

„PROGRAM ROZWOJU
EDUKACJI
W WOJEWÓDZTWIE
PODKARPACKIM DO
ROKU 2020”

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	4
2.	Odniesienie do dokumentów strategicznych	4
2.1.	Dokumenty europejskie określające priorytety dla edukacji.....	4
2.1.1.	Strategia Europa 2020	4
2.1.2.	Edukacja i szkolenie 2020	5
2.1.3.	Mobilna Młodzież	5
2.2.	Dokumenty polskie określające priorytety dla edukacji.....	5
2.2.1.	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.....	5
2.2.2.	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	6
2.2.3.	Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki	6
2.3.	Dokumenty regionalne określające priorytety dla edukacji	6
2.3.1.	Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020.....	6
2.3.2.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020....	6
3.	Zasoby podkarpackiej edukacji	7
3.1.	Demografia.....	7
3.2.	Uczniowie i szkoły	10
3.3.	Nauczyciele	18
4.	Diagnoza edukacji na Podkarpaciu	19
4.1	Efektywność nauczania 2013- 2016.....	19
4.1.1	Wyniki sprawdzianu –arkusz standardowy	19
4.1.2	Egzamin gimnazjalny w latach 2014-2016	20
4.1.3	Wyniki egzaminu gimnazjalnego – arkusz standardowy	21
4.1.4	Egzamin maturalny w latach 2014-2016.....	24
4.1.5	Informacje o sesji poprawkowej w kolejnych latach.....	29
4.1.6	Wyniki egzaminów zawodowych w województwie podkarpackim w latach 2014-2016.	30
4.1.7	Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie.....	31
4.1.8	Egzaminy w Izbie Rzemieślniczej.....	35
4.2.	Konkursy przedmiotowe, tematyczne i olimpiady	37
4.3.	Współpraca międzynarodowa	42
5.	Partnerzy edukacji	45
5.1.	Rodzice.....	45
5.2.	Kształcenie wyższe na Podkarpaciu.....	46
5.3.	Analiza SWOT dla obszaru szkolnictwa ogólnego, wychowania i opieki.....	53
5.4.	Kierunki strategiczne, cele szczegółowe i zadania dla obszaru szkolnictwa ogólnego, wychowania i opieki.....	57

6.	Szkolnictwo zawodowe	69
6.1.	Kształcenie zawodowe w województwie – podstawowe dane	69
6.2.	Jakość kształcenia w szkołach zawodowych	76
6.3.	Współpraca szkół zawodowych z przedsiębiorstwami	79
a)	Skala współpracy	79
b)	Formy współpracy	80
c)	Wsparcie zewnętrzne w zakresie nawiązywania współpracy	81
d)	Dodatkowe wnioski płynące z opinii nt. współpracy szkół z przedsiębiorstwami	82
6.4.	Plany rozwojowe szkół zawodowych	84
a)	Wsparcie zewnętrzne dla szkół w zakresie opracowywania planów rozwoju	84
b)	Trudności w opracowywaniu planów rozwojowych szkół	84
c)	Plany rozwojowe podkarpackich szkół	85
d)	System wsparcia doradców zawodowych dla młodzieży w planach rozwojowych szkół	86
e)	Pozostałe opinie dotyczące planów rozwojowych szkół	86
f)	Wnioski z analizy opracowanych planów rozwojowych poszczególnych szkół zawodowych	87
6.5.	Strategie rozwoju szkolnictwa zawodowego na terenie gmin/powiatów	88
a)	Wsparcie zewnętrzne dla organów prowadzących szkoły w zakresie opracowywania strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego	88
b)	Trudności w opracowywaniu strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego	88
c)	Plany rozwoju szkolnictwa zawodowego w perspektywie gmin/powiatów	89
d)	System wsparcia doradców zawodowych dla młodzieży w strategiach rozwoju szkolnictwa zawodowego	90
e)	Pozostałe opinie dotyczące strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego	90
f)	Wnioski z analizy dokumentów strategicznych gmin/powiatów w odniesieniu do planów w zakresie rozwoju szkolnictwa zawodowego	91
6.6.	Analiza SWOT dla obszaru szkolnictwa zawodowego	92
6.7.	Kierunki strategiczne, cele szczegółowe i zadania dla obszaru szkolnictwa zawodowego	96
7.	Wykorzystanie środków z funduszy europejskich	111
7.1.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013	111
7.2.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014-2020	115
8.	Spis tabel	121
9.	Spis wykresów:	123

1. Wprowadzenie

„Program rozwoju edukacji w województwie podkarpackim do roku 2020” ma być dokumentem operacyjno-wdrożeniowym, określającym rekomendacje dla działań w zakresie kształcenia, wychowania i opieki w perspektywie czasowej odpowiadającej Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020, uchwalonej przez Sejmik Województwa Podkarpackiego w dniu 26 sierpnia 2013 r. (uchwała nr XXXVII/697/13). Z tego tytułu naturalnymi liderami współpracującymi przy opracowaniu programu byli dr Ewa Leniart – Wojewoda Podkarpacki i Władysław Ortyl – Marszałek Województwa Podkarpackiego (podpisanie listu intencyjnego nastąpiło 4 października 2016 r. w Rzeszowie).

W swym założeniu Program wskazuje główne kierunki rozwoju edukacji na Podkarpaciu w celu podniesienia jakości i funkcjonalności edukacji.

W ramach prac nad przygotowaniem programu została przeprowadzona diagnoza stanu edukacji w województwie podkarpackim, wykonana przez pracowników Kuratorium Oświaty w Rzeszowie i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie, pracujących w ramach zespołu zadaniowego powołanego w tym celu przez Wojewodę Podkarpackiego i Marszałka Województwa Podkarpackiego z przewodniczącą zespołu Małgorzatą Rauch – Podkarpackim Kuratorem Oświaty. Przy analizie i interpretacji wyników zaangażowani byli dyrektorzy i nauczyciele ze szkół i placówek w województwie.

Członkowie zespołu zadaniowego mieli świadomość trudności tego zadania, ponieważ dla województwa podkarpackiego nie opracowano dotychczas takiego programu, a jego przygotowanie zbiegło się w czasie z rozpoczęciem głębokiej reformy strukturalnej i programowej systemu edukacji w Polsce.

2. Odniesienie do dokumentów strategicznych

2.1. Dokumenty europejskie określające priorytety dla edukacji

2.1.1. Strategia Europa 2020

Polska jako swoje cele krajowe do 2020 r. w obszarze edukacji przyjęła:

1. Ograniczenie liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 4,5%.
2. Podniesienia odsetka osób w wieku 30-34 posiadających wykształcenie wyższe do poziomu co najmniej 45% (zob. tab. 1).

2.1.2. Edukacja i szkolenie 2020

Konkluzje Rady Europejskiej zawierają cele strategiczne europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia do 2020 roku. Są one następujące:

1. Urzeczywistnienie uczenia się przez całe życie i mobilności edukacyjnej.
2. Poprawienie jakości oraz skuteczności kształcenia i szkolenia.
3. Promowanie równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej.
4. Zwiększanie kreatywności i innowacyjności na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia.

2.1.3. Mobilna Młodzież

Celem inicjatywy „Mobilna młodzież” jest rozszerzenie możliwości mobilności edukacyjnej na wszystkich młodych ludzi w Europie do roku 2020. Inicjatywa ma wspierać edukację i mobilność młodych ludzi, przez co poprawić ich sytuację na rynku pracy. Jednym z celów tej inicjatywy jest doprowadzenie do tego, by w 2020 r. każdy młody Europejczyk miał możliwość odbycia części swojej edukacji za granicą.

Tabela 1. Strategia Europa 2020 – priorytety dla Unii Europejskiej i Polski

	Europa 2020	Cel krajowy
Zatrudnienie osób w wieku 20-24 lata	75%	71%
Odsetek osób przedwcześnie kończących naukę	10%	4,5%
Odsetek osób w wieku 30- 34 lata z wykształceniem wyższym lub równoważnym	40%	45%

Źródło: Wskaźniki strategii Europa 2020

http://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultstronaopisowa/5994/1/4/wskazniki_strategii_europa_2020.pdf

2.2. Dokumenty polskie określające priorytety dla edukacji

2.2.1. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego przewiduje działania edukacyjne w następujących obszarach:

1. wczesne dzieciństwo,
2. edukacja szkolna,
3. aktywność zawodowa, uczenie się dorosłych i rodzicielstwo.

Strategia poświęca dużo miejsca zagadnieniu edukacji nieformalnej i programom uczenia się przez całe życie, które powinny być otwarte dla chętnych w każdym wieku, niezależnie od sytuacji społeczno-ekonomicznej, nakierowane na rozwój kompetencji oraz nastawione na zapobieganie nowym typom wykluczenia społecznego, takim jak wykluczenie cyfrowe.

2.2.2. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego przewiduje działania edukacyjne w dwóch obszarach:

1. Wspieranie edukacji formalnej w zakresie metod nauczania sprzyjających kooperacji, kreatywności i komunikacji oraz rozwijanie demokratycznej kultury szkoły.

Priorytet będzie realizowany z jednej strony przez zmiany w programach i metodach nauczania oraz sposobie funkcjonowania przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, a z drugiej przez zmiany w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli.

2. Wspieranie edukacji innej niż formalna ukierunkowanej na kooperację, kreatywności komunikację społeczną.

Coraz większą rolę w zdobywaniu kompetencji i kwalifikacji odgrywa uczenie się inne niż formalne, odbywające się w różnych miejscach i przez całe życie.

2.2.3. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki

Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki przewiduje działania edukacyjne m.in. w następujących obszarach:

1. Zaangażowanie środowiska biznesu w system uczenia się przez całe życie.
2. Promowanie i rozwój kształcenia i szkolenia zawodowego.
3. Zwiększenie nacisku w procesie kształcenia kadr na kompetencje kluczowe i umiejętności o charakterze przekrojowym i interdyscyplinarnym.

2.3. Dokumenty regionalne określające priorytety dla edukacji

2.3.1. Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020

Jako cel zakłada dostosowanie systemu edukacji do aktualnych potrzeb i wyzwań przyszłości. Szczególne znaczenie nabiera zapewnienie dostępności do wczesnej edukacji niezbędnej dla właściwego rozwoju umiejętności i kompetencji. W tym kontekście niezwykle ważne jest, aby szkoła zwiększyła wykorzystanie technik informacyjno-komunikacyjnych.

Na poprawę jakości kształcenia bez wątpienia wpływ mają również nauczyciele, konieczne jest więc podejmowanie działań zmierzających do podnoszenia ich kwalifikacji i stosowania nowoczesnych metod nauczania.

2.3.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

Jakość edukacji i kompetencji w regionie powinna zostać osiągnięta poprzez:

1. Zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego.
2. Wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności,

innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

3. Wzrost kompetencji nauczycieli kształcenia ogólnego, w szczególności w zakresie wykorzystania TIK w nauczaniu.
4. Wzrost kompetencji w obszarze TIK i języków obcych u osób dorosłych będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.
5. Wzrost zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe poprzez poprawę jakości szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół.
6. Wzrost kwalifikacji osób dorosłych poprzez uczestnictwo w pozaszkolnych formach kształcenia.

3. Zasoby podkarpackiej edukacji

3.1. Demografia

Na początku XXI w. Polska znalazła się w sytuacji „drugiego przejścia demograficznego”¹, którego skutkiem jest zachwianie relacji między generacjami. W przyspieszonym tempie odbywa się starzenie populacji, a przyrost naturalny osiągnął praktycznie poziom zerowy. W województwie podkarpackim jest spodziewany systematyczny spadek liczby ludności o 259 tys. osób w stosunku do 2013 r. (zob. tab. 3). Tak więc w 2050 r. liczba ludności może być mniejsza: w miastach o 21, 6%, i na terenach wiejskich o 5,5% niż w 2013 r. (zob. tab. 2). Dane te mogą ulec i najprawdopodobniej w jakimś stopniu ulegną zmianie w efekcie wprowadzenia w kwietniu 2016 r. rządowego programu Rodzina 500 Plus².

Tabela 2. Ludność według miejsca zamieszkania i płci w województwie podkarpackim

Wyszczególnienie	Miasta			Wieś		
	2013	2035	2050	2013	2035	2050
Ogółem	881,3	790,8	691,3	1248,0	1238,0	1179,1
Mężczyźni	421,8	378,3	333,8	620,8	617,3	586,7
Kobiety	459,5	412,4	375,5	627,2	621,5	592,4

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Prognoza demograficzna na lata 2014-2050 dla województwa podkarpackiego

¹ Przejście demograficzne – w tej najbardziej obecnie popularnej teorii reprodukcji ludności, przyjmuje się, iż zachowania reprodukcyjne człowieka charakteryzuje adaptacyjność względem środowiska (M. Okólski, A. Finhel, *Demografia. Współczesne zjawiska i teorie*, Warszawa 2012, s. 113-121).

Pierwsze przejście demograficzne zapoczątkowano w końcu XVIII w. Uważa się, że w końcowej fazie tego przejścia dzietność ustabilizuje się na poziomie gwarantującym zastępowalność pokoleń.

Drugie przejście demograficzne (nazwa została wprowadzona do demografii przez R. Lesthaeghe i D. van de Kaa w 1986 r.) to podsumowanie przemian demograficznych, jakie zachodzą od lat 60. poprzedniego wieku w wysokorozwiniętych krajach Europy, a od lat 90 XX w. zachodzą również w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Procesy drugiego przejścia demograficznego przejawiają się w spadku dzietności poniżej poziomu gwarantującego zmienność pokoleń, preferowaniu związków niesformalizowanych, spadkiem umieralności, wydłużaniem się trwania życia, nasileniem migracji, dążeniu do maksymalnego korzystania z wykształcenia, dochodów, w podnoszeniu poziomu życia i zadowolenia z niego.

² Na koniec grudnia 2016 r. przyrost naturalny był dodatni i wyniósł 0,5 na 1 tys. ludności [w] <http://rzeszow.stat.gov.pl/dla-mediuw/informacje-prasowe/taka-sama-liczba-ludnosci,67,1.html>

Przewiduje się, że współczynnik urbanizacji w województwie obniży się z 41,3% w 2104 r. do 37% w 2050 r. W miastach najbardziej zmniejszy się liczba osób w wieku 25-29 lat o 58,9% i w wieku 30-34 lata o 57,9% natomiast na wsi w wieku 20-24 lata o 46,4% oraz w wieku 25-29 lat o 42,7%. Największy wzrost liczby ludności w miastach (czterokrotnie) i na wsi (trzykrotnie) będzie wśród osób w wieku 85 lat i więcej.

Tabela 3. Prognoza ludności (w tysiącach)

	2013	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
OGÓŁEM	38 495,7	38 461,8	38 419,0	38 137,8	37 741,5	37 185,1	36 476,8	35 668,2	34 817,4	33 950,6
Podkarpackie	2 129,3	2 128,4	2 126,9	2 114,6	2 095,6	2 067,7	2 029,6	1 982,5	1 928,6	1 870,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny. Prognoza ludności na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.)
<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2014-2050-opracowana-2014-r-,1,5.html>

Podobnie jak w Polsce (zob. tab. 4) wiek środkowy (mediana wieku) ludności prognozowany dla Podkarpacia w przypadku mężczyzn i kobiet będzie rósł i w latach 2013-2050 podniesie się z 37,7 roku do 53,9 (zob. tab. 5).

Tabela 4. Mediana wieku populacji

	Ogółem				Mężczyźni				Kobiety			
	2013	2020	2035	2050	2013	2020	2035	2050	2013	2020	2035	2050
OGÓŁEM	39,1	41,9	48,6	52,5	37,4	40,3	46,7	50,1	40,9	43,6	50,4	54,8
MIASTA	40,2	43,1	50,1	54,0	38,2	41,2	47,9	51,1	42,6	45,1	52,0	56,6
WIEŚ	37,3	40,0	46,5	50,8	36,3	39,0	45,2	49,0	38,4	41,2	47,9	52,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny. Prognoza ludności na lata 2014-2050 (opracowana 2014 r.)
<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2014-2050-opracowana-2014-r-,1,5.html>

Tabela 5. Mediana wieku populacji w województwie podkarpackim

	Ogółem				Mężczyźni				Kobiety			
	2013	2020	2035	2050	2013	2020	2035	2050	2013	2020	2035	2050
Podkarpackie	37,7	41,0	48,4	53,9	36,3	39,6	46,8	51,9	39,3	42,5	50,0	55,9
MIASTA	39,0	42,6	50,7	56,3	37,1	40,8	48,8	53,8	41,2	44,5	52,4	58,5
WIEŚ	36,9	39,8	46,8	52,6	35,7	38,7	45,6	50,9	38,0	41,0	48,1	54,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny. Prognoza ludności na lata 2014-2050 (opracowana 2014 r.)
<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2014-2050-opracowana-2014-r-,1,5.html>

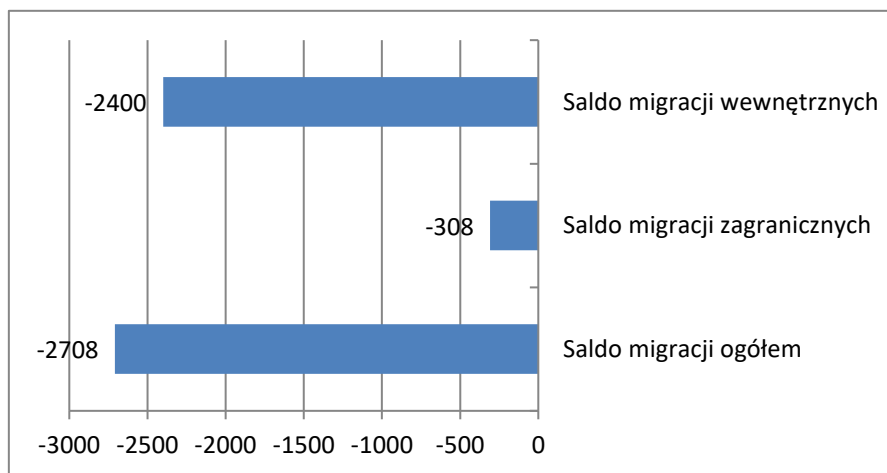
W prognozowanym okresie w województwie podkarpackim populacja ludności w wieku 0-24 lata zmniejszy się o 37,9% (zob. tab. 6).

Tabela 6. Zmiany stanów ludności w latach 2013-2050 w województwie podkarpackim

Wyszczególnienie	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Ogółem	-904	-1 477	-12 318	-18 983	-27 929	-38 074	-47 157	-53 809	-58 300
0-2	-1 756	-1 806	-3 267	-3 670	-4 785	-3 287	-1 625	-1 375	-2 326
3-6	-669	-2 402	-11 392	-3 749	-5 639	-5 844	-3 509	-1 776	-2 151
7-12	117	2 040	2 270	-16 194	-5 841	-8 327	-8 582	-5 204	-2 688
13-15	-2 342	-2 257	-2 361	441	-7 568	-2 615	-4 458	-4 209	-2 369
16-18	-2 315	-2 731	-10 283	6 377	-8 598	-4 463	-3 168	-4 742	-3 495
18	-174	-1 096	-3 866	729	-994	-2 285	-876	-1 574	-1 291
19-24	-7 384	-7 004	-30 456	-17 356	7 311	-13 536	-8 590	-6 877	-9 132
0-14	-4 057	-4 061	-12 504	-24 282	-20 995	-19 159	-16 791	-11 061	-8 627

Źródło: Główny Urząd Statystyczny. Prognoza ludności na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.) <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2014-2050-opracowana-2014-r-,1,5.html>

Migracje wewnętrzne stały się bardzo niewielkie i ustał transfer ludności ze wsi do miast. Jednocześnie z wielokrotnością się mobilność zagraniczna, zarówno odpływ, jak i napływ z zagranicy (zob. wyk. 1).

Wykres 1. Migracje³ ludności na pobyt stały w województwie podkarpackim w 2015⁴ r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie
http://rzeszow.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_podkarpackie/portret_województwa/województwo_podkarpackie.pdf

³ Saldo migracji to różnica między napływem a odpływem migracyjnym w określonym czasie. Rozróżnia się saldo migracji wewnętrznych i saldo migracji zagranicznych. Ogólne saldo migracji to różnica między napływem z kraju i z zagranicy a odpływem do innych miejsc w kraju i za granicę.

⁴ W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.

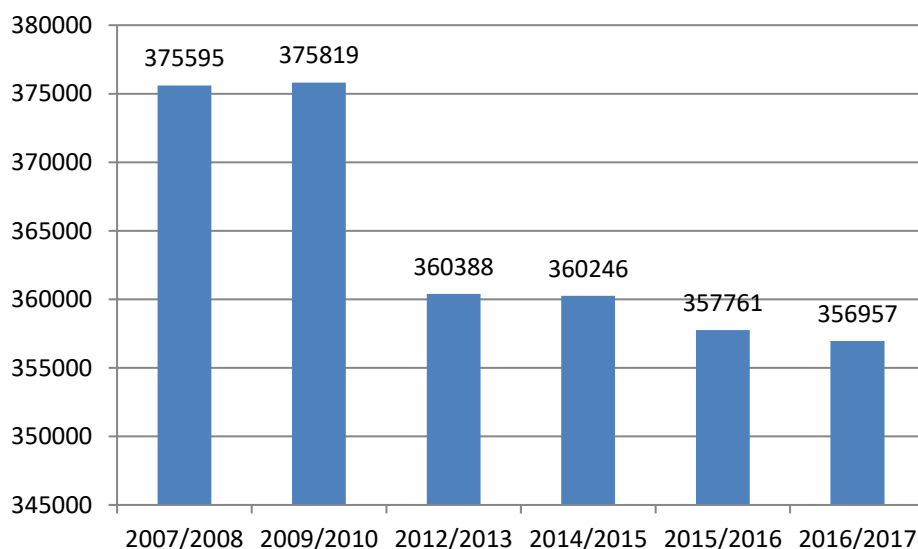
Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 nieco ponad 5% ogółu emigrujących z Podkarpacia (dla których ustalono przyczynę przebywania za granicą) wyjeżdżało w celach edukacyjnych. W tym samym czasie chęć edukacji deklarowało ponad 17% imigrantów (dla których ustalono przyczynę przebywania za granicą)⁵.

Problem wyjazdu za granicę rodziców/prawnych opiekunów uczniów dotyczy $\frac{2}{3}$ liczby podkarpackich szkół, przy czym w 8 na 10 przypadków emigruje ojciec, a w 2 przypadkach na 10 – matka. Sporadycznie wyjeżdżają oboje rodzice (4%) lub osoby samotnie wychowujące dzieci (2%)⁶.

Przewiduje się, że w roku 2050 liczba imigrantów (zwiększając się dwukrotnie) przekroczy liczbę emigrantów⁷

3.2. Uczniowie i szkoły

W ciągu ostatnich piętnastu lat liczba dzieci i młodzieży zmniejszyła się na Podkarpaciu prawie o $\frac{1}{3}$ z 501 tys. w 2000 r. do 357 tys. w 2015 r. (zob. wyk. 2).

Wykres 2. Liczba uczniów w latach 2008-2016

Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej

Pomiędzy rokiem 2014 a 2016 liczba uczniów ogółem zmniejszyła się o niecały procent. Najbardziej spadła liczba uczniów gimnazjów (o 5,9%) i szkół ponadgimnazjalnych (również o 5,9%). W szkołach podstawowych było o 3% uczniów mniej. Wzrosła za to liczba dzieci w przedszkolach

⁵ Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Migracje zagraniczne i wewnętrzne ludności województwa podkarpackiego. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011, Rzeszów 2014.

⁶ Badania własne Kuratorium Oświaty w Rzeszowie (opracowane w grudniu 2015 r.)

⁷ Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Prognoza demograficzna na lata 2014- 2050 dla województwa podkarpackiego.

o 7,4%. Przejściowy wzrost liczby uczniów szkoły podstawowej był skutkiem rozpoczęcia od 1 września 2015 r. nauki w klasie I przez sześciolatków (zob. tab. 7). W grudniu 2015 r. Sejm uchwalił nowelę ustawy o systemie oświaty i przesunął terminy rozpoczęcia obowiązkowej nauki o rok, zamiast sześciolatków obowiązkowo do szkoły chodzić więc mają dopiero siedmiolatk, a obowiązkowo do przedszkoli nie pięciolatk, tylko dzieci o rok starsze. Jednocześnie rodzicom przyznano prawo posłania dziecka wcześniej do szkoły, jeśli ma ono roczne przygotowanie przedszkolne; jeśli nie – wymagana jest pozytywna opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej.⁸

Tabela 7. Liczba dzieci i młodzieży w szkołach/placówkach w latach 2014-2016

Szkoła/ placówka	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Przedszkole	61999	59029	66612
Zespół wychowania przedszkolnego	114	93	101
Punkt przedszkolny	2478	2354	2620
Szkoła podstawowa	127437	133318	123539
Gimnazjum	66159	64308	62213
Zasadnicza szkoła zawodowa	10896	10295	9623
Liceum ogólnokształcące	40734	38351	36592
Technikum	34630	34609	34893
Szkoła policealna	12037	12205	12319
Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z więcej niż jedną niepełnosprawnością	721	701	674
Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna I stopnia	560	577	553
Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna II stopnia	277	277	282
Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła sztuk pięknych	174	152	145
Czteroletnie liceum plastyczne	468	444	448
Razem	360246	357761	356957

Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej

Trudna sytuacja demograficzna przekładająca się na spadek liczby uczniów w szkołach i oddziałach klasowych oraz na wydatki związane z prowadzeniem szkół, powoduje zmiany w sieci szkół i placówek w analizowanym okresie 2014-2016 (zob. tab.9-12).

W ciągu ostatnich 18 lat w Polsce wypracowano dwa sposoby pozwalające na uniknięcie likwidacji szkół:

⁸ Nowelizacja umożliwiła rodzicom 6-letnich pierwszaków ponowne zapisanie ich do I klasy. Decyzję musieli podjąć do końca marca 2016 r. Prawo do powtórzenia roku, na wniosek rodziców, otrzymały również dzieci urodzone w pierwszej połowie 2008 r., uczące się wówczas w II klasie.

1. założenie szkoły przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego (JST) lub osobę fizyczną w miejsce zlikwidowanej szkoły gminnej;
2. przekazanie na podstawie uchwały organu stanowiącego JST szkoły liczącej nie więcej niż 70 uczniów w drodze umowy po uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora oświaty – możliwe od 2009 roku.

Na Podkarpaciu, w szczególności w przypadku wiejskich szkół –więcej ich likwidowano, niż przekazywano innym podmiotom (zob. tab.8).

Tabela 8. Liczba likwidacji i przekazanych szkół na Podkarpaciu w latach 2014-2016

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Likwidacja szkół ogólnie	33	22	15
Likwidacje filii szkoły podstawowej ⁹	0	7	1
Przekazania	2	3	9

Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 9. Szkoły i placówki podlegające nadzorowi pedagogicznemu Podkarpackiego Kuratora Oświaty – stan na dzień 30.09.2014 r.

Typ szkoły/placówki*		Ogółem szkoły/ placówki samodzielne	Ogółem szkoły/ placówki funkcjonujące w zespołach	Wszystkie szkoły i placówki danego typu (suma kolumn 2 i 3)	Publiczne (z kolumny 4)
1.		2.	3.	4.	5
Przedszkole		440	160	600	409
Zespół wychowania przedszkolnego		9	0	9	8
Punkt przedszkolny		133	0	133	49
Szkoła podstawowa		582	464	1 046	996
Gimnazjum		157	426	583	549
Szkoly ponadgimnazjalne	Zasadnicza szkoła zawodowa	3	103	106	101
	Liceum ogólnokształcące	99	115	214	147
	Liceum profilowane ¹⁰	0	11	11	11
	Technikum	0	121	121	115
	Liceum ogólnokształcące uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych	7	7	14	6

⁹ Likwidacja szkoły filialnej wywołuje podwójny skutek "likwidacyjno- przekształceniowy". W odniesieniu do szkoły filialnej jest likwidacją, jednakże w zakresie szkoły macierzystej powstaje również skutek w postaci przekształcenia organizacyjnego.

¹⁰ Z dniem 1 września 2012 r. zlikwidowano klasę pierwszą, a w latach następnych kolejne klasy dotychczasowego trzyletniego liceum profilowanego dla młodzieży, dwuletniego uzupełniającego liceum ogólnokształcącego dla młodzieży oraz trzyletniego technikum uzupełniającego dla młodzieży. Ponadto z dniem 1 września 2012 r. zlikwidowano klasę pierwszą, a w latach następnych kolejne klasy dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej dla dorosłych, technikum dla dorosłych, liceum profilowanego dla dorosłych oraz uzupełniającego liceum ogólnokształcącego dla dorosłych.

Typ szkoły/placówki*		Ogółem szkoły/ placówki samodzielne	Ogółem szkoły/ placówki funkcjonujące w zespołach	Wszystkie szkoły i placówki danego typu (suma kolumn 2 i 3)	Publiczne (z kolumny 4)
	Technikum uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych	9	24	33	20
	Szkoła policealna	89	60	149	47
	Szkoła przysposabiająca do pracy	2	23	25	23
	Młodzieżowy dom kultury	3	0	3	3
	Ognisko pracy pozaszkolnej	5	1	6	5
	Pozaszkolna placówka specjalistyczna	1	0	1	1
	Niepubliczna placówka oświatowo-wychowawcza w systemie oświaty	3	0	3	0
	Szkolne schronisko młodzieżowe	26	23	49	46
Placówki dokształcania i doskonalenia zawodowego	Centrum kształcenia praktycznego	9	5	14	14
	Centrum kształcenia ustawicznego ze szkołami	1	0	1	1
	Ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego	12	4	16	13
	Niepubliczna placówka kształcenia ustawicznego i praktycznego	69	0	69	0
	Centrum kształcenia ustawicznego	0	6	6	6
Bursa		6	5	11	9
Dom wczasów dziecięcych		1	0	1	1
Placówka doskonalenia nauczycieli		23	1	24	4
Biblioteka pedagogiczna		4	0	4	4
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna		30	0	30	26
Poradnia specjalistyczna		3	0	3	0
Specjalny ośrodek wychowawczy		2	0	2	0
Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy		20	0	20	20
Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy		13	1	14	1
Młodzieżowy ośrodek wychowawczy		2	0	2	1
Młodzieżowy ośrodek socjoterapii ze szkołami		2	0	2	1
szkoły artystyczne	Sześcioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna I stopnia	0	4	4	4

Typ szkoły/placówki*		Ogółem szkoły/ placówki samodzielne	Ogółem szkoły/ placówki funkcjonujące w zespołach	Wszystkie szkoły i placówki danego typu (suma kolumn 2 i 3)	Publiczne (z kolumny 4)
	Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna II stopnia	0	3	3	3
	Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła sztuk pięknych	0	2	2	2
	Czteroletnie liceum plastyczne	1	3	4	4
Razem:		1766	1572	3338	2650

*szkoły/ placówki z wykluczeniem: szkół i placówek z 0-wą liczbą uczniów/wychowanków; filii szkół i placówek; filii bibliotek pedagogicznych; szkół i placówek tzw. związanych, tj. wchodzących w skład placówek opiekuńczo-wychowawczych, SOSW, MOW i MOS

Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 10. Szkoły i placówki podlegające nadzorowi pedagogicznemu Podkarpackiego Kuratora Oświaty - stan na dzień 30.09.2015 r.

Typ szkoły/placówki*		Ogółem szkoły/ placówki samodzielne	Ogółem szkoły/ placówki funkcjonujące w zespołach	Wszystkie szkoły i placówki danego typu (suma kolumn 2 i 3)	Publiczne (z kolumny 4)
<i>1.</i>		<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>5.</i>
Przedszkole		453	161	614	404
Zespół wychowania przedszkolnego		8	0	8	8
Punkt przedszkolny		130	0	130	46
Szkoła podstawowa		571	456	1 027	972
Gimnazjum		147	412	559	525
Szkoły ponadgimnazjalne	Zasadnicza szkoła zawodowa	3	77	80	77
	Liceum ogólnokształcące	91	104	195	134
	Technikum	0	106	106	106
	Szkoła policealna	71	32	103	29
	Szkoła przysposabiająca do pracy	3	5	8	5
	Młodzieżowy dom kultury	3	0	3	3
	Ognisko pracy pozaszkolnej	4	1	5	5
	Pozaszkolna placówka specjalistyczna	1	0	1	1

Typ szkoły/placówki*		Ogółem szkoły/ placówki samodzielne	Ogółem szkoły/ placówki funkcjonujące w zespołach	Wszystkie szkoły i placówki danego typu (suma kolumn 2 i 3)	Publiczne (z kolumny 4)
	Niepubliczna placówka oświatowo-wychowawcza w systemie oświaty	3	0	3	0
	Szkolne schronisko młodzieżowe	26	23	49	46
Placówki dokształcania i doskonalenia zawodowego	Centrum kształcenia praktycznego	9	5	14	14
	Centrum kształcenia ustawicznego ze szkołami	1	0	1	1
	Ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego	11	5	16	12
	Niepubliczna placówka kształcenia ustawicznego i praktycznego	71	0	71	0
	Centrum kształcenia ustawicznego	0	13	13	13
Bursa		6	5	11	9
Dom wczasów dziecięcych		1	0	1	1
Placówka doskonalenia nauczycieli		22	1	23	4
Biblioteki pedagogiczne		4	0	4	4
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna		32	0	32	26
Poradnia specjalistyczna		3	0	3	0
Specjalny ośrodek wychowawczy		2	0	2	0
Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy		20	0	20	20
Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy		13	1	14	1
Młodzieżowy ośrodek wychowawczy		2	0	2	1
Młodzieżowy ośrodek socjoterapii ze szkołami		2	0	2	1
szkoły artystyczne	Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna I stopnia	0	4	4	4
	Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna II stopnia	0	3	3	3
	Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła sztuk pięknych	0	2	2	2
	Czteroletnie liceum plastyczne	1	3	4	4
Wszystkie szkoły i placówki		1 714	1 419	3 133	2481

*szkoły/ placówki z wykluczeniem: szkół i placówek z 0-wą liczbą uczniów/wychowanków; filii szkół i placówek; filii bibliotek pedagogicznych; szkół i placówek tzw. związanych, tj. wchodzących w skład placówek opiekuńczo-wychowawczych, SOSW, MOW i MOS

Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 11. Szkoły i placówki podlegające nadzorowi pedagogicznemu Podkarpackiego Kuratora Oświaty – stan na dzień 30.09.2016 r.

Typ szkoły/placówki*		Ogółem szkoły/ placówki samodzielne	Ogółem szkoły/ placówki funkcjonujące w zespołach	Wszystkie szkoły i placówki danego typu (suma kolumn 3 i 4)	Publiczne (z kolumny 4)
I.		2.	3.	4.	5.
Przedszkole		458	178	636	414
Zespół wychowania przedszkolnego		8	0	8	8
Punkt przedszkolny		115	0	115	40
Szkoła podstawowa		559	461	1 020	966
Gimnazjum		145	413	558	520
Szkoły ponadgimnazjalne	Zasadnicza szkoła zawodowa	4	69	73	70
	Liceum ogólnokształcące	93	100	193	131
	Technikum	1	102	103	102
	Szkoła policealna	71	29	100	26
	Szkoła przysposabiająca do pracy	3	5	8	5
	Młodzieżowy dom kultury	3	0	3	3
	Ognisko pracy pozaszkolnej	2	2	4	4
	Międzyszkolny ośrodek sportowy	0	0	0	0
	Ogród jordanowski	0	0	0	0
	Pozaszkolna placówka specjalistyczna	1	0	1	1
	Niepubliczna placówka oświatowo-wychowawcza w systemie oświaty	4	0	4	0
	Szkolne schronisko młodzieżowe	23	25	48	45
Placówki dokształcania i doskonalenia zawodowego	Centrum kształcenia praktycznego	10	5	15	15
	Centrum kształcenia ustawicznego ze szkołami	1	0	1	1
	Ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego	8	6	14	10
	Niepubliczna placówka kształcenia ustawicznego i praktycznego	68	0	68	0
	Niepubliczna placówka kształcenia ustawicznego i praktycznego ze szkołami	0	0	0	0
	Centrum kształcenia ustawicznego	0	11	11	11
Kolegium pracowników służb społecznych		0	0	0	0
Bursa		5	5	10	8

Typ szkoły/placówki*		Ogółem szkoły/ placówki samodzielne	Ogółem szkoły/ placówki funkcjonujące w zespołach	Wszystkie szkoły i placówki danego typu (suma kolumn 3 i 4)	Publiczne (z kolumny 4)
Dom czasów dziecięcych		1	0	1	1
Placówka doskonalenia nauczycieli		22	1	23	4
Biblioteki pedagogiczne		5	0	5	5
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna		37	0	37	26
Poradnia specjalistyczna		3	0	3	0
Specjalny ośrodek wychowawczy		2	0	2	0
Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy		20	0	20	20
Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy		14	1	15	1
Młodzieżowy ośrodek wychowawczy		2	0	2	1
Młodzieżowy ośrodek socjoterapii ze szkołami		2	0	2	1
szkoły artystyczne	Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna I stopnia	0	2	2	2
	Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła muzyczna II stopnia	0	1	1	1
	Sześćioletnia ogólnokształcąca szkoła sztuk pięknych	0	1	1	1
	Czteroletnie liceum plastyczne	0	2	2	2
Wszystkie szkoły i placówki		1 690	1 419	3 109	2445

*szkoły/ placówki z wykluczeniem: szkół i placówek z 0-wą liczbą uczniów/wychowanków; filii szkół i placówek; filii bibliotek pedagogicznych; szkół i placówek tzw. związanych, tj. wchodzących w skład placówek opiekuńczo-wychowawczych, SOSW, MOW i MOS;

Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej.

Tabela 12. Liczba szkół i placówek w latach 2014-2016

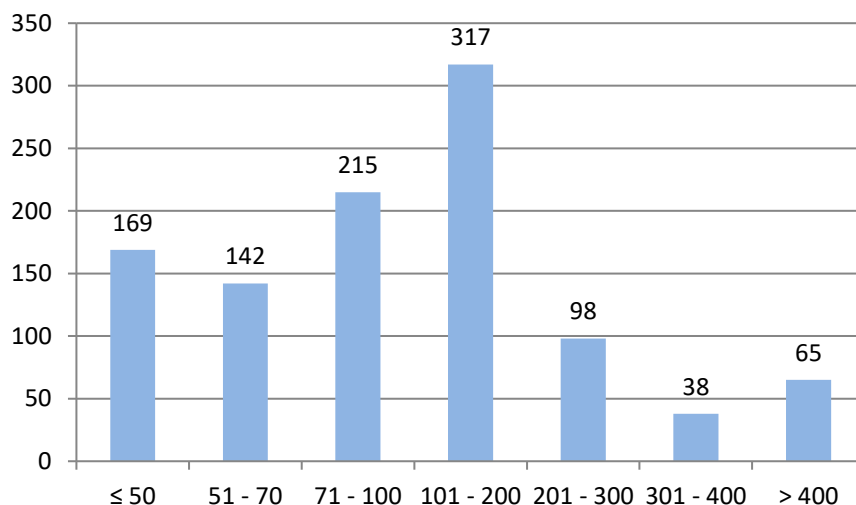
Typ szkoły/placówki*	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Ogółem szkoły/placówki samodzielne	1766	1714	1690
Ogółem szkoły/placówki funkcjonujące w zespołach	1572	1419	1 419
Wszystkie szkoły i placówki danego typu	3338	3133	3109
Publiczne	2650	2481	2455
Liczba jednostek złożonych w województwie (liczba zespołów)	594	604	603

*szkoły/ placówki z wykluczeniem: szkół i placówek z 0-wą liczbą uczniów/wychowanków; filii szkół i placówek; filii bibliotek pedagogicznych; szkół i placówek tzw. związanych, tj. wchodzących w skład placówek opiekuńczo-wychowawczych, SOSW, MOW i MOS;

Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej

Cechą charakterystyczną szkół podstawowych i gimnazjów w województwie podkarpackim jest duża liczba tzw. „Małych Szkół”¹¹. Aż 85% szkół podstawowych liczy do 200 uczniów, a 61% nie więcej niż 100 uczniów (zob. wyk.3).

Wykres 3. Liczba uczniów szkół podstawowych w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej

Podobnie wygląda sytuacja w gimnazjach, która nie będzie tu charakteryzowana ze względu na ich proces przekształceń w ramach reformy edukacji¹².

3.3. Nauczyciele

Na początku roku szkolnego 2016 w oświacie pracowało 39 059 nauczycieli. To ponad 4,5% osób mniej niż dekadę wcześniej.^{3/3} spośród nich było zatrudnionych na pełny etat (zob. tab.13). Liczba nauczycieli z roku na rok będzie malała, głównie ze względu na zmiany demograficzne w oświacie.

¹¹ W rzeczywistości pojęcie „Małej Szkoły” jest rozmyte. Pod koniec lat 90. w odpowiedzi na zamykanie małych szkół na wsi powstała inicjatywa przejmowania ich prowadzenia przez inne podmioty niż jednostki samorządu terytorialnego i właśnie do tych jednostek przyłgnęło to miano. Mała Szkoła to mała wiejska szkoła podstawowa prowadzona przez lokalne stowarzyszenie. W Ministerstwie Edukacji Narodowej powstał program „Mała Szkoła”. W założeniach tego programu organami prowadzącymi szkoły podstawowe z klasami I-III miały być osoby fizyczne – nauczyciele. Przygotowano specjalne programy dotacyjne, które miały zachęcać do zakładania szkół prowadzonych przez inne niż JST organy prowadzące. W połowie 2000 r. prace te zostały przerwane.

¹² Zgodnie z art. 127 ust. 1 ustawy z dnia 14.12.2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz.U.2017.60) - dalej p.w.p.o. z dniem 1 września 2017 r. likwiduje się klasę I, a w latach następnych kolejne klasy dotychczasowego gimnazjum (na mocy tego przepisu gimnazjów nie będzie od początku roku szkolnego 2019/2020). Jak stanowi art. 127 ust. 2 p.w.p.o. organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej dotychczasowe gimnazjum, w terminie do dnia 30.11.2019 r., w drodze uchwały, stwierdza zakończenie jego działalności. Organ prowadzący gimnazjum ma jednak prawo podjąć inną decyzję o losach gimnazjum. Zgodnie z art. 129 ust. 1 i 3 p.w.p.o. może je przekształcić lub włączyć do szkoły podstawowej, liceum ogólnokształcącego, technikum lub branżowej szkoły I stopnia.

Tabela 13. Liczba nauczycieli w latach 2014-2016 we wszystkich szkołach i placówkach na poziomie województwa

Stan na 30.09.2014 r.	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Razem
Osoby	2 396	4 461	8 555	23 362	38 774
Pełnozatrudnieni	1 002	2 734	6 173	20 667	30 576
Niepełnozatrudnieni	1 394	1 727	2 382	2 695	8 198
Etaty	1 669,69	4 070,85	8 144,46	23 420,79	37 305,79
Stan na 30.09.2015 r.	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Razem
Osoby	2 614	4 323	8 139	23 890	38 966
Pełnozatrudnieni	1 123	2 728	5 959	21 284	31 094
Niepełnozatrudnieni	1 491	1 595	2 180	2 606	7 872
Etaty	1 837,18	4 019,64	7 792,98	24 035,88	37 685,68
Stan na 30.09.2016 r.	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Razem
Osoby	2 875	4 366	7 443	24 375	39 059
Pełnozatrudnieni	1 403	2 827	5 505	21 717	31 452
Niepełnozatrudnieni	1 472	1 539	1 938	2 658	7 607
Etaty	2 090,25	4 080,72	7 163,26	24 543,81	37 878,04

Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej

4. Diagnoza edukacji na Podkarpaciu

4.1 Efektywność nauczania 2013- 2016

4.1.1 Wyniki sprawdzianu –arkusz standardowy

Sprawdzian szóstoklasisty, egzamin gimnazjalny i egzamin dojrzałości, egzamin zawodowy

Do roku 2016 uczniowie klas VI szkoły podstawowej mieli obowiązek przystąpienia do sprawdzianu.

Od roku 2015 sprawdzian składał się z dwóch części: pierwszej – zawierającej zadania z języka polskiego i matematyki oraz drugiej – zawierającej zadania z języka obcego nowożytnego, którego uczeń uczył się w szkole jako przedmiotu obowiązkowego.

Na podstawie wyników sprawdzianu można stwierdzić że (zob. tab. 14):

- Dziewczęta osiągały wyższy średni wynik ogólny na sprawdzianie.
- Uczniowie w szkołach na wsi osiągał najniższy średni wynik.
- Najwyższe średnie wyniki na sprawdzianie uzyskiwali uczniowie w szkołach położonych w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców.

Tabela 14. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

	2014		2015		2016	
	Liczba piszących	Średni wynik w punktach (na 40 możliwych)	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %
Wszyscy	20 293	26,33	20 047	67,7	19 450	64
Dziewczeta	9 978	27,26	9 852	69,2	9 626	66
Chłopcy	10 315	25,43	10 195	66,3	9 824	61
Wieś	12 095	26,33	11 958	66,1	11 254	62
Miasto do 20 tys. mieszkańców	2 693	26,49	2 574	66,7	2 600	64
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	4 021	27,95	4 006	70,7	4 080	66
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 484	28,83	1 509	74,7	1 516	71
Szkoły publiczne	20 023	26,33	19 743	67,7	19 132	64
Szkoły niepubliczne	270	26,29	304	69,0	318	64

Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie sprawozdań opublikowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie

4.1.2 Egzamin gimnazjalny w latach 2014-2016

Uczniowie klas III gimnazjum mają obowiązek przystąpienia do egzaminu gimnazjalnego, który składa się z trzech części. W części pierwszej – humanistycznej – gimnazjaliści rozwiązują zadania z historii i wiedzy o społeczeństwie oraz z języka polskiego, w części drugiej – matematyczno-przyrodniczej – zadania z przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii oraz z matematyki, a w trzeciej części egzaminu uczniowie rozwiązują zadania z wybranego języka obcego nowożytnego albo tylko na poziomie podstawowym, albo na poziomie podstawowym i rozszerzonym. Na podstawie wyników egzaminu można stwierdzić że (zob. tab. 14-19):

- Dziewczeta osiągają wyższy średni wynik ogólny na egzaminie z języka polskiego i języka angielskiego na obu poziomach. Natomiast w ostatnich dwóch latach (2015-2016) chłopcy osiągnęli wyższy wynik z przedmiotów przyrodniczych o co najmniej 1 punkt procentowy.
- Uczniowie w szkołach na wsi osiągają najniższy średni wynik egzaminu ze wszystkich zakresów.
- Najwyższe średnie wyniki egzaminu ze wszystkich zakresów uzyskują uczniowie w szkołach położonych w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców.
- Uczniowie szkół niepublicznych stanowią niewielki odsetek uczniów w porównaniu do uczniów szkół publicznych, ale osiągają zdecydowanie wyższe średnie wyniki w poszczególnych zakresach. W przypadku matematyki różnica ta oscyluje w granicach ok. 10 punktów procentowych.

4.1.3 Wyniki egzaminu gimnazjalnego – arkusz standardowy

- Język polski

Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

	2014		2015		2016	
	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %
Wszyscy	22 304	69,5	21 530	62,7	21 357	70
Dziewczęta	10 998	73,8	10 545	66,9	10 458	75
Chłopcy	11 306	66,0	10 985	58,7	10 899	66
Wieś	12 258	68,2	11 684	61,4	11 497	69
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 671	70,4	3 564	63,3	3 584	71
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	4 594	72,4	4 541	64,0	4 537	72
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 781	73,4	1 741	66,9	1 739	74
Szkoły publiczne	21 792	69,7	20 945	62,6	20 698	70
Szkoły niepubliczne	512	75,5	585	65,9	659	76

Źródło: opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie sprawozdań opublikowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie

- Historia i wiedza o społeczeństwie

Tabela 16. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

	2014		2015		2016	
	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %
Wszyscy	22 303	59,8	21 530	65,0	21 356	57
Dziewczęta	10 997	60,1	10 544	65,3	10 458	57
Chłopcy	11 306	59,4	10 986	64,8	10 898	58
Wieś	12 257	58,7	11 683	63,5	11 499	56
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 672	59,5	3 564	65,3	3 583	57
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	4 593	61,3	4 542	66,9	4 536	59
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 781	63,7	1 741	69,7	1 738	64
Szkoły publiczne	21 791	59,6	20 945	65,0	20 698	57

	2014		2015		2016	
	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %
Szkoły niepubliczne	512	65,2	585	68,0	658	62

Źródło: Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie sprawozdań opublikowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie

- **Matematyka**

Tabela 17. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

	2014		2015		2016	
	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %
Wszyscy	22 285	48,9	21 527	50,3	21 348	50
Dziewczęta	10 993	47,9	10 545	50,3	10 454	51
Chłopcy	11 292	49,9	10 982	50,3	10 894	50
Wieś	12 244	46,9	11 683	48,1	11 493	48
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 672	49,0	3 564	50,6	3 584	50
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	4 588	51,4	4 540	53,0	4 535	53
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 781	56,1	1 740	57,6	1 736	59
Szkoły publiczne	21 773	48,6	20 942	50,1	20 689	50
Szkoły niepubliczne	512	59,2	585	57,6	659	60

Źródło: Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie sprawozdań opublikowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie

- **Przedmioty przyrodnicze (geografia, biologia, fizyka, chemia)**

Tabela 18. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

	2014		2015		2016	
	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %
Wszyscy	22 299	53,1	21 532	51,2	21 348	53
Dziewczęta	10 996	53,2	10 546	50,5	10 454	52
Chłopcy	11 303	53,0	10 986	51,9	10 894	53

	2014		2015		2016	
	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %
Wieś	12 257	51,8	11 685	49,6	11 494	51
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 672	52,9	3 564	51,3	3 584	53
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	4 589	54,7	4 542	52,8	4 535	54
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 781	58,5	1 741	58,1	1 735	60
Szkoły publiczne	21 787	52,9	20 947	51,1	20 689	52
Szkoły niepubliczne	512	60,7	585	56,5	659	59

Źródło: opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie sprawozdań opublikowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie

- **Język angielski – poziom podstawowy**

Tabela 19. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

	2014		2015		2016	
	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %
Wszyscy	19 519	65,6	19 266	65,2	18 969	42
Dziewczęta	9 547	68,1	9 330	67,3	9 169	45
Chłopcy	9 972	63,1	9 936	63,2	9 800	39
Wieś	10 416	61,1	10 224	60,1	10 039	36
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 283	66,1	3 172	67,2	3 086	43
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	4 130	72,3	4 208	71,8	4 198	50
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 690	75,2	1 662	75,8	1 646	56
Szkoły publiczne	19 035	65,3	18 718	65,0	18 360	41
Szkoły niepubliczne	484	74,0	548	72,2	609	55

Źródło: Źródło: Opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie sprawozdań opublikowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie

• **Język angielski – poziom rozszerzony**

Tabela 20. Wyniki uczniów – parametry statystyczne

	2014		2015		2016	
	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %	Liczba piszących	Średni wynik w %
Wszyscy	18 718	42,5	18 977	45,2	19 164	62
Dziewczęta	9 211	46,1	9 215	48,5	9 257	64
Chłopcy	9 507	39,0	9 762	42,1	9 907	61
Wieś	9 956	36,8	10 057	39,0	10 146	57
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 100	43,1	3 086	47,7	3 146	64
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	3 989	51,1	4 177	53,0	4 225	69
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	1 673	54,5	1 657	59,1	1 647	73
Szkoły publiczne	18 251	42,2	18 442	44,9	18 540	62
Szkoły niepubliczne	467	55,9	535	56,7	624	71

Źródło: opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie sprawozdań opublikowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie

4.1.4 Egzamin maturalny w latach 2014-2016

Do roku 2014 absolwenci liceów ogólnokształcących, a do roku 2015 absolwenci techników zdawali egzamin maturalny w tzw. starej formule, czyli w części ustnej egzamin z języka polskiego oraz wybranego języka obcego nowożytnego, w części pisemnej z języka polskiego, matematyki oraz wybranego języka obcego nowożytnego. Odpowiednio w kolejnym roku nastąpiła zmiana polegająca na wprowadzeniu obowiązku przystąpienia do egzaminu z wybranego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym, a w przypadku języków obcych nowożytnych – na poziomie rozszerzonym albo dwujęzycznym.

W roku 2014 do egzaminu maturalnego przystępowali jeszcze ostatni absolwenci liceów profilowanych, uzupełniających liceów ogólnokształcących oraz techników uzupełniających, stanowili oni niewielki odsetek zdających.

Do egzaminu maturalnego corocznie przystępują również absolwenci z lat ubiegłych, którzy dotychczas nie uzyskali świadectwa dojrzałości oraz tacy, którzy uzyskali świadectwo we wcześniejszych latach, ale przystępują ponownie do egzaminu maturalnego w celu podwyższenia wyniku egzaminacyjnego albo uzyskania wyniku z nowego przedmiotu.

Na Podkarpaciu młodzież kształcąca się w liceach ogólnokształcących stanowi ok. 63% wszystkich przystępujących do egzaminu maturalnego w latach 2014-2016, pozostali to absolwenci techników. Zdawalność egzaminu maturalnego jest zdecydowanie wyższa u absolwentów liceów, wynosiła odpowiednio w tych latach – 90%, 90%, 91%. Analiza wyników egzaminów wskazuje na kilka prawidłowości (zob. tab. 21-29). Najwięcej niepowodzeń na egzaminie maturalnym dotyczy absolwentów techników. Było to w kolejnych latach 33%, 31%, 26% zdających.

Osoby, które nie zdały tylko jednego egzaminu z części obowiązkowej, mają prawo przystąpienia do egzaminu poprawkowego z niezdanego przedmiotu. W kolejnych latach było to 19%, 19%, 15% zdających. W ostatnich latach spada odsetek osób, które nie zdają egzaminu maturalnego z więcej niż jednego przedmiotu (w kolejnych latach odpowiednio – 10%, 6%, 5%).

Najwyższa zdawalność w części pisemnej dotyczy języka polskiego i języka angielskiego, który jest najczęściej wybieranym językiem obcym nowożytnym. Najwięcej niepowodzeń dotyczy matematyki – 2014 – 26%, 2015 – 17%(LO) i 30%(T), 2016 – 17%.

Średni wynik z egzaminów pisemnych w kolejnych latach był najwyższy z języka angielskiego, natomiast najniższy z matematyki.

Wybór przedmiotu dodatkowego zdawanego na egzaminie maturalnym jest uzależniony od potrzeb wynikających z kryteriów rekrutacyjnych na uczelniach wyższych. W kolejnych latach najliczniej wybierane przedmioty oprócz języka angielskiego to: w 2014 – geografia, biologia i wiedza o społeczeństwie, a w 2015 i 2016 – geografia, biologia i chemia. Liczba wyborów języka angielskiego jako dodatkowego ciągle wzrasta.

Najmniej licznie jako przedmiot dodatkowy wybierana jest informatyka, historia i fizyka.

Wzrasta odsetek absolwentów wybierających matematykę na poziomie rozszerzonym (w kolejnych latach: 18%, 19%, 30%), chociaż spada osiągany średni wynik (w kolejnych latach: 44%, 41%, 30%). Zdawalność egzaminu maturalnego w powiatach rozkłada się różnie w latach 2014-2016. Nie daje się zauważyć prawidłowości. Najniższa zdawalność nie dotyczy dużych miast powiatowych będących największym skupiskiem szkół średnich. Wybory dotyczące kontynuacji nauki w szkołach średnich podyktowane są prawdopodobnie szerszą ofertą edukacyjną szkół w dużych miastach oraz opinią o poziomie kształcenia. Nie bez powodu jest także dążenie młodzieży do „wyrwania” się z najbliższego środowiska.

Do egzaminu maturalnego w sesji poprawkowej w sierpniu każdego roku przystępują osoby, które w maju i/lub w czerwcu przystąpiły do egzaminu maturalnego ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części ustnej i części pisemnej i nie zdały egzaminu wyłącznie z jednego przedmiotu w części ustnej albo w części pisemnej. Świadectwo dojrzałości uzyskało w kolejnych latach: 2014 – 64%, 2015 – 48%, 2016 – 30% przystępujących do tego egzaminu.

Tabela 21. Zestawienie danych dotyczących egzaminu maturalnego w latach 2014-2016 – wyniki ze wszystkich sesji (głównej w maju, dodatkowej w czerwcu i poprawkowej w sierpniu) dla absolwentów z danego roku

Lp.	Rodzaj danych	2014*		2015**		2016***	
1.	Liczba zdających, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych	18 927	100%	18 075	100%	16 942	100%
	w tym absolwenci LO	12 156	64%	11 372	63%	10 756	63%
	w tym absolwenci technikum	6 423	34%	6 703	37%	6 186	37%
1.a	osoby, które zdały egzamin	15 369	81%	14 900	82%	14 308	84%
	w tym absolwenci LO	10 912	90%	10 248	90%	9 748	91%
	w tym absolwenci technikum	4 312	67%	4 652	69%	4 560	74%
1.b	osoby, które nie zdały egzaminu	3 567	19%	3 175	18%	2 634	16%
	w tym absolwenci LO	1 244	10%	1 124	10%	1 008	9%
	w tym absolwenci technikum	2 111	33%	2 051	31%	1 626	26%

Źródło: opracowania wyników egzaminu maturalnego publikowane na stronie internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

* w roku 2014 do egzaminu maturalnego przystępowali także absolwenci liceów profilowanych – 238, uzupełniających liceów ogólnokształcących – 60 oraz techników uzupełniających – 50

** w roku 2015 absolwenci liceów ogólnokształcących przystępowali do egzaminu maturalnego w tzw. „nowej formule” (obowiązkowo z wybranego przedmiotu na poziomie rozszerzonym)

*** w roku 2016 absolwenci liceów ogólnokształcących i techników przystępowali do egzaminu maturalnego w tzw. „nowej formule” (obowiązkowo z wybranego przedmiotu na poziomie rozszerzonym)

Tabela 22. Zestawienie danych dotyczących egzaminu maturalnego w latach 2014-2016 – wyniki z sesji głównej w maju dla absolwentów z danego roku

Lp.	Rodzaj danych	2014*		2015**		2016***	
1.	Liczba zdających, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych	18 886	100%	18 024	100%	16 891	100%
	w tym absolwenci LO	12 131	64%	11 335	63%	10 727	64%
	w tym absolwenci technikum	6 408	34%	6 689	37%	6 164	36%
1.a	osoby, które zdały egzamin	13 341	71%	13 465	75%	13 521	80%
	w tym absolwenci LO	9 991	82%	9 207	81%	9 400	88%
	w tym absolwenci technikum	3 254	51%	4 258	64%	4 121	67%
1.b	osoby, które mają prawo przystąpienia do egzaminu poprawkowego w sierpniu br.	3 640	19%	3 439	19%	2 505	15%
	w tym absolwenci LO	1 495	12%	1 638	15%	994	9%
	w tym absolwenci technikum	2 030	32%	1 756	26%	1 511	25%
1.c	osoby, które nie zdały egzaminu maturalnego z więcej niż jednego przedmiotu	1 903	10%	1 120	6%	865	5%
	w tym absolwenci LO	645	5%	490	4%	333	3%
	w tym absolwenci technikum	1 124	18%	675	10%	532	9%

Źródło: opracowania wyników egzaminu maturalnego publikowane na stronie internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

* w roku 2014 do egzaminu maturalnego przystępowali także absolwenci liceów profilowanych – 237, uzupełniających liceów ogólnokształcących – 60 oraz techników uzupełniających – 50

** w roku 2015 absolwenci liceów ogólnokształcących przystępowali do egzaminu maturalnego w tzw. „nowej formule” (obowiązkowo z wybranego przedmiotu na poziomie rozszerzonym)

*** w roku 2016 absolwenci liceów ogólnokształcących i techników przystępowali do egzaminu maturalnego w tzw. „nowej formule” (obowiązkowo z wybranego przedmiotu na poziomie rozszerzonym)

Tabela 23. Zdawalność i średni wynik egzaminów pisemnych z przedmiotów obowiązkowych na poziomie podstawowym w latach 2014-2016

	zdawalność w %						średni wynik w %					
	Język polski		Język angielski*		matematyka		Język polski		Język angielski*		matematyka	
2016	98		94		83		59		69		57	
2015	NF 98	SF 99	NF 97	SF 87	NF 83	SF 70	NF 66	SF 54	NF 76	SF 59	NF 56	SF 43
2014	93		90		74		50		67		49	

Źródło: opracowania wyników egzaminu maturalnego publikowane na stronie internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

* najliczniej wybierany jako język obcy nowożytny

NF-nowa formuła (LO), SF-stara formuła (T)

Tabela 24. Najliczniej wybierane przedmioty dodatkowe na poziomie podstawowym lub rozszerzonym spośród obowiązkowych zajęć edukacyjnych (oprócz języków obcych nowożytnych)

2016*	geografia 4 995	biologia 3 526	chemia 2 142
2015	geografia 4 271	biologia 4 007	chemia 2 711
2014	geografia 4 128	biologia 3 541	wos 2 755

Źródło: opracowania wyników egzaminu maturalnego publikowane na stronie internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

* tylko na poziomie rozszerzonym

Tabela 25. Język angielski wybierany jako przedmiot dodatkowy na poziomie rozszerzonym

2014		2015		2016	
Liczba zdających 4 997	Średni wynik 64%	Liczba zdających 5 765	Średni wynik 60%	Liczba zdających 7 902	Średni wynik 53%

Źródło: opracowania wyników egzaminu maturalnego publikowane na stronie internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

Tabela 26. Najmniej licznie wybierane przedmioty dodatkowe na poziomie podstawowym lub rozszerzonym spośród obowiązkowych zajęć edukacyjnych (oprócz języków obcych nowożytnych)

2016*	informatyka 485	historia 1 045	fizyka 1 527
2015	informatyka 447	historia 1 125	fizyka 1 670
2014	informatyka 396	historia 867	fizyka i astronomia 1640

Źródło: opracowania wyników egzaminu maturalnego publikowane na stronie internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

* tylko na poziomie rozszerzonym

Tabela 27. Matematyka wybierana jako przedmiot dodatkowy na poziomie rozszerzonym

2014		2015		2016	
Liczba zdających 3 445 18%*	Średni wynik 44%	Liczba zdających 3 411 19%*	Średni wynik 41%	Liczba zdających 4 985 30%*	Średni wynik 30%

Źródło: opracowania wyników egzaminu maturalnego publikowane na stronie internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

* procent zdających, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych

Tabela 28. Najwyższa zdawalność egzaminu maturalnego w powiatach (w % dla danej liczby zdających)

2016	bieszczadzki 90%/109	tarnobrzeski 89%/157	lubaczowski 88%/362	strzyżowski 88%/228	m. Rzeszów 88%/3184
2015	SF lubaczowski 81%/111	mielecki 80%/425	m. Rzeszów 77%/1159	jasielski 75%/405	jarosławski 74%/457
	NF kolbuszowski 99%/127	łańcucki 97%/410	mielecki 96%/655	brzozowski 96%/260	sanocki 93%/484 m. Krosno 93%/906
2014	strzyżowski 80%/258	m. Krosno 79%/1368	stalowowolski 74%/1165	jasielski 73%/1083	tarnobrzeski 73%/232

Źródło: opracowania wyników egzaminu maturalnego publikowane na stronie internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

NF-nowa formuła (LO), SF-stara formuła (T)

Tabela 29. Najniższa zdawalność egzaminu maturalnego w powiatach (w % dla danej liczby zdających)

2016		krośnieński 73%/341	przemyski 74%/38	rzeszowski 76%/504	leski 77%/153	sanocki 78%/834
2015	SF	bieszczadzki 31%/13	przemyski 40%/10	rzeszowski 52%/155	ropczycko- sędziszowski 55%/268	sanocki 60%/331
	NF	przeworski 83%/292	jarosławski 84%/754	krośnieński 84%/190	leżajski 84%/383	niżański 84%/160
2014		leski 52%/188	ropczycko- sędziszowski 53%/710	przemyski 54%/69	krośnieński 62%/379	przeworski 63%/397 rzeszowski 63%/566

Źródło: opracowania wyników egzaminu maturalnego publikowane na stronie internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie

NF-nowa formuła (LO), SF-stara formuła (T)

4.1.5 Informacje o sesji poprawkowej w kolejnych latach

Do egzaminu maturalnego w sesji poprawkowej w sierpniu 2016 roku przystąpiło 3 055 absolwentów. Były to osoby, które w maju i/lub w czerwcu 2016 roku przystąpiły do egzaminu maturalnego ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części ustnej i części pisemnej i nie zdały egzaminu wyłącznie z jednego przedmiotu w części ustnej albo w części pisemnej. Świadectwo dojrzałości uzyskało 909 osób, czyli 30% przystępujących do tego egzaminu. Tegoroczni absolwenci – 2 302 osoby – stanowili 75% wszystkich zdających egzamin w sesji poprawkowej. Odsetek sukcesów na egzaminie wyniósł odpowiednio – 82% (język polski), 24% (matematyka), 70% (język angielski).

Do egzaminu maturalnego w sesji poprawkowej w sierpniu 2015 roku przystąpiło 2 983 tegorocznych absolwentów. Były to osoby, które w maju i/lub w czerwcu 2015 roku przystąpiły do egzaminu maturalnego ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części ustnej i części pisemnej i nie zdały egzaminu wyłącznie z jednego przedmiotu w części ustnej albo w części pisemnej. Świadectwo dojrzałości uzyskały 1 417 osoby, czyli 48% przystępujących do tego egzaminu. Odsetek sukcesów na egzaminie wyniósł odpowiednio – 93% (język polski), 33% (matematyka), 68% (język angielski).

Do egzaminu maturalnego w sesji poprawkowej w sierpniu 2014 r. przystąpiło 4 006 absolwentów. Były to osoby, które w maju i/lub w czerwcu 2014 r. przystąpiły do egzaminu maturalnego ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części ustnej i części pisemnej i nie zdały egzaminu wyłącznie z jednego przedmiotu w części ustnej albo w części pisemnej. Tegoroczni absolwenci – 3123 osób – stanowili 78% wszystkich zdających egzamin w sesji poprawkowej. Świadectwo dojrzałości otrzymało 1 993 tegorocznych absolwentów, czyli 64% przystępujących do tego egzaminu. Odsetek sukcesów na egzaminie wyniósł odpowiednio – 91% (język polski), 56% (matematyka), 91% (język angielski).

4.1.6 Wyniki egzaminów zawodowych w województwie podkarpackim w latach 2014-2016

Egzaminy zawodowe w latach 2014 - 2016 odbywały się dwutorowo:

- a) w formie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe
- b) w formie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (od 2012 r.)

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe przeprowadzany był dla absolwentów wszystkich typów szkół zawodowych ponadgimnazjalnych tj. 5-letnich techników, 3-letnich techników uzupełniających, 3-letnich i 2-letnich zasadniczych szkół zawodowych i szkół policealnych.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe organizowany był dwukrotnie w ciągu roku szkolnego, w sesji letniej oraz zimowej i składał się z dwóch etapów: pisemnego (dwie części) i etapu praktycznego. Dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych i szkół policealnych egzaminy przeprowadzane były od następnego tygodnia po zakończeniu zajęć dydaktyczno-wychowawczych, a dla absolwentów technikum i technikum uzupełniającego – od następnego tygodnia po zakończeniu egzaminu maturalnego. Na egzaminie były sprawdzane tylko te wiadomości i umiejętności, które zostały zapisane w standardzie wymagań egzaminacyjnych dla danego zawodu. Wyniki egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe latach 2014-2016 wskazują, że w szkołach na poziomie technikum kształcono w 63 zawodach, na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej w 27 zawodach.

Szczegółowy wykaz zawodów i wyniki egzaminu absolwentów, którzy przystąpili do obu etapów egzaminu prezentuje zał. Tabela 1 i 2 – załączniki do programu

Wyniki egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w latach 2014-2016 wskazują, że największa liczba uczniów w technikum i w szkole policealnej uzyskała dyplom w następujących zawodach (zob. tab. 30):

Tabela 21. Liczba absolwentów, którzy przystąpili do obu etapów egzaminu w latach 2014-2016 potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i uzyskali dyplom

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba absolwentów, którzy uzyskali dyplom technika
technikum i szkoła policealna		
1.	technik informatyk	1229
2.	technik ekonomista	1029
3.	technik budownictwa	789
4.	technik żywienia i gospodarstwa domowego	767
5.	technik pojazdów samochodowych	692
6.	technik mechanik	648
7.	technik usług fryzjerskich	560

Źródło: OKE w Krakowie

W zawodach robotniczych w latach 2014-2016 najwięcej osób przystąpiło i zdało obie części egzaminu w następujących zawodach (zob. tab. 31):

Tabela 22. Liczba absolwentów, którzy przystąpili w latach 2014-2016 do obu etapów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i uzyskali dyplom

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba absolwentów, którzy uzyskali dyplom technika
zasadnicza szkoła zawodowa i szkoła policealna		
1.	mechanik pojazdów samochodowych	277
2.	technolog robót wykończeniowych w budownictwie	252
3.	elektromechanik pojazdów samochodowych	87
4.	mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych	75
5.	operator obrabiarek skrawających	70
6.	murarz	62
7.	monter instalacji i urządzeń sanitarnych	54

Źródło: OKE w Krakowie

Uzyskiwane wyniki z egzaminów w województwie podkarpackim nie odbiegały od średnich wyników uzyskiwanych przez szkoły w okręgu Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie (woj. małopolskie, woj. lubelskie, woj. podkarpackie), w niektórych zawodach wyniki były wyższe od średnich wyników uzyskiwanych w okręgu. Zwraca uwagę fakt, że nie wszyscy absolwenci przystępowali do obu części egzaminu (pisemnej i praktycznej), część absolwentów, po części pisemnej egzaminu, rezygnowała z przystąpienia do jego części praktycznej.

4.1.7 Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie

Reforma szkolnictwa zawodowego rozpoczynająca się w 2012 r. wprowadziła modernizację szkolnictwa zawodowego, wprowadzono 4-letnie technika, 3-letnią zasadniczą szkołę zawodową, szkołę policealną o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku, 3-letnią szkołę specjalną. Klasyfikację zawodów szkolnictwa zawodowego ściśle powiązano z klasyfikacją zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy. Kształcenie zostało oparte na zdobywaniu kwalifikacji, a nie poszczególnych zawodów, wprowadzono kształcenie kursowe na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w miejsce form szkolnych.

Kwalifikacja w zawodzie oznacza wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu w zakresie jednej klasyfikacji.

Zawody, które mają wspólne lub zbliżone kwalifikacje wymagane do realizacji zadań zawodowych, pogrupowano w obszary kształcenia. Wyodrębniono osiem obszarów:

1. Administracyjno-usługowy (A)
2. Budowlany (B)
3. Elektryczno-elektroniczny (E)
4. Mechaniczny i górniczo-hutniczy (M)
5. Rolniczo leśny z ochroną środowiska (R)
6. Turystyczno-gastronomiczny (T)
7. Medyczno-społeczny (Z)
8. Artystyczny (S)

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie przeprowadzany jest na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, która stanowi jednocześnie standard egzaminacyjny.

Egzamin zawodowy przeprowadzany jest w 4 sesjach w ciągu całego roku szkolnego w terminie określonym przez OKE. Egzamin składa się z dwóch części:

- części pisemnej przeprowadzanej w formie testu- części praktycznej przeprowadzanej jest w formie testu praktycznego.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie jest przeprowadzany dla:

- a) uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych,
- b) absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych,
- c) osób, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy (KK)
- d) osób dorosłych, które ukończyły praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, jeżeli program przyuczenia do pracy uwzględniał wymagania określone w podstawie programowej kształcenia w zawodach,
- e) osób dorosłych spełniających warunki dopuszczenia do egzaminu eksternistycznego potwierdzających kwalifikacje w zawodzie,
- f) osoba, która posiada świadectwo lub inny dokument wydane za granicą potwierdzające w RP wykształcenie zasadnicze zawodowe lub wykształcenie średnie lub która posiada świadectwo szkolne uzyskane za granicą uznane za równorzędne świadectwu ukończenia odpowiednio szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły ponadpodstawowej w drodze nostryfikacji.

Z analizy danych dotyczących wyników egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w latach 2014-2016 przeprowadzanego w nowej formule, po zmianach w szkolnictwie zawodowym od 2012 r. wynika, że:

- a) największą liczbę przystępujących do egzaminu w kwalifikacji stanowią uczniowie szkół techników i szkół policealnych, zwiększa się też systematycznie, w każdym roku, liczba absolwentów kwalifikacyjnych kursów zawodowych prowadzonych przez szkoły i placówki. Najmniejszą grupę osób przystępujących do egzaminu w kwalifikacji stanowią absolwenci szkół i eksterni;
- b) nie wszystkie osoby składające deklaracje przystępują do obu części egzaminu (pisemnej i praktycznej) - część zdających, po części pisemnej, rezygnuje z przystąpienia do części praktycznej egzaminu;
- c) najwyższą zdawalność, w granicach od 70% do 100%, spośród zdających część pisemną i część praktyczną egzaminu w kwalifikacji można stwierdzić wśród absolwentów KKZ i eksternów, zróżnicowana zdawalność występuje w przypadku uczniów szkół zawodowych, eksternów i absolwentów szkół.
- d) najwięcej dyplomów potwierdzających kwalifikacje w zawodach na poziomie technikum i szkoły policealnej w latach 2014-2016 wydano dla zawodów:
 - opiekun medyczny - 822
 - technik usług kosmetycznych -725
 - technik informatyk - 603
 - technik ekonomista - 532
 - technik bezpieczeństwa i higieny pracy - 434
 - technik farmaceutyczny - 404
 - asystentka stomatologiczna – 399
 - technik masażysta – 333
 - technik ochrony fizycznej osób i mienia – 217
 - technik administracji – 214

W zawodach na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej najwięcej dyplomów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie w latach 2014-2016 wydano dla zawodów:

- mechanik pojazdów samochodowych – 387
- monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – 383
- kucharz – 197
- mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych – 148
- murarz-tylnik – 147
- sprzedawca – 129

Wzrasta liczba osób kształcących się w zawodach na leżących do obszaru medyczno-społecznego, głównie w szkołach policealnych niepublicznych z uprawnieniami szkół publicznych, które szybko reagują na zmieniające się potrzeby rynku pracy,

Wydane świadectwa potwierdzające kwalifikacje zawodowe w latach 2014-2016 wskazują, że na terenie województwa podkarpackiego kształcenie zawodowe prowadzone było we wszystkich obszarach kształcenia i dotyczyło następujących kwalifikacji:

Obszar administracyjno-usługowy:

- A.35 Planowanie i prowadzenie działalności w organizacji – 1156
- A.62 Wykonywanie zabiegów kosmetycznych ciała, dłoni i stóp - 973
- A.61 Wykonywanie zabiegów kosmetycznych twarzy – 971
- A.36 Prowadzenie rachunkowości – 798
- A.19 Wykonywanie zabiegów fryzjerskich – 758
- A.18 Prowadzenia sprzedaży – 756

Obszar budowlany:

- B.18 Wykonywanie robót murarskich i tynkarskich – 1108
- B.33 Organizacja i kontrolowanie robót budowlanych – 653
- B.05 Montaż systemów suchej zabudowy – 551
- B.07 Wykonywanie robót posadzkarsko-wykładzinowych – 500
- B.06 Wykonywanie robót malarsko-tapeciarskich – 492
- B.35 Obsługa geodezyjna inwestycji budowlanych – 436

Obszar elektryczno-elektroniczny:

- E.12 Montaż i eksploatacja komputerów osobistych oraz urządzeń peryferyjnych – 2213
- E.13 Projektowanie lokalnych sieci komputerowych i administrowanie sieciami – 1915
- E.3 Montaż urządzeń i systemów mechatronicznych– 717
- E. 18 Eksploatacja urządzeń i systemów mechatronicznych– 652
- E.07 Montaż i konserwacja maszyn i urządzeń elektrycznych – 368
- E.08 Montaż i konserwacja instalacji elektrycznych – 385

Obszar mechaniczny i górniczo-hutniczy:

- M.12 Diagnozowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych – 1074
- M.18 Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych – 1640
- M.19 Użytkowanie obrabiarek skrawających – 1056
- M.42 Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych – 485
- M.01 Użytkowanie pojazdów, maszyn , urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie – 419
- M.02 Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie – 383

Obszar rolniczo-leśny z ochroną środowiska:

- R.26 Wykonywanie kompozycji florystycznych – 312
- R.21 Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślin obiektów architektury krajobrazu – 274

R.22 Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu – 120

R.03 Prowadzenie produkcji rolniczej – 173

R.09 Prowadzenie chowu, hodowli i inseminacji zwierząt – 144

R.10 Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu usług weterynaryjnych – 143

Obszar turystyczno-gastronomiczny:

T.06 Sporządzanie potraw i napojów – 1289

T.11 Planowanie i realizacja usług w recepcji – 711

T.15 Organizacja żywienia i usług gastronomicznych – 560

T.13 Planowanie i realizacji imprez i usług turystycznych – 221

T.04 Produkcja wyrobów cukierniczych – 220

Obszar medyczno-społeczny:

Z.04 Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej – 447

Z.01 Świadczenie usług w zakresie masażu – 350

Z.13 Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy – 255

Z.03 Ochrona osób i mienia – 183

Szczegółowe dane dotyczące wyników egzaminów w kwalifikacjach w okręgu OKE Kraków, wyników egzaminów w poszczególnych sesjach egzaminacyjnych i uzyskanych dyplomów w poszczególnych zawodach zawarte są w Tabelach: 3, 4, 5.

W kształceniu zawodowym pojawiają się nowe zawody, w których kształci szkoła, np. technik eksploatacji portów i terminali, technik górnictwa otworowego, technik elektroniki i informatyki medycznej, technik ortopeda, technik hodowca koni, kierowca mechanik, od roku szkolnego 2017/2018 - technik robót wykończeniowych w budownictwie, magazynier, operator maszyn i urządzeń hutniczych. Powiększa się też zakres zawodów pomocniczych: pracownik pomocniczy krawca, pracownik pomocniczy mechanika, pracownik pomocniczy ślusarza, pracownik pomocniczy stolarza, pracownik pomocniczy fryzjera.

4.1.8 Egzaminy w Izbie Rzemieślniczej

Oprócz egzaminów organizowanych przez CKE i OKE, egzaminy przeprowadza także Izba Rzemieślnicza, w ramach swojej działalności statutowej. Są to egzaminy kwalifikacyjne na tytuł czeladnika i mistrza w takich zawodach jak m.in.: betoniarz-zbrojarz, blacharz samochodowy, brukarz, cieśla, cukiernik, drukarz, elektromechanik, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, fajkarz, fotograf, fryzjer, glazurnik, hafciarka, kamieniarz, kelner, kominiarz, koronkarka, kosmetyczka, koszykarz-plecionkarz, kowal, kucharz, lakiernik samochodowy, mechanik pojazdów samochodowych, monter instalacji gazowych, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, monter sieci

ciepłych, gazowych, wodnych i kanalizacyjnych, monter-elektronik, monter konstrukcji budowlanych, murarz, operator obrabiarek skrawających, piekarz, posadzkarz, rzeźbiarz w drewnie, rzeźnik-wędliniarz, stolarz, szklarz budowlany, ślusarz, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, tkacz, wizażystka, wulkanizator, zdobnik szkła, zdun, zegarmistrz i inne (zob. tab. 32).

Etap praktyczny egzaminu odbywa się w zakładach rzemieślniczych, natomiast część teoretyczna jest organizowana w siedzibie Izby. Na przełomie ostatnich 3 lat egzamin mistrzowski obejmował 29 zawodów, egzamin czeladniczy - 44 zawody. Zdawalność wynosi od 90% do 100 %.

Tabela 23. Liczba osób przystępujących do egzaminu na czeladnika i mistrza w zawodzie w Izbie Rzemieślniczej w Rzeszowie latach 2014-2016 oraz liczbę osób, które uzyskały tytuł

Rodzaj egzaminu	Liczba przystępujących do egzaminu	Liczba osób, która zdała egzamin	%
rok 2014			
czeladnik	1487	1467	98,6%
mistrz	414	408	98,5%
rok 2015			
czeladnik	1481	1471	99,3%
mistrz	414	408	98,5%
rok 2016			
czeladnik	1504	1502	99,8%
mistrz	214	208	97,1%

Źródło: Izba Rzemieślnicza w Rzeszowie 2017 r.

W województwie podkarpackim w latach 2014-2016 spośród pracowników młodocianych dyplom uzyskało: 1046 osób w 2014 r., 1249 w 2016 r., 1468 w 2016 r.

4.2. Konkursy przedmiotowe, tematyczne i olimpiady.

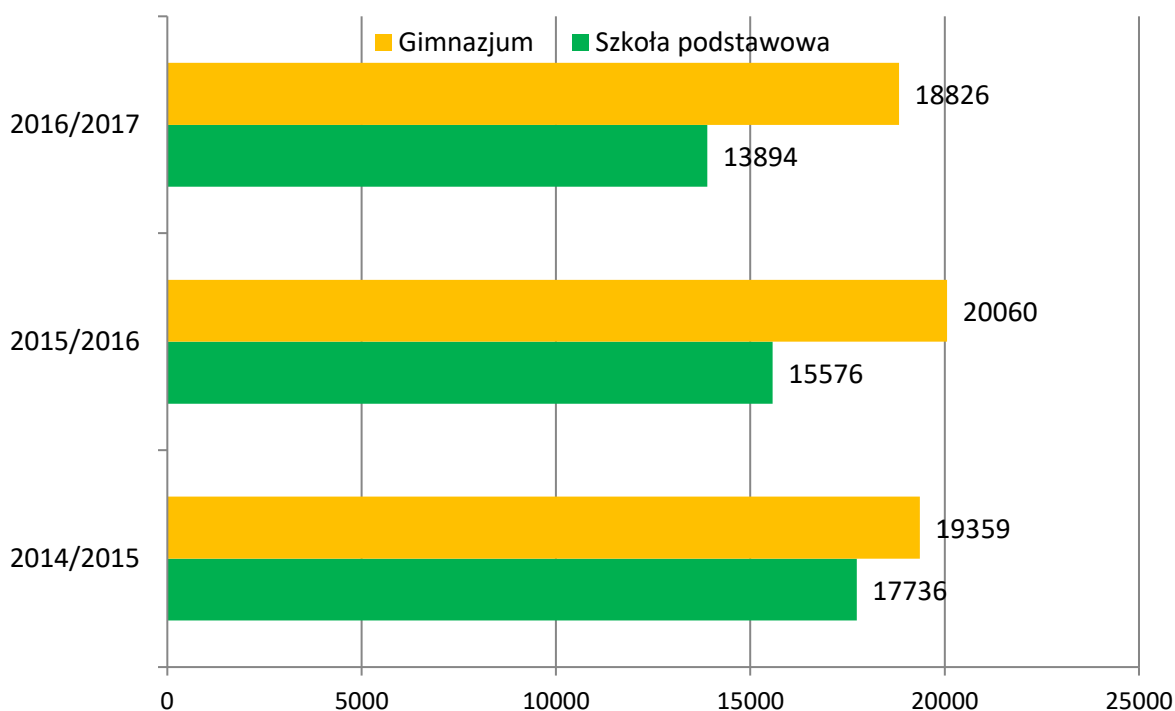
W zależności od typu szkoły w polskim systemie oświaty organizowane są¹³:

- a) Konkursy - dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych oraz dla uczniów gimnazjów, które są organizowane na terenie jednego województwa (wojewódzkie- organizuje je właściwy kurator) lub kilku województw (ponadwojewódzkie- właściwi kuratorzy zawierają odpowiednie porozumienie).
- b) Olimpiady - dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z każdego przedmiotu ogólnokształcącego lub dziedziny wiedzy (są organizowane przez szkoły wyższe, placówki naukowe, stowarzyszenia naukowe, zawodowe i inne podmioty prowadzące statutową działalność oświatową lub naukową. Kurator oświaty w ich organizacji jedynie uczestniczy).
- c) Turnieje - dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych, szkół zasadniczych i szkół średnich zawodowych, jako trójstopniowe zawody o zasięgu ogólnopolskim, obejmujące problematykę związaną z przygotowaniem do podjęcia pracy zawodowej (są organizowane przez szkoły wyższe i inne instytucje naukowe oraz stowarzyszenia naukowe i naukowo-techniczne. Kurator oświaty, podobnie jak w przypadku olimpiad, w ich organizacji może jedynie uczestniczyć).

W przypadku szkół podstawowych i gimnazjalnych laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych oraz laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim, organizowanych z zakresu jednego z grupy przedmiotów objętych sprawdzianem lub egzaminem gimnazjalnym są zwolnieni odpowiednio ze sprawdzianu (od 1 września 2016 r. zrezygnowano z przeprowadzania sprawdzianu po klasie VI) lub odpowiedniej części egzaminu gimnazjalnego z najwyższym wynikiem na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty. Poniżej liczba uczestników konkursów (zob. wyk. 4 i tab. 33-34).

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. z 2002 r. Nr 13 poz. 125 z późn. zm.)

Wykres 4. Łączna liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów biorących udział w konkursach przedmiotowych w latach 2015- 2017.

Źródło: opracowanie własne KO w Rzeszowie

Tabela 24. Liczba uczniów szkół podstawowych biorących udział w konkursach przedmiotowych w latach 2015-2017

Przedmiot konkursu	2014/2015	2015/2016	2016/2017
J. polski	2956	2930	3211
Matematyka	4041	4330	3600
Historia	2544	1511	1081
Przyroda	4337	2553	2354
J. angielski	3477	3834	3216
J. niemiecki	381	418	432
Razem	17736	15576	13894

Źródło: opracowanie własne KO w Rzeszowie

Tabela 25. Liczba uczniów gimnazjów biorących udział w konkursach przedmiotowych

Przedmiot konkursu	2014/2015	2015/2016	2016/2017
J. polski	2410	2482	2281
Historia	1505	2294	2549
Wiedza o społ.	488	765	362

Przedmiot konkursu	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Matematyka	3422	3168	2952
Informatyka	826	765	706
Biologia	1781	1708	1635
Fizyka	1318	1204	1090
Chemia	1186	1396	1069
Geografia	1443	1396	1127
J. angielski	3570	3514	3661
J. niemiecki	1199	1179	1148
J. francuski	188	168	160
J. hiszpański	0	0	78
J. ukraiński	23	21	8
Razem	19359	20060	18826

Źródło: opracowanie własne KO w Rzeszowie

W różnych okresach czasu były także organizowane konkursy tematyczne i interdyscyplinarne, m.in.: konkurs historyczny "Drogi Polaków do Niepodległości" dla uczniów gimnazjów, Interdyscyplinarny Konkurs Wiedzy Technicznej „Sapere aude” – odważ się być mądrym dla uczniów gimnazjów, Konkurs Prac Modelowo - Konstrukcyjnych dla uczniów gimnazjów, Interdyscyplinarny Wojewódzki Konkurs Wiedzy „MEGAMÓZGI 2017”, Wojewódzki Konkurs Budowy i Programowania Robotów GG Robot 2017 „Sekrety ciemnej strony Księżyca”, Ogólnopolski Konkurs „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego w latach 1768- 1864. Od Konfederacji Barskiej do Powstania Styczniowego- za wolność Waszą i Naszą”, Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o czasach Karola Wojtyły Jana Pawła II – ‘Papież Słowianin” czy Olimpiada Myśli Jana Pawła II.

O ile większość gimnazjów było zaangażowanych w konkursy (np. w roku szkolnym 2015/2016: 514 na 564 szkół; , to aż ¼ szkół podstawowych (np. w roku szkolnym 2015/2016: 778 na 1029 szkół) nie stwarzała swoim uczniom możliwości wzięcia w nich udziału). Szkoły, mające najwięcej laureatów w stosunku do liczby uczniów w szkole otrzymują wojewódzki certyfikat „Szkoły przyjaznej utalentowanym uczniom” (zob. tab. 35).

Tabela 26. Liczba szkół wyróżnionych certyfikatem „Szkola przyjazna utalentowanym uczniom”

Rok szkolny	Szkola Podstawowa	Gimnazjum
2015/2016	21	17
2014/2015	28	15
2013/2014	37	25

Źródło: opracowanie własne KO w Rzeszowie

Dotychczas – ze szkoda – nie prowadzono systemowego monitorowania losów laureatów konkursów przedmiotowych na kolejnych etapach edukacyjnych. W wielu przypadkach brakuje łatwo dostępnych danych na ten temat (zobacz tab. 36-37).

Tabela 27. Laureaci i finaliści olimpiad i turniejów

Olimpiada/ turniej	2016	2015	2014
	Laureat i finalista	Laureat i finalista	Laureat i finalista
Olimpiada Wiedzy o Żywieniu i Żywności	0	1	0
Olimpiada Wiedzy Technicznej	1	0	2
Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej	1	1	2
Olimpiada Techniki Samochodowej	2	0	4
Olimpiada Innowacji Technicznych	19	21	15
Olimpiada Wiedzy i Umiejętności Budowlanych	3	0	2
Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej "Euroelektra"	1	3	1
Olimpiada wiedzy geodezyjnej i kartograficznej	1	1	2
Olimpiada Wiedzy i Umiejętności Handlowo-Menedżerskich	6	5	9
Olimpiada Wiedzy o Mleku i Mleczarstwie	0	0	0
Ogólnopolski Turniej na Najlepszego Ucznia w Zawodzie Cukiernik	1	3	1
Ogólnopolski Turniej na Najlepszego Ucznia w Zawodzie Piekarz	0	1	0
Ogólnopolska Olimpiada Logistyczna	0	0	0
Olimpiada Wiedzy Hotelarskiej	1	2	0
Olimpiada Wiedzy i Umiejętności z Zakresu Projektowania i Wytwarzania Odzieży	4	0	0

Olimpiada/ turniej	2016	2015	2014
	Laureat i finalista	Laureat i finalista	Laureat i finalista
Olimpiada Informatyczna	2	0	4
Olimpiada Języka Hiszpańskiego	1	1	1
Olimpiada Chemiczna	1	2	1
Olimpiada Geograficzna	11	9	6
Olimpiada Fizyczna	3	6	9
Olimpiada Historyczna	6	6	6
Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym	3	5	2
Olimpiada Matematyczna	3	2	4
Olimpiada Literatury i Języka Polskiego	1	.	.
Olimpiada Języka Niemieckiego	1	.	.
Olimpiada Języka Rosyjskiego	1	.	.
Olimpiada Wiedzy o Turystyce	2	.	.
Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej	13	.	.
Turniej Budowlany "Złota Kielnia"	7	.	.
Olimpiada Wiedzy i Umiejętności Rolniczych	5	0	.
Olimpiada Języka Francuskiego	2	.	0
Olimpiada Języka Łacińskiego	0	.	.
Olimpiada Artystyczna	.	.	.
Olimpiada Filozoficzna	.	.	.
Olimpiada Biologiczna	.	.	.
Olimpiada Języka Białoruskiego	.	.	.
Olimpiada Języka Angielskiego	.	.	.
Ogólnopolski Turniej Cukierniczy im. Wojciecha Kandulskiego	.	.	.
Ogólnopolski Turniej Piekarski im. Anny Butki	.	.	.
Ogólnopolski Turniej Przetwórstwa Mięsa im. Iwony Mossakowskiej	.	.	.
Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy o Żywności	.	.	.
Olimpiada Wiedzy Górniczej "O Złotą Lampkę"	.	.	.
	102	69	71

Źródło: opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie danych publikowanych przez komitety organizacyjne

Tabela 28. Laureaci i finaliści olimpiad dla gimnazjalistów

Olimpiada	2016 Laureata i finalista	2015 Laureata i finalista	2014 Laureata i finalista
Olimpiada Matematyczna Gimnazjalistów	4	4	2
Olimpiada Języka Angielskiego Gimnazjalistów	.	.	.
Olimpiada Historyczna Gimnazjalistów	.	.	.
Olimpiada Informatyczna Gimnazjalistów	.	.	.

Źródło: opracowanie własne KO w Rzeszowie na podstawie danych publikowanych przez komitety organizacyjne

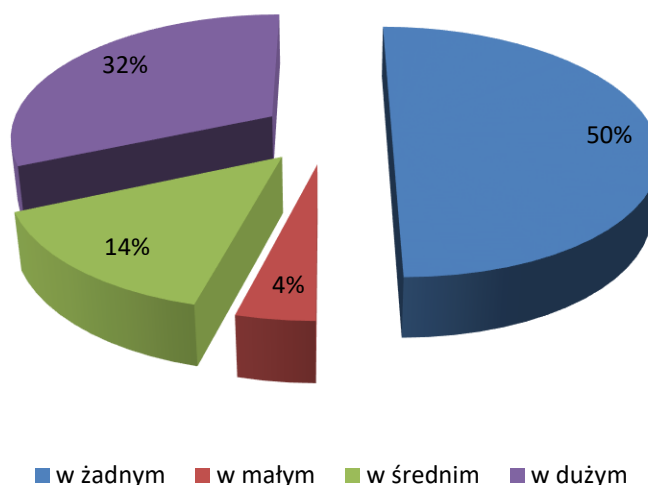
4.3. Współpraca międzynarodowa

Głównym celem wymiany jest nawiązanie bliższych kontaktów pomiędzy młodzieżą szkolną. Wzajemne poznanie i zrozumienie młodych pokoleń ma duże znaczenie dla trwałego porozumienia między narodami jednoczącej się Europy. Wymiana młodzieży przynosi również oczywiste korzyści dla jej uczestników. Udział w niej pozwala na doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem obcym. Ponadto młodzi ludzie mają możliwość poznać obyczaje, tradycję i kulturę odwiedzanych krajów, a poprzez udział w zajęciach szkolnych mają okazję poznać i porównać odmienne systemy szkolnictwa. Mają większą motywację do nauki języków obcych. Stają się bardziej otwarci na świat, zyskują swobodę w kontaktach z obcokrajowcami. Nierzadko współpraca międzynarodowa szkoły wpisuje się w relacje zagraniczne organów prowadzących.

Z przeprowadzonego badania ankietowego¹⁴ wynika, że szkoły na Podkarpaciu nie mają dobrze rozwiniętych relacji międzynarodowych. Tylko 12,9% szkół potwierdziło, że posiada kontakty międzynarodowe. Co więcej, same szkoły uważają, że wymiana międzynarodowa nie ma znaczącego wpływu na osiągnięte rezultaty edukacyjne (zob. wyk. 5).

¹⁴ Badanie ankietowe przeprowadzone przez Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w 2017 r.

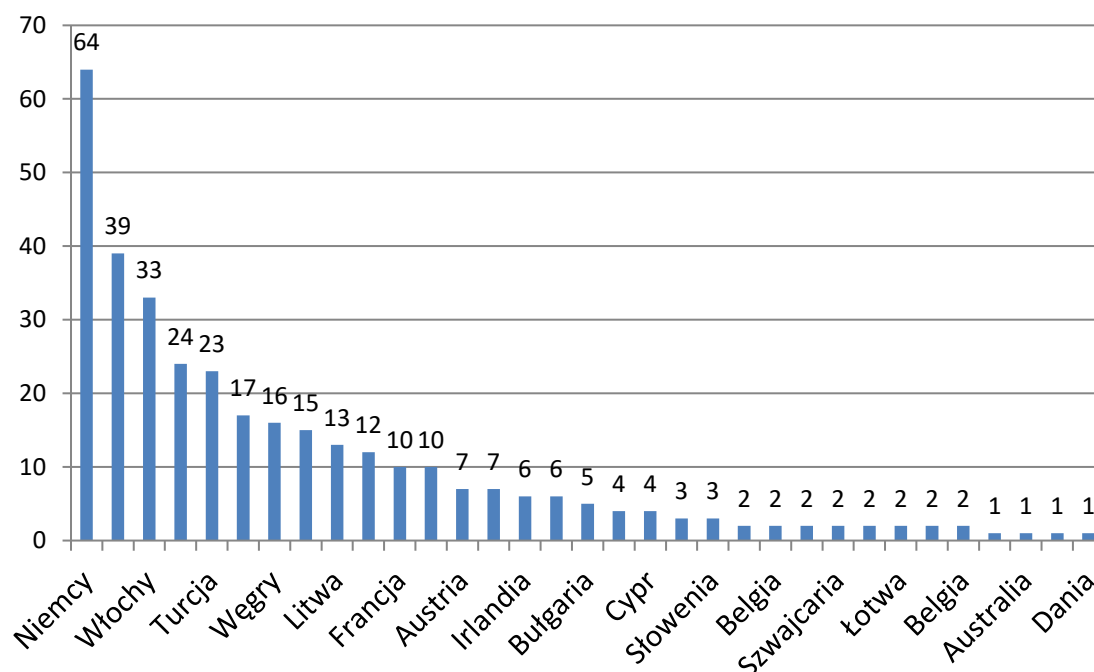

Wykres 5. W jakim stopniu prowadzona wymiana międzynarodowa wpływa na rezultaty edukacyjne szkoły/placówki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych odpowiedzi z badań ankietowych przeprowadzonych przez Kuratorium Oświaty w Rzeszowie

W jakiejś formie współpracy zagranicznej uczestniczył co 9 uczeń i co 6 nauczyciel. Dominuje partnerstwo szkół, które realizuje 38% badanych szkół, 24% jest zaangażowanych w konkretny projekt, a 15% w realizację praktyk zawodowych za granicą, 15% organizuje wycieczki zagraniczne (turystyka edukacyjna), przy czym w celu edukacji historycznej już tylko 3,2%). Rzadko dochodzi do wymiany sportowej (4,3%) czy artystycznej (1,6%). 8% szkół korzysta z kontaktów organów prowadzących. Niektóre szkoły prowadzą współpracę z kilkoma (od 2 do nawet 9) państwami. Łącznie podkarpackie szkoły nawiązały kontakty z 33 państwami (zob. wyk. 6).

Wykres 6. Główne kierunki mobilności zagranicznej podkarpackich szkół

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych odpowiedzi z badań ankietowych przeprowadzonych przez Kuratorium Oświaty w Rzeszowie

Realizując wymianę szkoły korzystają z dostępnych programów na rzecz kształcenia i szkolenia młodzieży, np.: Erasmus +, z Polsko- Niemieckiej Wymianie Młodzieży, z Europejskiego Funduszu Społecznego- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), wymienianych przez szkoły najliczniej.

Nauczyciele rzadko uczestniczą w jakiejś formie zagranicznego doskonalenia. Najczęściej są uczestnikami wizyt studyjnych (29,6%), kursów (21,7%) i warsztatów (24,3%). Rzadziej biorą udział w seminariach (12,2%) i konferencjach metodycznych (12,2%).

5. Partnerzy edukacji

5.1. Rodzice

Rodzice na wiele sposobów mogą angażować się w to, co dzieje się w szkole w okresie kształtowania się osobowości dziecka. Jeżeli zgodzimy się, że fundamentalnym zadaniem edukacji jest przygotowanie młodego człowieka do życia i do pokonywania trudów własnej egzystencji, to skuteczna współpraca szkoły i rodziców wzmacnia szanse na uzyskanie pozytywnych wyników uczenia się i socjalizacji dzieci i młodzieży.

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty stroną zobowiązaną do inicjowania współpracy z rodzicami jest szkoła, która powinna wspomagać wychowawczą rolę rodziców. Praktyczne rozwinięcie znajdziemy w obligatoryjnych dokumentach szkolnych: statucie szkoły, programie szkoły i wynikającym z niego programie wychowawczym wraz z oceną zachowania. Dokumenty te nie mogą powstać bez udziału i akceptacji rodziców. 95% badanych¹⁵ rodziców potwierdziła, że Rady Rodziców w szkołach ich dzieci działają w oparciu o regulaminy swojej działalności i gromadzą fundusze związane z działalnością szkoły. Rodzice wskazali, że zebrane pieniądze są najczęściej przekazywane na wsparcie dodatkowej działalności szkoły (zob. tab. 38).

Tabela 29. Dofinansowanie działalności szkoły z funduszy rady rodziców

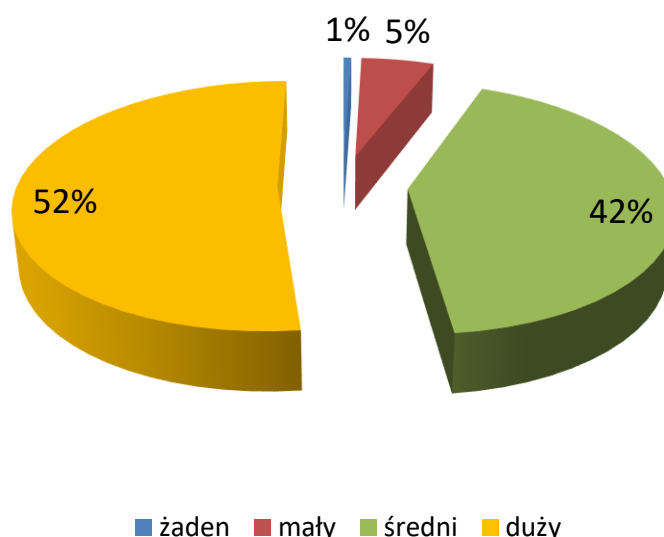
Rodzaj dofinansowania	%
Zakup nagród dla uczniów	26,9
Pomoc materialna dla uczniów ze względu na trudną sytuację materialną ich rodzin	4,5
Dofinansowanie zakupu pomocy naukowych	8,8
Dofinansowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych, które nie należą do obowiązków szkoły, np. artystycznych	3,3
Zakup książek do biblioteki	6,5
Dofinansowanie imprez szkolnych, np. dyskotek	23,0
Dofinansowanie wyjazdów edukacyjnych dla klas, np. wycieczki, zielone szkoły itp.	21,2
Dofinansowanie podstawowych potrzeb szkoły, np. materiały biurowe, sanitarne itp.	5,8
Razem:	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych odpowiedzi z badań ankietowych przeprowadzonych przez Kuratorium Oświaty w Rzeszowie

¹⁵ Badanie ankietowe przeprowadzone przez Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w 2017 r.

Równocześnie można wywnioskować, iż w szkołach nie są realizowane podstawowe prawa rodziców jeśli: 35% pytanych rodziców nie brało udziału w uchwalaniu programu wychowawczego szkoły, blisko ¼ rodziców nie była angażowana do uchwalenia programu profilaktyki szkoły, 37% spośród nich nie opiniowała projektu planu finansowego szkoły oraz 1/3 nie wypowiadała się na temat ustalenia terminów dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktyczno- wychowawczych. Tylko około połowa rodziców (0,04% spośród nich nie należy do rady klasowej, rady rodziców lub rady szkoły), uważa, że ma realny wpływ na życie szkoły (zob. wyk. 7).

Wykres 7. Stopień wpływu rodziców na życie szkoły

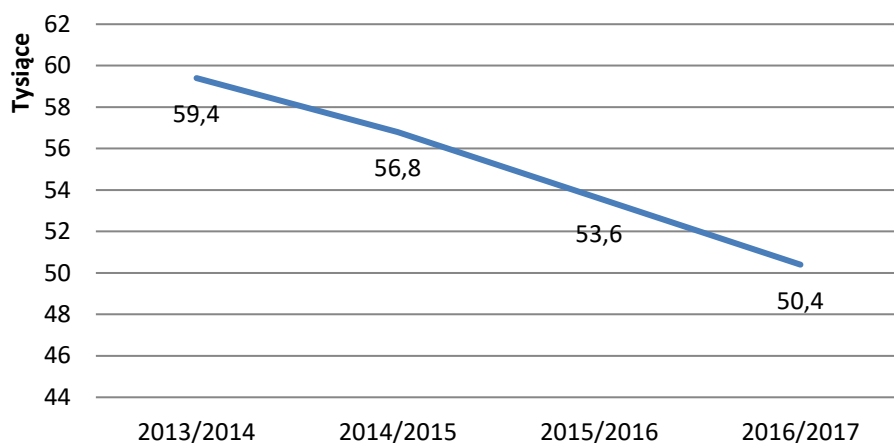
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych odpowiedzi z badań ankietowych przeprowadzonych przez Kuratorium Oświaty w Rzeszowie

5.2. Kształcenie wyższe na Podkarpaciu

Na terenie województwa podkarpackiego zlokalizowanych jest 11 uczelni wyższych: 4 niepubliczne oraz 7 publicznych, dodatkowo Politechnika Rzeszowska posiada jeden Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Stalowej Woli.

Łącznie w roku akademickim 2016/17 kształci się na nich 50 372 studentów¹⁶, na koniec poprzedniego roku studia ukończyło ok. 16,5 tys. osób. Pomimo popularności kształcenia na poziomie wyższym – liczba studentów w regionie regularnie spada (od 59,4 tys. studentów w roku akademickim 2013/2014) ze względu na procesy demograficzne oraz mobilność mieszkańców i związane z nią wyjazdy poza granice województwa w celu podejmowania studiów wyższych (zob. tab. 39 i wyk. 8).

¹⁶ Dane przekazane przez uczelnie na dzień 30 listopada 2016 r.

Wykres 8. Liczba studentów uczelni wyższych w latach 2013/2014 – 2016/2017

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych GUS oraz danych przekazanych przez uczelnie

Tabela 30. Liczba studentów i absolwentów uczelni wyższych zlokalizowanych na terenie województwa podkarpackiego

Uczelnie	Liczba studentów 2016/2017	Liczba absolwentów 2015/2016
Uniwersytet Rzeszowski	16 418	5 572
Politechnika Rzeszowska	15 731	5 094
Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Stalowej Woli (Politechnika Rzeszowska)	451	74
Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania	5 204	1 464
Wyższa Szkoła Prawa i Administracji Rzeszowska Szkoła Wyższa	4 009	1 677
Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu	2 969	1 171
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie	2 246	641
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sanoku	1 140	200
Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyśle	936	248
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu	846	180
Podkarpacka Szkoła Wyższa w Jaśle	344	175
Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Stalowej Woli	78	41
Łącznie	50 372	16 537

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych przekazanych przez uczelnie

Uczelnie podkarpackie kształcą studentów na 87 kierunkach. Najbardziej popularne kierunki to: bezpieczeństwo wewnętrzne, administracja, informatyka, ekonomia i pedagogika (zob. tab. 40).

Tabela 31. Zestawienie liczby studentów i absolwentów w województwie podkarpackim w 15 najbardziej popularnych kierunkach kształcenia

Kierunek kształcenia	Liczba uczelni, na których prowadzony jest kierunek	Liczba studentów 2016/2017	Liczba absolwentów 2015/2016
Bezpieczeństwo wewnętrzne (w tym inżynieria bezpieczeństwa)	6	3 754	1 418
Administracja	4	2 897	1 362
Informatyka	5	2 843	555
Ekonomia	5	2 626	953
Pedagogika	5	2 592	1 068
Zarządzanie	6	2 349	911
Logistyka	2	2 046	537
Filologia	5	1 960	521
Budownictwo	3	1 888	870
Prawo	2	1 888	337
Mechanika i budowa maszyn	3 ¹⁷	1 882	484
Pielęgniarstwo	5	1 719	519
Finanse i rachunkowość	5	1 495	398
Fizjoterapia	2	1 342	504
Zarządzanie i inżynieria produkcji	1 ¹⁸	1 277	352

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych przekazanych przez uczelnie

¹⁷ Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Stalowej Woli (Politechnika Rzeszowska) i Politechnika Rzeszowska – traktowane jako jedna uczelnia.

¹⁸ Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Stalowej Woli (Politechnika Rzeszowska) i Politechnika Rzeszowska – traktowane jako jedna uczelnia.

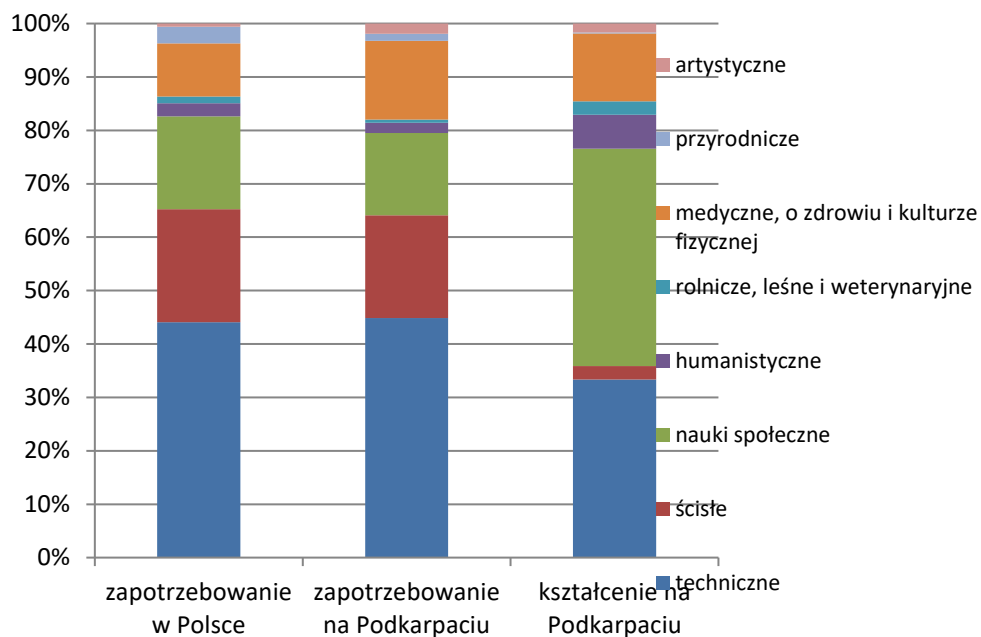
Tabela 32. Zestawienie liczby studentów w województwie podkarpackim wg dziedzin nauki

Dziedzina nauki, w której prowadzone jest kształcenie	Liczba studentów 2016/2017	Liczba absolwentów 2015/2016
nauki techniczne	16 785	4 780
nauki społeczne	8 778	3 311
nauki ekonomiczne	6 646	2 319
nauki o zdrowiu	5 186	1 707
nauki prawne	5 077	1 699
nauki humanistyczne	3 204	1 069
nauki rolnicze	1 255	435
nauki o kulturze fizycznej	1 010	316
nauki chemiczne	674	357
sztuki plastyczne	586	89
nauki matematyczne	556	312
sztuki muzyczne	253	61
nauki medyczne	216	
nauki biologiczne	90	26
nauki fizyczne	56	56
Suma końcowa	50 372	16 537

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych przekazanych przez uczelnie

Suma osób studiujących na kierunkach społecznych, ekonomicznych, prawnych i humanistycznych wynosi 23 705 osób (47,06% wszystkich studentów) (zob. tab. 41), co nie jest zgodne z zapotrzebowaniem pracodawców. Porównanie zapotrzebowania ze strony rynku pracy na pracowników z wykształceniem wyższym ze strukturą kształcenia uczelni wg obszarów nauk, tak w Polsce, jak i na Podkarpaciu – wskazuje na znaczną nadwyżkę studentów kierunków społecznych, humanistycznych i z obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, a z drugiej strony – niedostateczną liczbę studentów kierunków ścisłych i technicznych (zob. wyk. 9).

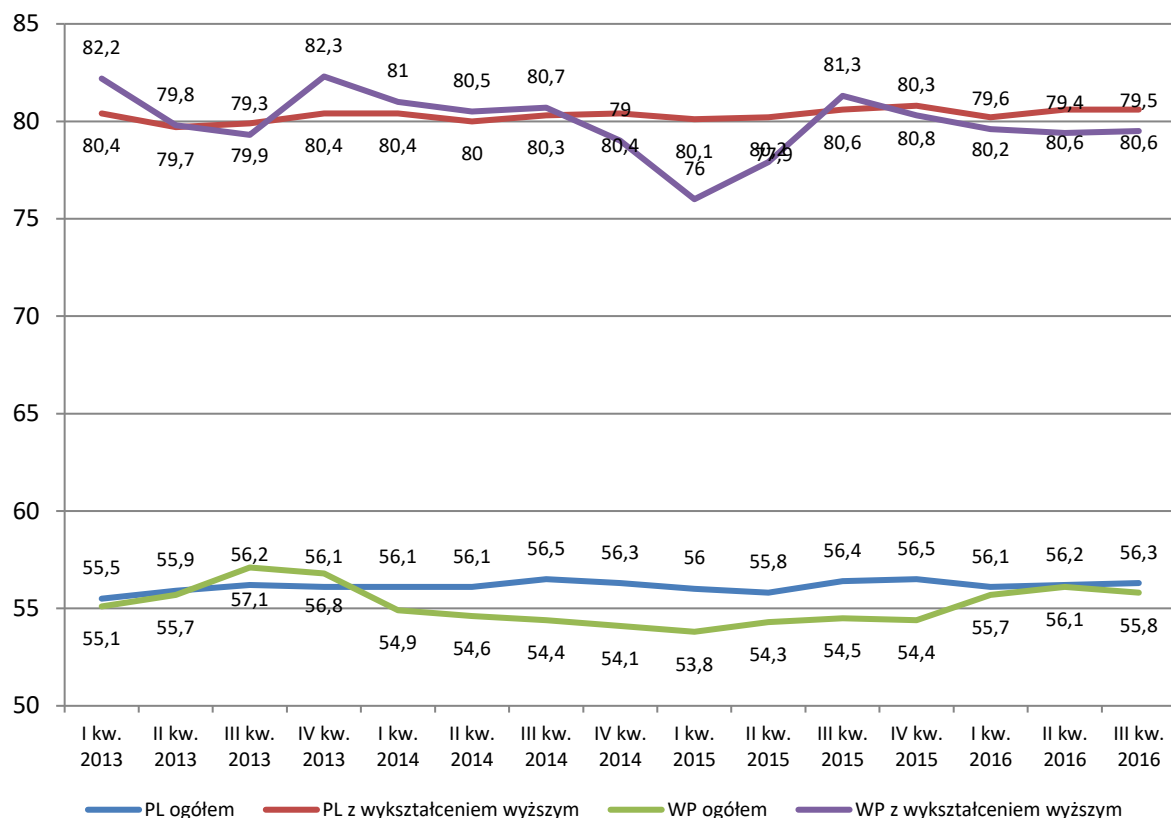

Wykres 9. Prognozy pracodawców co do zatrudnienia absolwentów wg obszarów kształcenia w Polsce i na Podkarpaciu a struktura kształcenia na podkarpackich uczelniach wyższych

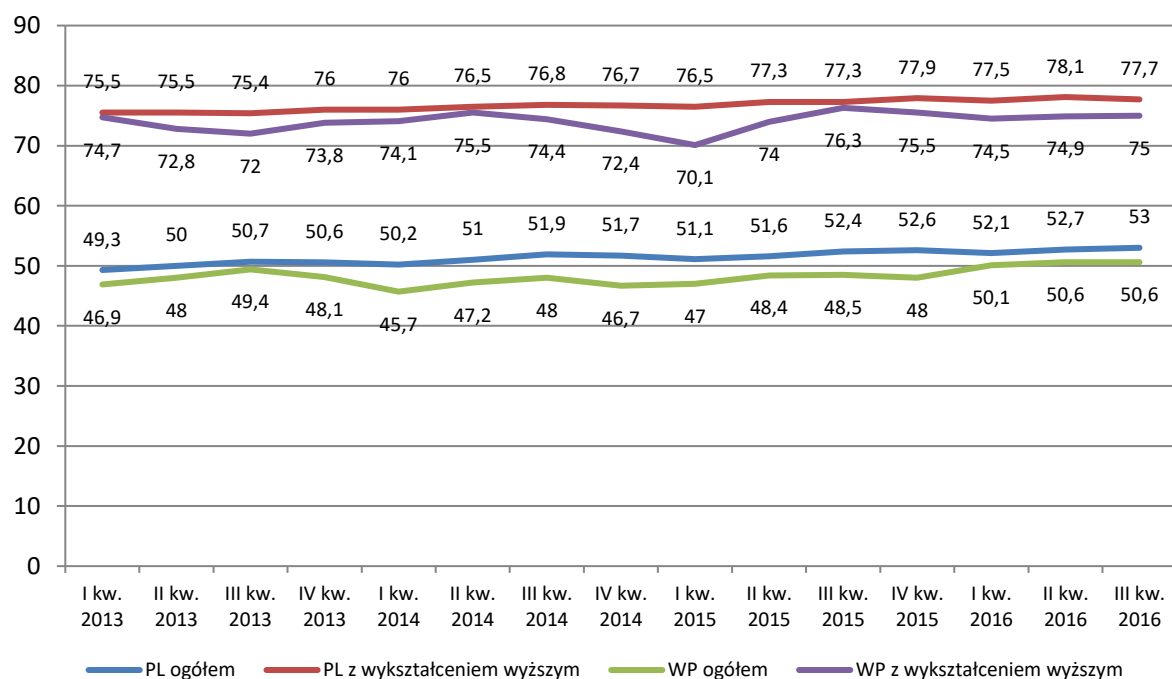
Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie pod kątem zapotrzebowania na podstawie dokumentu „Analiza kompetencji i kwalifikacji kluczowych dla zwiększenia szans absolwentów na rynku pracy” (NCBiR, 2014), dostępny w Internecie (dostęp 16.03.2017): <http://www.uj.edu.pl/documents/102715934/001bcfee-7b59-4983-9eaf-2ca7adbc7ad2>, s. 60; pod kątem struktury kształcenia na podstawie danych przekazanych przez uczelnie

Osoby z wykształceniem wyższym radzą sobie na rynku pracy, o czym świadczą wyraźnie lepsze wskaźniki zatrudnienia i aktywności zawodowej, jak również wyraźnie niższa stopa bezrobocia – tak w skali Polski, jak i województwa (zob. wyk. 10-12).

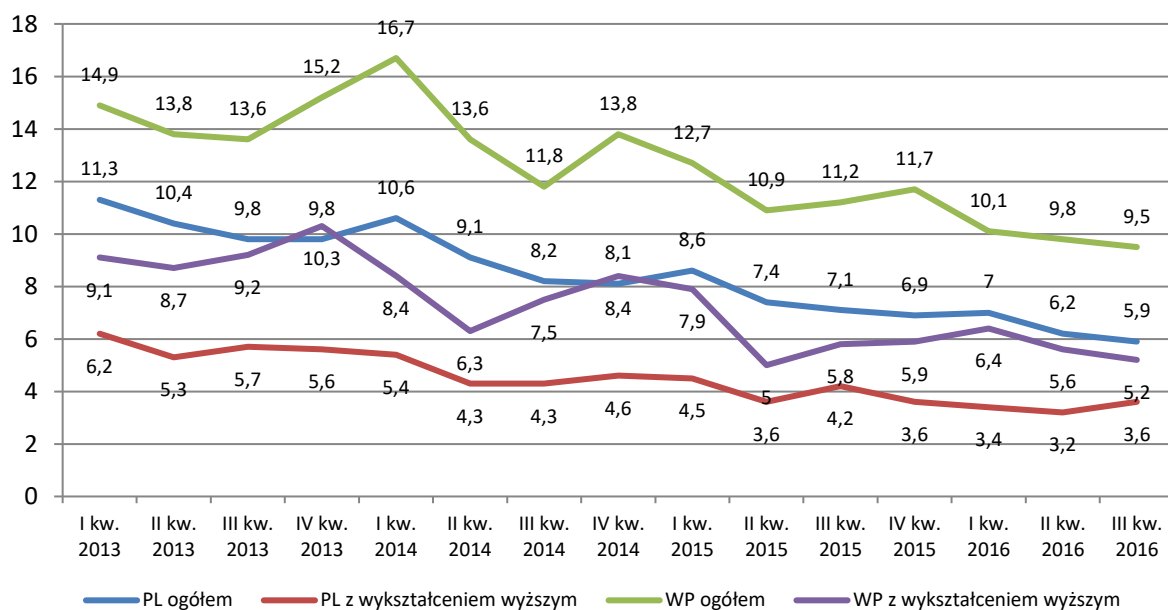
Wykres 10. Współczynnik aktywności zawodowej [w %] w Polsce i w województwie podkarpackim – ogółem

Źródło: opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych GUS BAEL

Wykres 11. Wskaźnik zatrudnienia [w %] w Polsce i w województwie podkarpackim – ogółem i w grupie osób z wykształceniem wyższym

Źródło: opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych GUS BAEL

Wykres 12. Stopa bezrobocia wg BAEL [w %] w Polsce i w województwie podkarpackim – ogółem i w grupie osób z wykształceniem wyższym

Źródło: opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych GUS BAEL

5.3. Analiza SWOT dla obszaru szkolnictwa ogólnego, wychowania i opieki

Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru szkolnictwa ogólnego, wychowania i opieki

Mocne strony	Szanse	Słabe strony	Zagrożenia
<p>znaczący postęp w zakresie jakości wyposażenia i infrastruktury większości uczelni wyższych – zwłaszcza jako wynik inwestycji w ramach środków unijnych</p> <p>szeroka oferta dydaktyczna studiów stacjonarnych i niestacjonarnych</p>	<p>wysoki poziom aktywności zawodowej osób z wykształceniem wyższym w woj. podkarpackim</p> <p>wysoki poziom wskaźnika zatrudnienia osób z wykształceniem wyższym w woj. podkarpackim</p> <p>niski poziom bezrobocia w grupie osób z wykształceniem wyższym w woj. podkarpackim</p> <p>nadrepzentowanie osób z wykształceniem wyższym wśród osób samozatrudnionych (stanowią 54,6% osób prowadzących jednoosobowe działalności gospodarcze)</p> <p>ogromny potencjał w zakresie możliwości współpracy uczelni wyższych z przedsiębiorstwami wynikający z dużej liczby podmiotów gospodarczych działających na Podkarpaciu (na koniec 2015 r. na Podkarpaciu działało 165 155 podmiotów gospodarki narodowej)</p> <p>efektywnie realizowana współpraca z przedsiębiorstwami to baza do przygotowania takich kadr, które odpowiadają na potrzeby rynku pracy</p> <p>zwiększenie liczby zajęć praktycznych to najczęstsze wskazanie pracodawców odnośnie tego, jakie działania powinna podejmować uczelnia, aby w większym</p>		<p>pomimo niskiego poziomu bezrobocia w grupie osób z wykształceniem wyższym – wzrastający odsetek osób bezrobotnych w grupie osób z wykształceniem wyższym w woj. podkarpackim</p> <p>brak stabilnej sytuacji na rynku edukacyjnym w zakresie popytu na usługi edukacyjne (niż demograficzny)</p> <p>mało przewidywalny rynek pracy, duża płynność zawodów na rynku pracy</p> <p>rynek pracy nastawiony głównie na zatrudnianie pracowników z wykształceniem zawodowym – jedynie 29,4% planowanych do utworzenia miejsc pracy wymaga zatrudnienia osób z wykształceniem wyższym</p>

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Mocne strony	Szanse	Słabe strony	Zagrożenia
	<p>stopniu dostosowywać kompetencje absolwentów do potrzeb rynku pracy</p> <p>dostępność środków unijnych na podnoszenie jakości i atrakcyjności kształcenia wyższego</p> <p>możliwość zaangażowania podmiotów zewnętrznych (instytucji rynku pracy, samorządu regionalnego itp.) w podnoszenie jakości kształcenia na poziomie wyższym</p> <p>systemowa organizacja praktyk zawodowych / staży skoordynowana przy udziale organów samorządu województwa to szansa na podniesienie jakości przygotowania praktycznego absolwentów uczelni wyższych</p>		
<p>powszechność nauczania języka angielskiego od najniższych poziomów edukacji</p> <p>wysoka zdawalność egzaminu maturalnego przez absolwentów liceów ogólnokształcących</p> <p>spadek udziału procentowego osób, które nie zdały egzaminu maturalnego z więcej niż jednego przedmiotu</p> <p>Wysoka zdawalność egzaminów pisemnych z języka polskiego i języka angielskiego</p> <p>wysokie kompetencje w zakresie znajomości języka angielskiego – język angielski wybierany najczęściej jako język obcy nowożytny zdawany w części obowiązkowej egzaminu maturalnego</p>	<p>przepisy prawa zobowiązujące samorządy gminne do zapewnienia możliwości korzystania z wychowania przedszkolnego przez dzieci w wieku od 3 roku życia</p> <p>rozwiązania prawne zapewniające bezpłatne świadczenia w zakresie wychowania przedszkolnego</p> <p>obowiązkowe zajęcia z języka nowożytnego (w praktyce powszechnie – angielskiego) dla wszystkich roczników uczniów</p> <p>dostępność środków EFS na zwiększanie dostępu do wychowania przedszkolnego</p> <p>Tworzenie nowych placówek we wszystkich dostępnych formach wychowania przedszkolnego</p>	<p>uczniowie gimnazjów z terenów wiejskich uzyskują średnio najniższe wyniki w poszczególnych zakresach egzaminu gimnazjalnego</p> <p>egzamin pisemny z matematyki jako najczęstsza przyczyna niepowodzenia na egzaminie maturalnym</p> <p>informatyka i fizyka jako przedmioty tzw. „ścisle” najmniej licznie wybierane jako przedmioty dodatkowe</p> <p>ok. ¼ szkół podstawowych nie stwarza uczniom możliwości rozwoju poprzez udział w konkursach przedmiotowych</p> <p>Brak w programach nauczania (na każdym etapie edukacyjnym) kwestii związanych z preorientacją zawodową</p> <p>usługi doradztwa zawodowego realizowane w szkołach w niewielkim</p>	<p>niż demograficzny</p> <p>migracje całych rodzin poza region lub za granicę</p> <p>zagrożenia dla dzieci i młodzieży w cyberprzestrzeni (dostęp do nieodpowiednich treści, niebezpieczeństwo chorób układu wzrokowego, mięśniowo-szkieletowego, niebezpieczeństwo chorób psychicznych, uzależnienia, specyficzne zachowania związane z realizowaniem różnych form przemocy i agresji w świecie wirtualnym, zmiany o charakterze społecznym, zanik samodzielnego myślenia i pogłębionej refleksji)</p> <p>trudności związane z koniecznością dostosowania pracy szkół podstawowych do systemu edukacji wynikającego z reformy oświaty (m.in. wyposażenie</p>

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Mocne strony	Szanse	Słabe strony	Zagrożenia
możliwość rozwijania talentów i zainteresowań uczniów poprzez udział w licznych konkursach, turniejach i olimpiadach wprowadzenie od roku szkolnego 2017/18 realizacji obowiązkowych godzin z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych Dobra infrastruktura i wyposażenia placówek wychowania przedszkolnego	dostępność środków EFS na podnoszenie jakości kształcenia ogólnego dostępność środków EFRR na infrastrukturę edukacyjną Możliwość angażowania podmiotów zewnętrznych (np. instytucji rynku pracy, PPP) we wsparcie doradców zawodowych w szkołach	zakresie niewielkie doświadczenie doradców zawodowych pracujących w szkołach / osób wyznaczonych do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego `w świadczeniu usług doradczych system awansu zawodowego nie sprzyjający stałemu doskonaleniu zawodowemu nauczycieli, zwłaszcza po uzyskaniu tytułu nauczyciela dyplomowanego Postawa części środowisk szkolnych niesprzyjająca zmianom	pracowni, dostosowanie dokumentacji – np. statuty, znajomość zmieniających się przepisów)
sieć szkół i placówek specjalnych, uwzględniająca różne rodzaje niepełnosprawności dostępna sieć poradni psychologiczno–pedagogicznych, dobrze funkcjonująca diagnoza dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymagania i programy nauczania dobierane do indywidualnych potrzeb uczniów– zgodne z opracowanymi dla każdego ucznia IPET-ami wiodąca rola wychowania i kształtowania postaw w procesie edukacji bogata oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna otwartość na zmiany, gotowość nauczycieli do podnoszenia	wykorzystanie środków finansowych pozostających w dyspozycji PFRON, urzędów pracy, alokowanych w programach UE wykorzystanie nowoczesnych technologii i metod nauczania profesjonalnie prowadzone zajęcia rewalidacyjne dobrze wyposażone gabinety terapeutyczne pojawienie się nowej możliwości kształcenia uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim w tzw. zawodach pomocniczych zwiększenie roli wolontariatu w działalności edukacyjnej i wychowawczej szkół i placówek szkolnictwa specjalnego zwiększenie zaangażowania	brak placówki specjalnej dla dzieci niewidomych (niedowidzących) brak placówki edukacyjno– leczniczej dla uczniów z zaburzeniami psychicznymi, jako alternatywy dla nauczania indywidualnego ucznia słabe upowszechnienie informacji o ofercie edukacyjnej kształcenia specjalnego, w tym o zajęciach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka brak ustawowego doprecyzowania w jaki sposób powinna być realizowana pomoc psychologiczno – pedagogiczna w szkolnictwie specjalnym (zbyt płynna granica w rozróżnieniu zakresu zajęć prowadzonych w ramach rewalidacji i w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej)	pozostawianie dzieci z niepełnosprawnością w systemie kształcenia masowego bez specjalistycznego wsparcia brak zapisów ustawowych dotyczących świadczenia opieki świetlicowej dla uczniów powyżej szkoły podstawowej (gimnazjum) brak ustawowego zapisu o obowiązkowym zapewnieniu dowozu do szkoły dzieci niepełnosprawnych do czasu ukończenia edukacji zbyt mała liczba godzin techniki w kształceniu podstawowym dla uczniów niepełnosprawnych zbyt mały zakres opieki pielęgniarstwa, stomatologicznej, lekarskiej na terenie placówek specjalnych rozpowszechnianie idei edukacji włączającej dla uczniów z każdym rodzajem niepełnosprawności

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Mocne strony	Szanse	Słabe strony	Zagrożenia
kwalifikacji wzrost aktywności instytucji wspierających szkołę w zakresie bezpieczeństwa skuteczne działania na rzecz partnerstwa w edukacji, w tym współpraca z organizacjami pozarządowymi brak barier architektonicznych we wszystkich placówkach kształcenia specjalnego	w działania na rzecz edukacji w ramach wspólnot lokalnych mobilność zawodowa nauczycieli	zbyt długi okres oczekiwania na przeprowadzenie diagnozy w poradniach psychologiczno – pedagogicznych nie wskazywanie przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego wszystkich dostępnych form kształcenia brak programów finansowanych ze środków zewnętrznych na zakup specjalistycznego wyposażenia w pomoce i sprzęt dla placówek kształcenia specjalnego brak programów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego skierowanych do szkolnictwa specjalnego niewystarczająca liczba obiektów sportowych brak systemu stypendialnego wspierającego edukację ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi słaba współpraca szkół specjalnych i pracodawców nierównomierny dostęp nauczycieli do doradztwa metodycznego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie diagnozy szkolnictwa w zakresie kształcenia ogólnego, wychowania i opieki zawartej w niniejszym dokumencie w rozdziale „Zasoby podkarpackiej edukacji”

5.4. Kierunki strategiczne, cele szczegółowe i zadania dla obszaru szkolnictwa ogólnego, wychowania i opieki

Tabela 34. Kierunki strategiczne, cele szczegółowe i zadania dla obszaru szkolnictwa ogólnego i wychowania

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia, wychowania i opieki	Stwarzanie optymalnych warunków do uczenia się uczniom	Utworzenie lub doposażenie pracowni przedmiotowych	Liczba utworzonych lub doposażonych pracowni przedmiotowych wykorzystywanych do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Szkoły Organy prowadzące	
		Zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole i nauki**	Liczba pozytywnych kontroli* Liczba wypadków w szkole (w tym w trakcie zajęć organizowanych przez szkołę poza siedzibą szkoły)	Szkoły Organy prowadzące KO Państwowa Inspekcja Sanitarna	*Kontrola pozytywna, kiedy zostaną stwierdzone niezgodności **Pomieszczeń do nauki z niezbędnym wyposażeniem, biblioteki, świetlice, gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych, pomieszczeń administracyjno- gospodarczych; równomiernego rozłożenia lekcji (pod względem liczby godzin i stopnia trudności przedmiotów), nieorganizowania zajęć wymagających zwiększonej koncentracji po 5. godzinie lekcyjnej, zaplanowania przerw międzylekcyjnych wynoszących co najmniej 10 minut oraz co najmniej jednej dłuższej przerwy na spożycie posiłku, bezpieczeństwo techniczno- higieniczne obiektów szkolnych i ich otoczenia.
	Profilaktyka zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży		Liczba działań szkoły w zakresie profilaktyki pierwszorzędowej i drugorzędowej.	Szkoły Poradnie Psychologiczno-pedagogiczne	

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
	Podniesienie efektywności uczenia się uczniów	Zapewnienie progresu wyników na egzaminach zewnętrznych	Średnie wyniki egzaminów z poszczególnych przedmiotów obowiązkowych na maturze wyrażone w procentach (%). % absolwentów, którzy otrzymali dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe dla danego zawodu	Szkoły KO	
	Zwiększenie odsetka absolwentów wybierających przedmioty ścisłe jako dodatkowe na egzaminie maturalnym	Popularyzowanie korzyści płynących ze zdawania na maturze przedmiotów ścisłych w kontekście wyboru kierunków kształcenia w zawodach poszukiwanych na rynku pracy	Liczba inicjatyw popularyzujących korzyści płynących ze zdawania na maturze przedmiotów ścisłych w kontekście wyboru kierunków kształcenia w zawodach poszukiwanych na rynku pracy	Szkoły Organy prowadzące Uczelnie wyższe KO	
		Organizacja w szkołach na terenach wiejskich zajęć dodatkowych dla uczniów	Liczba zajęć dodatkowych dla uczniów przejawiających trudności w nauce	Szkoły Organy prowadzące	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		przejawiających trudności w nauce	w szkołach na terenach wiejskich Liczba uczestników		
		Opracowanie i wdrożenie w szkołach na terenach wiejskich programów współpracy z rodzicami dotyczących realizacji konsekwentnych działań wspierających uczniów	Liczba szkół na terenach wiejskich, które opracowały i wdrożyły program współpracy z rodzicami dotyczący realizacji konsekwentnych działań wspierających uczniów	Szkoły Organy prowadzące	
	Zapewnienie wszystkim uczniom najlepszej możliwości uczenia się i osiągnięcia dobrych wyników	Zaktywizowanie szkół podstawowych do stworzenia uczniom możliwości rozwoju poprzez udział w konkursach przedmiotowych	Liczba szkół uzyskujących certyfikat „Szkoły przyjaznej utalentowanym uczniom”	Szkoły Organy prowadzące	
		Zwiększenie odsetka szkół zapewniających uczniom możliwości rozwoju zdolności i	Liczba szkół zapewniających uczniom możliwości rozwoju zdolności i zainteresowań oraz	Szkoły Organy prowadzące	

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		zainteresowań oraz kreatywności i innowacyjności	kreatywności i innowacyjności		
		Zorganizowanie systemu pracy z uczniem szczególnie zdolnym	Liczba uczniów objętych wsparciem Liczba uczniów będących laureatami olimpiad przedmiotowych i turniejów Współczynnik korelacji pomiędzy laureatami i finalistami konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych a laureatami olimpiad przedmiotowych i turniejów.	Szkoły Organy prowadzące Samorząd województwa	
		Wprowadzenie działań motywujących uczniów do zwiększonego wysiłku podczas przygotowywania się do egzaminu	Liczba inicjatyw motywujących uczniów do zwiększonego wysiłku podczas przygotowywania się do egzaminu	Szkoły Organy prowadzące	
Wsparcie nauczycieli w	Zróżnicowane wsparcie	Doskonalenie nauczycieli ze szkół	Liczba form doskonalenia	PCEN i inne placówki	

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
procesie podnoszenia jakości osiągnięć uczniów	konkretnych potrzeb rozwojowych nauczycieli oraz szkół.	na terenach wiejskich w zakresie metod i strategii nowoczesnego nauczania	nauczycieli ze szkół na terenach wiejskich w zakresie metod i strategii nowoczesnego nauczania Liczba uczestników	doskonalenia nauczycieli Szkoly (w ramach WDN) Organy prowadzące	
		Doskonalenie nauczycieli (w tym zwłaszcza nauczycieli matematyki, przedmiotów matematyczno-przyrodniczych) w zakresie metod i strategii nowoczesnego nauczania	Liczba form doskonalenia nauczycieli w zakresie metod i strategii nowoczesnego nauczania Liczba uczestników	PCEN i inne placówki doskonalenia nauczycieli Szkoly (w ramach WDN) Organy prowadzące	
		Doskonalenie nauczycieli szkół ogólnodostępnych pracujących z uczniami niepełnosprawnymi .	Liczba form doskonalenia nauczycieli w zakresie pracy z uczniami niepełnosprawnymi Liczba uczestników	PCEN i inne placówki doskonalenia nauczycieli Szkoly (w ramach WDN)	
	Stworzenie warunków do kształtowania	Upowszechnienie kompetencji cyfrowych oraz	Liczba (procent) nauczycieli, którzy uczestniczyli w	Kuratorium Oświaty Placówki	Nauczyciele powinni posiadać kompetencje metodyczne oraz cyfrowe niezbędne do organizowania i prowadzenia lekcji z wykorzystaniem: a) aktywizujących metod dydaktycznych

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
	nowoczesnych kompetencji cyfrowych nauczycieli	metodycznych nauczycieli	szkoleniach stacjonarnych, kursach online oraz innych formach doskonalenia kompetencji metodycznych i cyfrowych.	doskonalenia nauczycieli	(np. metoda projektowa, nauczanie problemowe, gamifikacja, webquest, „odwrócona klasa” i inne), b) treści cyfrowych (np. e-podręczniki), aplikacji (np. Kahoot) i cyfrowych platform edukacyjnych dostępnych online (np. Akademia Khana oraz c) urządzeń cyfrowych (np. tablet, laptop, smartfon, tablica multimedialna, zestawy czujników online). Nowo nabyte kompetencje metodyczne i cyfrowe nauczycieli służyć mają zwiększeniu skuteczności nauczania, motywowaniu ucznia do nauki, kształtowaniu u uczniów umiejętności pracy w grupie, realizacji projektów, samodzielnego zdobywania wiedzy oraz pracy w środowisku cyfrowym.
Modernizacja i cyfryzacja.	Stworzenie warunków do kształtowania nowoczesnych kompetencji cyfrowych wśród uczniów i nauczycieli	Zakup urządzeń cyfrowych – zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami szkół - w celu zapewnienia powszechnego korzystania z nich podczas lekcji wszystkich przedmiotów.	Liczba szkół, które zakupiły urządzenia cyfrowe zgodnie z zaproponowanymi standardami.	Szkoły Organy prowadzące	Zakres zakupów urządzeń cyfrowych uwzględniać winien wytyczne programu rządowego „Aktywna tablica”, planowanego do realizacji przez MEN w latach 2017-2019
		Należy dążyć do osiągnięcia stanu docelowego: a) wyposażenia każdej z sal lekcyjnych każdej szkoły w: laptop, tablicę multimedialną, monitor lub rzutnik multimedialny oraz b) wyposażenie w	Liczba komputerów przypadających na jednego ucznia na zajęciach edukacyjnych Liczba tablic multimedialnych, monitorów lub rzutników przypadających na liczbę sal	Organy prowadzące	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		komputery mobilne (urządzenia all-in-one, laptopy, tablety) w liczbie odpowiadającej liczbie uczniów (model „jedno urządzenie na jednego ucznia”) co najmniej 2 sal lekcyjnych.	lekcyjnych Liczba sal lekcyjnych w szkole wyposażonych w urządzenia cyfrowe w modelu „jeden komputer mobilny na jednego ucznia”.		
		Należy dążyć do zapewnienia każdemu nauczycielowi indywidualnie cyfrowego urządzenia mobilnego (laptop, tablet)	Liczba nauczycieli, którym zapewniono indywidualne, mobilne urządzenia cyfrowe. Procent nauczycieli, którym zapewniono indywidualne, mobilne urządzenia cyfrowe w szkołach.	Organy prowadzące we współpracy z Ministerstwem Cyfryzacji i operatorem OSE	W pracach nad realizacją tego zadania należy stosować rozwiązania i standardy spójne z założeniami programu Ogólnopolska Sieć Edukacyjna https://mc.gov.pl/projekty/ogolnopolska-siec-edukacyjna
		Zapewnienie dostępu do Internetu w szkole o przepływności minimum 100MBs zgodnie ze standardami określonymi przez Ministerstwo Cyfryzacji dla programu „Ogólnopolska Sieć	Procent nauczycieli w szkołach, którzy wykorzystują cyfrowe zasoby edukacyjne oraz urządzenia cyfrowe w trakcie co najmniej 20 proc. prowadzonych lekcji	Szkoły Organy prowadzące	Wykorzystanie cyfrowych zasobów edukacyjnych i urządzeń cyfrowych służyć ma upowszechnieniu w praktyce szkolnych nowoczesnych metod nauczania (takich jak np. metoda projektowa, metoda „odwróconej klasy”, gamifikacja, nauczanie problemowe) w aktywizacji uczniów w procesie nauczania, zapewnieniu interakcji między nauczycielem a uczniem, a także indywidualizacji nauczania. We wprowadzaniu nowych metod dydaktycznych należy wykorzystać zalecenia i dobre praktyki opisane w raporcie eksperckim: „Dydaktyka Epoki Smartfona”, opracowanym w ramach innowacyjnego projektu regionalnego „Laboratorium Dydaktyki Cyfrowej dla szkół woj. małopolskiego”, 2013:

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		Edukacyjna – OSE”. Należy dążyć do stanu docelowego w roku 2020, w którym nauczyciele i uczniowie będą mieli dostęp do Internetu we wszystkich salach lekcyjnych w szkole			http://www.ldc.edu.pl/phocadownload/Dydaktyka-cyfrowa-epoki-smartfona.pdf
		Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w dydaktyce oraz w zarządzaniu szkołą i edukacją	Liczba szkół wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne w dydaktyce oraz w zarządzaniu szkołą i edukacją	Szkoły Organy prowadzące	
		Zapewnienie bezpieczeństwa cyfrowego w szkołach poprzez wdrożenie standardów i procedur bezpieczeństwa określonych przez MEN	Liczba (procent) szkół, które wdrożyły systemowo standardy i procedury bezpieczeństwa cyfrowego w szkołach określone przez Ministerstwo Edukacji	Szkoły Organy prowadzące	W działaniach na rzecz systemowego zapewnienia bezpieczeństwa cyfrowego w szkołach należy stosować wytyczne i zalecenia rekomendowane przez MEN w dokumencie: Bezpieczna Szkoła Cyfrowa, 2017 https://www.cyfrowobezpieczni.pl/uploads/filemanager/Bezpieczna%20szko%C5%82a%20cyfrowa%20grudzien_2016%20Cost.16.12.16.pdf , a także w aktualizowanych opisach standardów i procedur bezpieczeństwa cyfrowego w szkołach.

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
			Narodowej		
		Stworzenie systemu edukacji cyfrowej nauczycieli woj. podkarpackiego, na który składać się będą: a) szkolenia dla nauczycieli, b) zapewnienie regionalnego modelu wsparcia merytorycznego i metodycznego dla szkół, c) stworzenie sieci nauczycieli - liderów dydaktyki opartej na zasobach i narzędziach cyfrowych i d) stworzenie regionalnych cyfrowych zasobów edukacyjnych	Realizacja projektu regionalnego przez konsorcjum partnerów	KO, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego wraz z wybranym partnerem – organizacją ekspercką	Realizacja projektu, który zapewni szerokie wsparcie merytoryczne – szkoleniowe, doradcze, metodyczne - dla samorządów (organów prowadzących szkół), dyrektorów szkół i nauczycieli w zakresie upowszechniania metod nauczania aktywizujących uczniów oraz wykorzystania zasobów i narzędzi cyfrowych w codziennej praktyce nauczania. Projekt zapewni także realizację celów przywództwa władz oświatowych województwa w procesie rozwoju nowoczesnej oświaty, wpływ na standaryzację działań w szkołach na polu cyfryzacji oraz integrację środowiska nauczycieli – liderów nowoczesnych metod nauczania.
	Zapewnienie wysokiej jakości wychowania i opieki w szkołach i placówkach	Zapewnienie bezpiecznego środowiska szkolnego (w tym w zakresie zagrożeń w cyberprzestrzeni)	Liczba inicjatyw na rzecz zapewnienia bezpiecznego środowiska szkolnego (w tym w zakresie zagrożeń w cyberprzestrzeni)	Szkoły Organy prowadzące Policja	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		Kształtowanie postaw altruistycznych – zaangażowanie środowiska szkolnego na rzecz potrzebujących (wolontariat)	Liczba inicjatyw w zakresie kształtowania postaw altruistycznych, angażujących środowisko szkolne na rzecz potrzebujących (wolontariat)	Szkoły Organy prowadzące Organizacje pożytku publicznego	
		Wprowadzenie od najniższych etapów kształcenia elementów preorientacji zawodowej	liczba inicjatyw związanych z wprowadzeniem od najniższych etapów kształcenia elementów preorientacji zawodowej	szkoły organy prowadzące PPP WUP OHP	
		Wdrażanie w ramach Działania 9.2 RPO WP 2014-2020 form wsparcia w postaci doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami	wykorzystanie alokacji zgodnie z przeznaczeniem	WUP szkoły organy prowadzące	dotyczy wsparcia w ramach EFS (RPO WP 2014-2020)

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		edukacyjnymi			
		Wsparcie konsultacyjno-doradcze dla szkolnych doradców zawodowych	Liczba szkół, których przedstawiciele skorzystali ze wsparcia konsultacyjno-doradczego dla szkolnych doradców zawodowych	WUP PPP PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	
Podniesienie standardu dostosowania placówek szkolnictwa specjalnego do indywidualnych potrzeb każdego ucznia.	Poprawa dostępności do placówek szkolnictwa specjalnego na terenie województwa podkarpackiego.	Utworzenie specjalistycznej placówki dla uczniów niewidomych (niedowidzących) i placówki edukacyjno – leczniczej dla uczniów z zaburzeniami w zachowaniu	Powstanie placówki dla uczniów niewidomych (niedowidzących) i placówki edukacyjno – leczniczej dla uczniów z zaburzeniami w zachowaniu	Organy prowadzące	
	Wysoka jakość i krótkie terminy działań diagnostyczno – orzecznich PPP.	Ustalenie maksymalnego czasu oczekiwania na badania diagnostyczne w poradniach psychologiczno – pedagogicznych	Średni czas oczekiwania na badanie w PPP	PPP Organy prowadzące	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
	Zacieśnianie współpracy placówek specjalnych ze szkołami ogólnodostępnymi.	Ustalenie wybranych placówek specjalnych koordynatorami kształcenia ucznia z danym typem niepełnosprawności	Liczba placówek koordynujących	Szkoły Placówki Organy prowadzące	

Źródło: opracowanie własne – wynika z diagnozy i analizy SWOT w zakresie kształcenia ogólnego, wychowania i opieki szkolnictwa zawodowego zawartych w niniejszym dokumencie

6. Szkolnictwo zawodowe

6.1. Kształcenie zawodowe w województwie – podstawowe dane

W latach 2013-2016 w szkołach zawodowych na terenie województwa podkarpackiego kształciło się rocznie około 60 tysięcy uczniów i uczennic. Spadek liczby uczniów w perspektywie wskazanego przedziału czasowego jest nieznaczny (4%). Natomiast zdecydowanie wyraźny spadek, bo aż o 44%, nastąpił w grupie absolwentów i absolwentek szkół zawodowych, jednak należy zwrócić uwagę na fakt, że największa różnica wystąpiła pomiędzy latami 2014 i 2015, natomiast kolejny rocznik wskazuje raczej na stabilizowanie się sytuacji. Mniej więcej stała liczba uczniów i uczennic w szkołach zawodowych w ostatnich latach oraz stabilizująca się liczba absolwentów i absolwentek dowodzi zahamowania procesu niżu demograficznego i wzrostu zainteresowania kształceniem ponadgimnazjalnym o charakterze zawodowym.

W roku szkolnym 2016/2017 funkcjonowało w województwie 313 szkół o charakterze zawodowym, skupionych w 212 zespołach szkół, w tym 13 zespołów szkół muzycznych i 1 zespół szkół plastycznych¹⁹ (zob. tab. 44).

Tabela 35. Liczba uczniów wg typu szkoły oraz statusu organu prowadzącego w roku szkolnym 2016/2017

Typ szkoły	Typ organu prowadzącego					
	publiczny	izba rzemieślnicza	stowarzyszenie	związek wyznaniowy	podmiot prywatny	łącznie
Zasadnicze szkoły zawodowe	8 870	233	398	28	40	9 569
Technika	33 576	-	381	246	-	34 203
Szkoły policealna	2 884	-	1 298	-	8 223	12 405
Szkoły muzyczne różnych typów	2 655	-	-	-	-	2 655
Szkoły plastyczne	334	-	-	-	-	334

¹⁹ Dodatkowo szkołę sztuk pięknych prowadzi Zespół Szkół Technicznych i Artystycznych w Lesku, który prowadzi jednocześnie kształcenie w innych zawodach).

Typ szkoły	Typ organu prowadzącego					
różnych typów						
łącznie	48 319	233	2 077	274	8 263	59 166

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 36. Liczba uczniów i absolwentów szkół policealnych wg statusu organu prowadzącego

Rok szkolny	Kategoria	Status organu prowadzącego		
		szkoły publiczne	szkoły prywatne ²⁰	szkoły prow. przez stowarzyszenia
2013/14	uczniów	3 912	8 176	858
	uczniów wyższych semestrów w roku kolejnym (2014/15)	1 135	2 146	400
	absolwentów	1 528	2 224	379
	strata - liczba	1 249	3 806	79
	strata - %	31,93	46,55	9,21
2014/15	uczniów	3 141	7 811	1 042
	uczniów wyższych semestrów w roku kolejnym (2015/16)	1 009	2 111	540
	absolwentów	1 036	1 981	282
	strata - liczba	1 096	3 719	220
	strata - %	34,89	47,61	21,11
2015/16	uczniów	2 970	8 064	1 112
	uczniów wyższych semestrów w roku kolejnym (2016/17)	1 011	2 112	522
	absolwentów	937	1 433	222
	strata - liczba	1 022	4 519	368
	strata - %	34,41	56,04	33,09

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie Systemu Informacji Oświatowej

Największy odsetek uczniów kształci się w szkołach prowadzonych przez podmioty publiczne, jedynie w przypadku szkół policealnych – znaczący (66,29%) jest udział szkół prowadzonych przez osoby fizyczne lub inne podmioty prywatne (tj. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i w jednym przypadku – spółdzielnię pracy). Ze względu na ich udział w kształceniu na poziomie policealnym – należy zwrócić baczna uwagę na niepokojąco wysoki odsetek osób, które przerywają naukę w tym typie szkół (wyraźnie wyższy niż w przypadku szkół publicznych oraz szkół prowadzonych przez stowarzyszenia), który wskazywać może na problemy związane z jakością kształcenia (zob. tab. 45). Jednocześnie nie ma możliwości potwierdzenia tej tezy ze względu na brak rozpoznania elementów zapewniających jakość kształcenia w szkołach prowadzonych przez organy inne niż jednostki samorządu terytorialnego (np. zapewnienia bazy dydaktycznej, form rekrutacji, sposobów realizacji praktycznej nauki zawodu).

²⁰ Jako szkoły prywatne rozumie się szkoły prowadzone przez: osoby fizyczne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnię pracy.

Tabela 37. Liczba uczniów szkół zawodowych w województwie podkarpackim w latach 2013-2016 w grupach branżowych kształcenia zawodowego

Lp.	Grupy branżowe kształcenia zawodowego	2013	2014	2015	2016
1.	budowlana	6 728	6 293	5 726	5 239
2.	chemiczna	189	213	202	247
3.	ekonomiczno-administracyjna	7 005	6 391	6 198	6 439
4.	elektroniczna	1 478	1 366	1 325	1 233
5.	elektryczno-energetyczna	942	981	982	1 053
6.	gastronomiczna	6 698	6 932	6 598	6 240
7.	górnictwo-gazownicza	409	441	356	278
8.	handlowa	1 356	1 511	1 469	1 403
9.	hotelarsko-turystyczna	2 463	2 325	2 129	1 954
10.	informatyczna	5 427	5 201	4 941	5 192
11.	inne	685	531	429	445
12.	kształtowania środowiska	304	263	215	196
13.	logistyczna	1 325	1 631	2 071	2 482
14.	lotnicza	319	316	340	327
15.	mechaniczna	4 926	4 898	4 998	5 164
16.	muzyczna	1 886	2 246	2 525	2 655
17.	obróbki drewna	278	267	261	269
18.	obsługi kolei	0	0	30	79
19.	ochrony osób i mienia	5 362	5 256	5 174	4 917
20.	odzieżowa	2 034	1 793	1 715	1 639
21.	plastyczna	3 675	3 430	3 983	4 129
22.	poligraficzna	0	0	0	12
23.	rolniczo-ogrodniczo-leśna	394	381	347	334
24.	samochodowa	334	281	261	248
25.	społeczno-zdrowotna	395	490	567	614
26.	spożywcza	5 847	5 614	5 494	5 616
27.	usługowa	231	256	240	227
28.	wyrobów szklanych i ceramicznych	880	743	611	535
Suma		61 570	60 050	59 187	59 166

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 38. Liczba absolwentów szkół zawodowych w województwie podkarpackim w latach 2013-2016 w obszarach kształcenia zawodowego

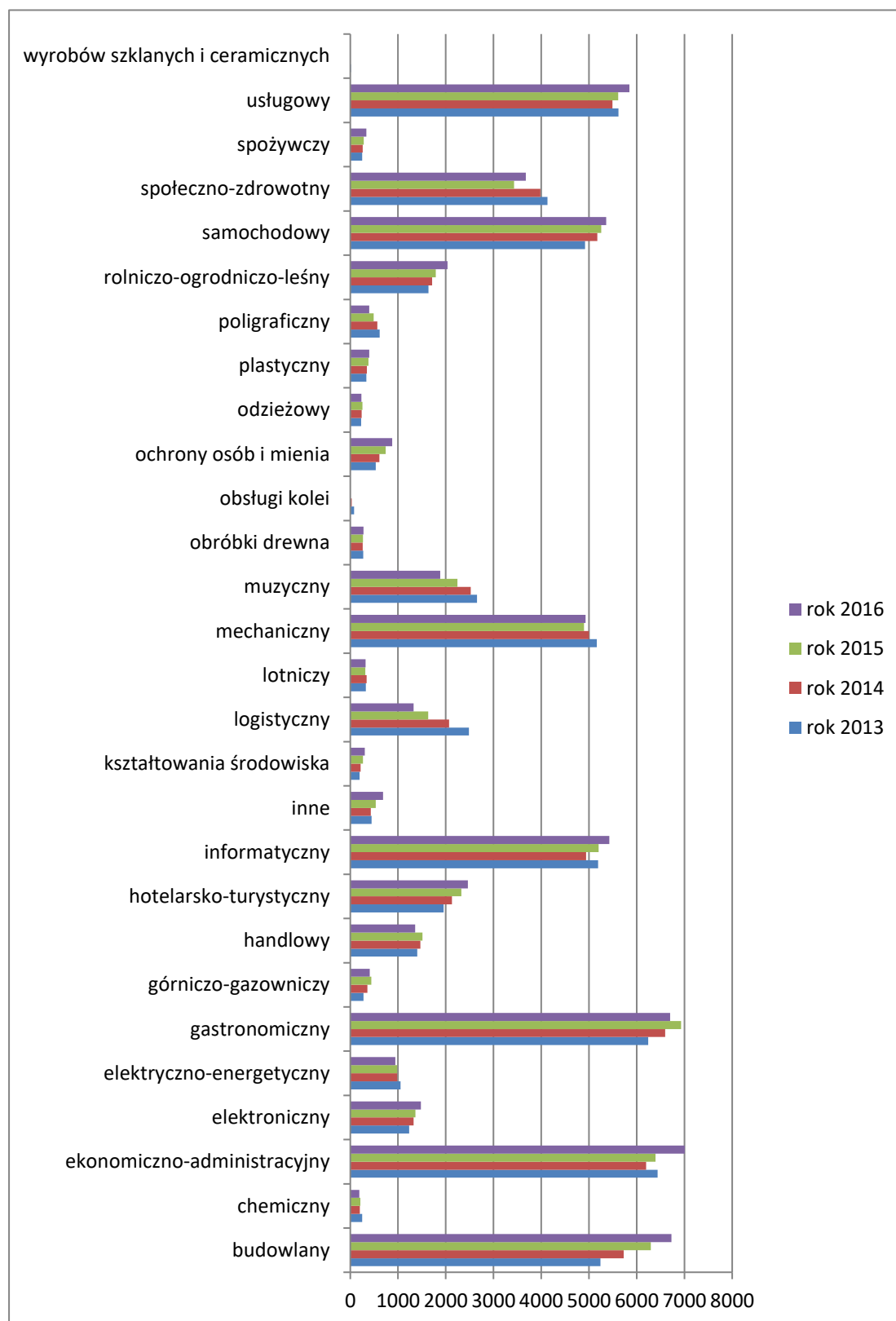
Lp.	Grupy branżowe kształcenia zawodowego	2013	2014	2015	2016
1.	budowlana	1 869	1 666	1 172	1 222
2.	chemiczna	9	37	22	19
3.	ekonomiczno-administracyjna	1 711	1 850	1 210	931
4.	elektroniczna	373	396	177	195
5.	elektryczno-energetyczna	232	215	120	119
6.	gastronomiczna	2 215	1 409	1 159	804
7.	górnictwo-gazownicza	122	84	62	49
8.	handlowa	556	236	276	335
9.	hotelarsko-turystyczna	711	582	374	477
10.	informatyczna	1 443	1 357	817	690
11.	inne	435	354	101	8
12.	kształtowania środowiska	161	127	32	22
13.	logistyczna	231	251	192	187
14.	lotnicza	79	74	32	53
15.	mechaniczna	1 417	1 250	729	721
16.	muzyczna	152	155	201	224
17.	obróbki drewna	84	78	41	52
18.	obsługi kolei	0	0	0	0
19.	ochrony osób i mienia	259	287	179	134
20.	odzieżowa	60	31	25	14
21.	plastyczna	74	75	79	89
22.	poligraficzna	58	61	53	74
23.	rolniczo-ogrodniczo-leśna	524	492	275	240
24.	samochodowa	1 396	1 442	639	811
25.	społeczno-zdrowotna	1 708	1 586	1 447	1 319
26.	spożywcza	127	101	31	55
27.	usługowa	1 799	1 521	1 232	1 064
28.	wyrobów szklanych i ceramicznych	0	0	0	0
Suma		17 805	15 717	10 677	9 908

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej

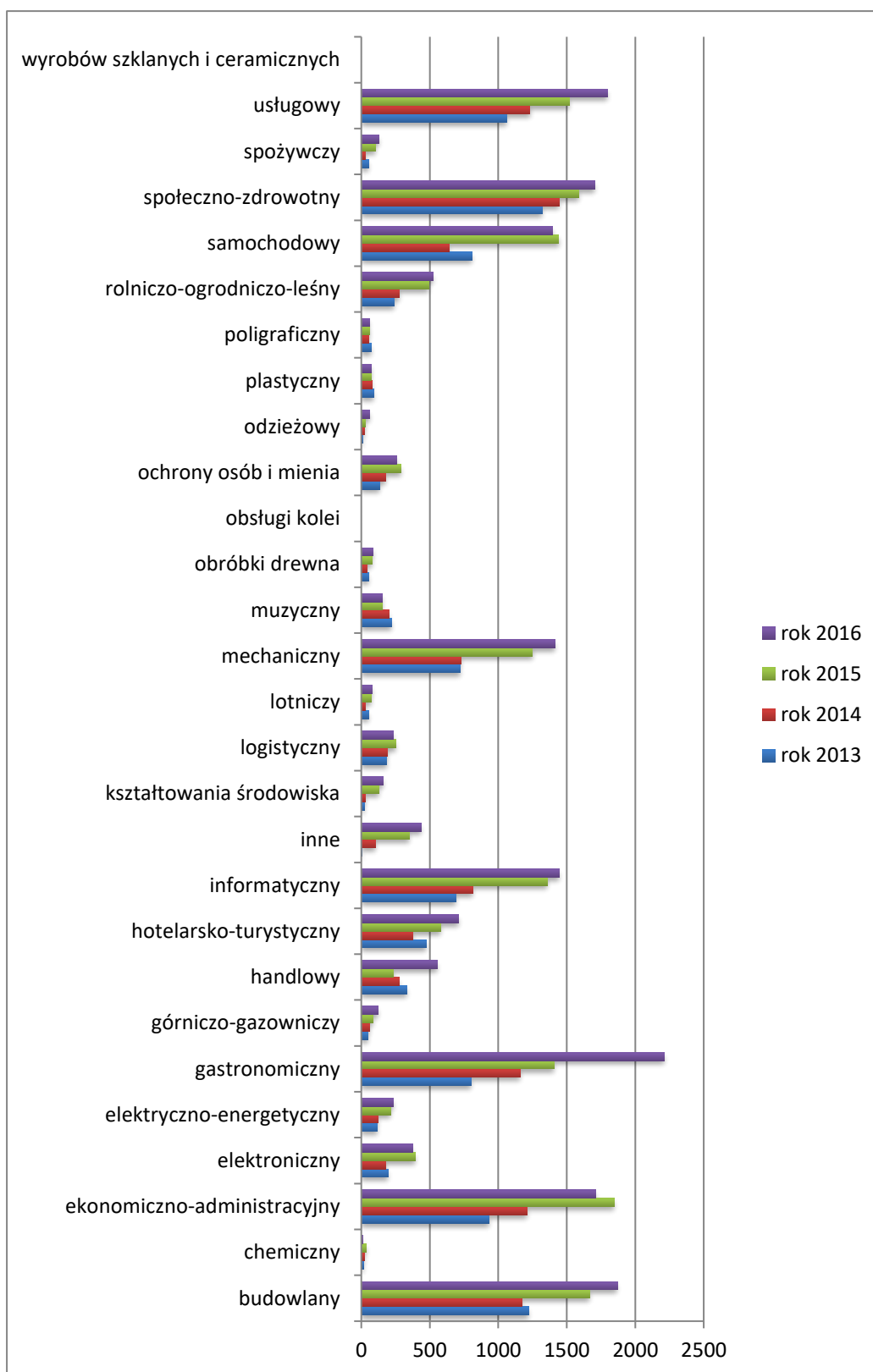
Największy udział w kształceniu na poziomie ponadgimnazjalnym zawodowym mają następujące grupy branżowe kształcenia zawodowego (zob. tab. 46 i 47 oraz wykresy 13 i 14): ekonomiczno-administracyjna, budowlana, gastronomiczna, spożywcza, informatyczna, ochrony osób i mienia, mechaniczna.

Wykres 13. Liczba uczniów szkół zawodowych w województwie podkarpackim w latach 2013-2016 w grupach branżowych kształcenia zawodowego

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej

Wykres 14. Liczba absolwentów szkół zawodowych w województwie podkarpackim w latach 2013-2016 w grupach branżowych kształcenia zawodowego.

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej.

Znaczenie wykształcenia zawodowego w kontekście potrzeb rynku pracy jest ogromne. Potwierdzają to wyniki ostatniego badania opinii pracodawców przeprowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie²¹. Wynika z niego, że 70,5% pracodawców deklarujących zatrudnienie poszukuje osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (44,4%) bądź średnim zawodowym lub policealnym (26,1%). Wśród najczęściej wskazywanych zawodów do zatrudnienia występują głównie zawody nauczane w szkołach zawodowych ponadgimnazjalnych (m.in. kierowcy i operatorzy pojazdów, sprzedawcy, robotnicy budowlani, robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń, pracownicy usług osobistych, robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych, robotnicy wykonujący prace proste w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie, średni personel do spraw biznesu i administracji, średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych, operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych).

Jednocześnie branże, w których wskazywane są największe potrzeby zatrudnieniowe, są jednocześnie tymi, w których występują największe problemy ze znalezieniem pracowników (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe). Na czele listy przyczyn problemów ze znalezieniem pracownika znajduje się kwestia braku osób o odpowiednich umiejętnościach zawodowych oraz kwestia braku osób posiadających poszukiwany zawód. Informacje te dowodzą istotnego znaczenia problemu niedostatecznego dopasowania kwalifikacji zasobów siły roboczej do potrzeb rynku pracy, którego źródła upatruje się w braku zharmonizowania oferty kształcenia z oczekiwaniami przedsiębiorstw oraz problemu związanego z jakością przygotowania praktycznego kandydatów do pracy.

Potencjał kwalifikacji i kompetencji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych pracodawcy oceniają na poziomie przeciętnym: wiedzę teoretyczną – na 3,4 (na skali 5-stopniowej), umiejętności praktyczne – na 3,4, umiejętność pracy z ludźmi – na 3,7, motywację do pracy – na 3,7.

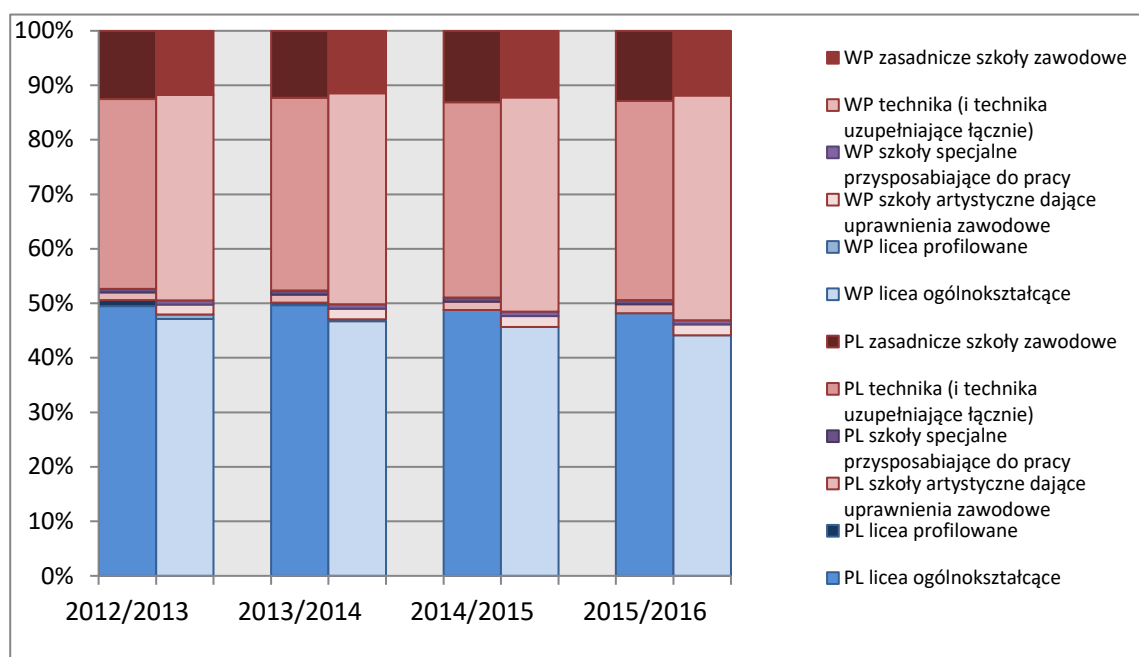
6.2. Jakość kształcenia w szkołach zawodowych

Udział kształcenia zawodowego w województwie podkarpackim jest większy niż w kraju, co więcej – jest to cecha stała, która charakteryzuje region od wielu lat, również w okresie, kiedy w skali ogólnopolskiej nastąpiło wyraźne zmniejszenie tego odsetka na rzecz kształcenia ogólnego – w regionie wskaźnik początkowy był wyższy, a spadek – mniejszy (zob. wyk. 15). Znaczące jest również nadreprezentowanie uczniów w technikach. Na Podkarpaciu w roku szkolnym 2015/16 w szkołach o charakterze zawodowym²² kształciło się 55,88% uczniów i uczennic (analogiczny wskaźnik dla Polski: 51,79%), w tym w technikach – 41,23%, a w zasadniczych szkołach zawodowych – 11,84% ogólnej populacji uczniów (dla Polski analogicznie: 36,51% i 12,89%).

²¹ Badanie „Zapotrzebowanie na zawody oraz kwalifikacje i kompetencje na Podkarpaciu”, Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie, 2016

²² W zestawieniu uwzględniono liczbę uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników, szkół specjalnych przysposabiających do pracy, szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe (ww. uwzględnione jako szkoły o profilu zawodowym) oraz liceów ogólnokształcących.

Wykres 15. Liczba uczniów uczestniczących w kształceniu ogólnym i zawodowym w Polsce i w województwie podkarpackim w latach szkolnych 2005/06 – 2015/16

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych GUS: „Oświata i wychowanie” za lata szkolne 2005/06 – 2015/16

W ramach Rankingu Techników opracowywanego i publikowanego przez Fundację Edukacyjną Perspektywy (dostępne na stronie internetowej: www.perspektywy.pl) dokonywana jest ocena jakości pracy poszczególnych szkół, z uwzględnieniem sukcesów w olimpiadach, wyników matury z przedmiotów obowiązkowych, wyników matury z przedmiotów dodatkowych oraz wyników egzaminu zawodowego (waga: 30%). Województwo podkarpackie plasuje się w rankingu w czołówce województw: odnosząc liczbę szkół nagrodzonych złotym, srebrnym lub brązowym znakiem jakości do liczby techników w danym województwie w roku, którego dotyczyła ocena – województwo podkarpackie w 2015 roku znalazło się na 6., w 2016 r. – na 5., a w 2017 r. – na 4. miejscu spośród wszystkich województw (jednocześnie na 3., jeżeli chodzi o liczbę szkół nagrodzonych najwyższym – złotym znakiem jakości). Świadczy to o wysokim poziomie nauczania.

Analiza wyników egzaminów z kwalifikacji pokazuje wyższą niż przeciętna krajowa jakość kształcenia w szkołach o profilu zawodowym z terenu Podkarpacia (zob. tab. 48). W latach 2014-2016²³ zdawalność egzaminów z kwalifikacji wynosiła w części pisemnej dla Podkarpacia 83,89%

²³ Wyniki egzaminów z kwalifikacji dla województwa podkarpackiego dostępne na stronie internetowej OKE w Krakowie: http://www.oke.krakow.pl/inf/staticpages/index.php?page=20130830121025252#rok_2014
Wyniki egzaminów z kwalifikacji dla Polski dostępne na stronie internetowej CKE: <https://www.cke.edu.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-w-nowej-formule/wyniki-2/>.

Wyniki publikowane są przez OKE w cyklu roku kalendarzowego (w analizie uwzględniono lata 2014, 2015 i 2016), natomiast sprawozdanie CKE dotyczy roku szkolnego (w analizie uwzględniono lata szkolne 2013/14, 2014/15 i 2015/16) – stąd pewna rozbieżność danych. Porównanie procentowe zdawalności jest uzasadnione ze względu na porównywalny okres, którego dane dotyczą oraz cel porównania – odniesienie do efektywności kształcenia, które nie zmienia się diametralnie w krótkich odstępach czasu.

(dla Polski: 78,93% – różnica o 4,96 punktów procentowych), w części praktycznej 82,39% (dla Polski: 71,26% – różnica o 11,13 punktów procentowych), natomiast sukces w obu częściach egzaminu w przypadku osób, które przystępowały do obu odniosło 74,31% egzaminowanych (dla Polski: 66,82% – różnica o 7,49 punktów procentowych).

Tabela 39. Zdawalność egzaminów z kwalifikacji na Podkarpaciu i w Polsce w latach 2014-2016

Obszar kształcenia	Podkarpackie – zdawalność egzaminów z kwalifikacji w poszczególnych obszarach kształcenia w latach 2014-2016			Polska – zdawalność egzaminów z kwalifikacji w poszczególnych obszarach kształcenia w latach szkolnych 2013/14-2015/16		
	Zdało część pisemną %	Zdało część praktyczną %	Przystąpiło do 2 części egzaminu i otrzymało świadectwo kwalifikacyjne %	Zdało część pisemną %	Zdało część praktyczną %	Przystąpiło do 2 części egzaminu i otrzymało świadectwo kwalifikacyjne %
A (administracyjno-usługowy)	89,22	75,59	73,12	82,76	59,85	59,24
B (budowlany)	83,11	85,53	75,05	76,36	81,93	69,40
E (elektryczno-elektroniczny)	78,1	86,5	75,14	72,96	74,93	63,50
M (mechaniczny i górniczo-hutniczy)	77,58	91,56	74,54	74,29	90,11	73,92
R (rolniczo-leśny z ochroną środowiska)	77,67	74,72	65,25	80,08	80,99	73,87
T (turystyczno-gastronomiczny)	84,16	79,35	71,37	88,81	72,16	71,15
Z (medyczno-społeczny)	94,78	81,69	80,45	86,82	49,25	73,68
ogółem	83,89	82,39	74,31	78,93	71,26	66,82

Źródło: Opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie oraz Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Wyższa niż przeciętnie w Polsce zdawalność egzaminów z kwalifikacji charakteryzuje wszystkie obszary kształcenia poza obszarem R (rolniczo-leśnym z ochroną środowiska) oraz częścią pisemną w obszarze T (turystyczno-gastronomicznym). Największe różnice na korzyść wyników województwa podkarpackiego zauważyć można w wynikach części praktycznej egzaminów z kwalifikacji w obszarze medyczno-społecznym (o ponad 32 punkty procentowe) oraz w obszarze administracyjno-usługowym.

6.3. Współpraca szkół zawodowych z przedsiębiorstwami²⁴

a) Skala współpracy

95% podkarpackich szkół współpracuje z przedsiębiorstwami. 5% szkół, które nie podejmują współpracy, to 4 specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz 1 szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

2 607 to liczba przedsiębiorstw, z którymi współpracowało 100 szkół zawodowych w województwie podkarpackim w roku szkolnym 2014/2015. Uwzględniając szkoły, które nie wzięły udziału w badaniu (27) oraz zakładając porównywalny poziom zaangażowania we współpracę z przedsiębiorstwami we wszystkich szkołach, szacować można, że wszystkie szkoły w województwie współpracują z około 3 300 podmiotami gospodarczymi.

Wskaźnik ten potwierdza realnie nawiązywaną współpracę, a jednocześnie zwraca uwagę na ogromny potencjał do zagospodarowania w tym zakresie, bowiem na koniec 2015 r. na Podkarpaciu działało 165 155 podmiotów gospodarki narodowej, z czego podmioty współpracujące ze szkołami (3 300) stanowią jedynie 2%.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że spośród 608²⁵ przedsiębiorstw, z którymi współpracowali uczestnicy badania, tylko 16 należy do jednej ze Specjalnych Stref Ekonomicznych (SSE). Jednocześnie tylko 16% szkół zainicjowało współpracę z przedsiębiorstwami ze SSE. Zdecydowana większość, bo aż 84%, nie wykonała żadnych działań w tym zakresie. Dalsza analiza tego obszaru wykazała, że szkoły potrzebują na tym polu wsparcia zewnętrznego. W województwie podkarpackim współpraca szkół z firmami ze SSE wymaga zatem sporej uwagi, bowiem prężny rozwój dwóch SSE (SSE Euro-Park Mielec i Tarnobrzaska SSE Euro-Park Wisłosan ARP S.A.) daje ogromne możliwości w zakresie podejmowania wspólnych działań biznesu z edukacją.

²⁴ Na podstawie badania „Szkolnictwo zawodowe w województwie podkarpackim w 2015 roku” zrealizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

²⁵ Przedstawiciele szkół, wskazując przynależność przedsiębiorstw, z którymi współpracują, do Specjalnych Stref Ekonomicznych, odnieśli się do współpracy z maksymalnie 10 podmiotami gospodarczymi – ostatecznie uzyskane dane odnoszą się do liczby 608 przedsiębiorstw.

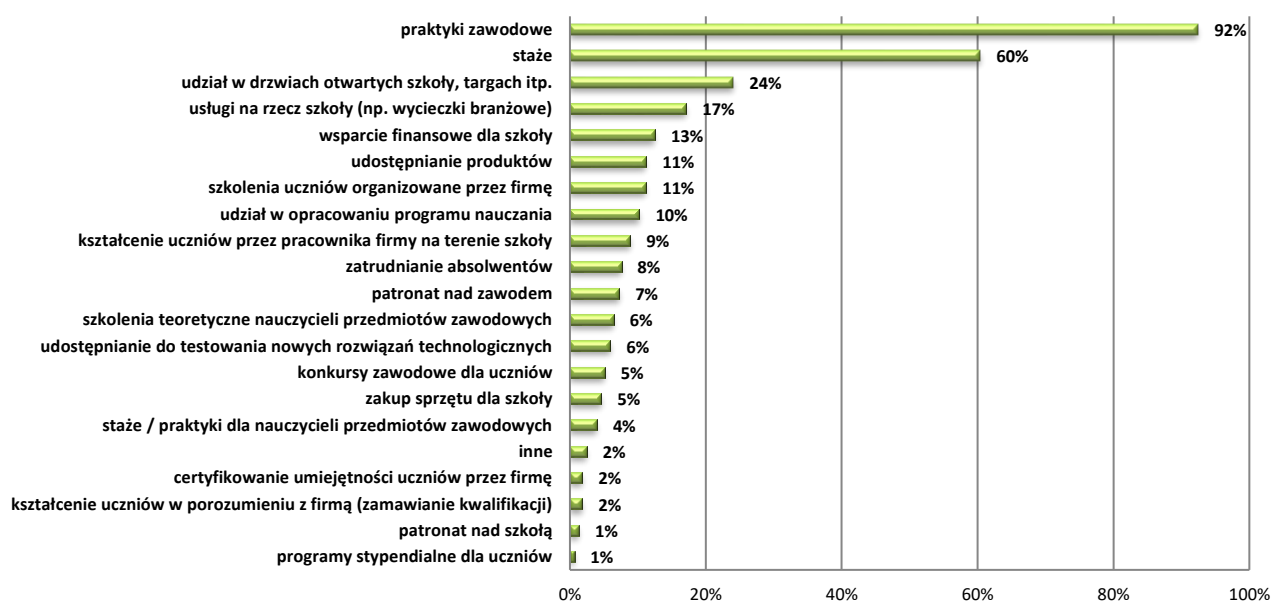

b) Formy współpracy

Zdecydowanie najczęstsze formy współpracy szkół z przedsiębiorstwami w zakresie organizowania kształcenia praktycznego to: przyjmowanie uczniów na praktyki zawodowe (92% pracodawców) i na staże (60% pracodawców) (zob. wyk. 16). Pozostałe formy realizowane są rzadziej, jednak ich spora różnorodność wskazuje na duże możliwości w tym zakresie.

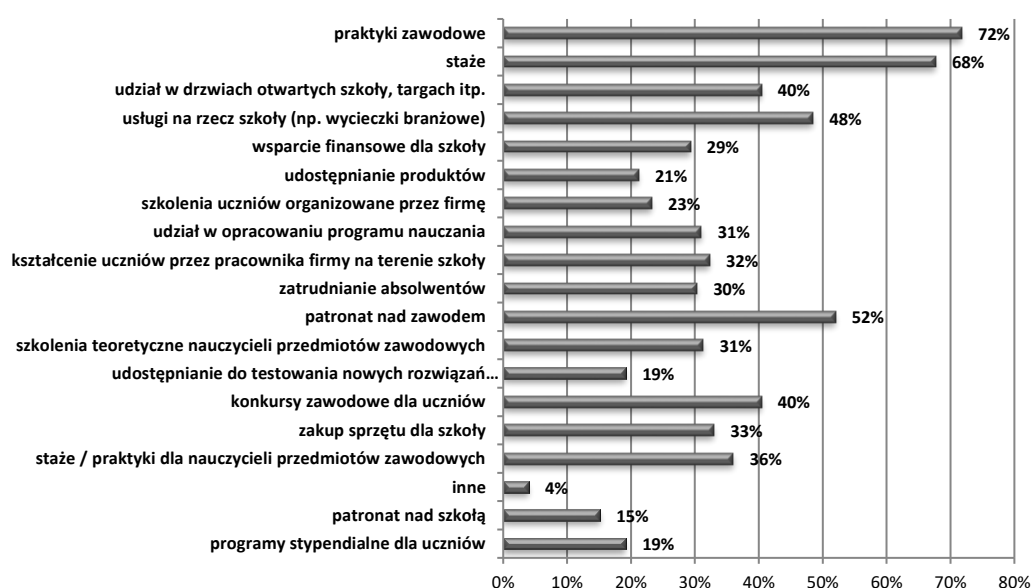
W kontekście podejmowania/rozszerzania współpracy z przedsiębiorstwami 97% respondentów deklaruje plany w tym zakresie. Ten wysoki odsetek podkreśla ogromne znaczenie udziału pracodawców w realizacji kształcenia praktycznego uczniów. Fakt ten wydaje się być oczywisty, niemniej jednak tak jednoznaczna opinia środowiska edukacyjnego zasługuje na podkreślenie, stanowi bowiem bardzo mocny głos w dyskusji na temat dostosowywania szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Szkoły planują podjęcie/rozszerzenie współpracy z przedsiębiorcami w obrębie każdej z realizowanych do tej pory form (zob. wyk. 17). Plany dotyczące rozszerzania współpracy w formach innych niż najczęściej realizowane praktyki i staże, to dowód na tendencję rozwojową i wzrost świadomości w tym względzie.

Wykres 16. Formy współpracy z przedsiębiorstwami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Badania „Szkolnictwo zawodowe w województwie podkarpackim w 2015 roku” Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

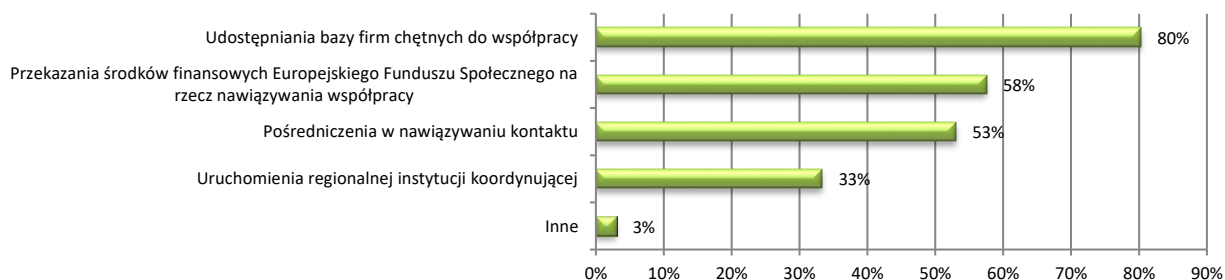
Wykres 17. Plany w zakresie podejmowania/rozszerzania współpracy z przedsiębiorstwami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Badania „Szkolnictwo zawodowe w województwie podkarpackim w 2015 roku” Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

c) Wsparcie zewnętrzne w zakresie nawiązywania współpracy

71% szkół wyraża potrzebę skorzystania ze wsparcia zewnętrznego w nawiązywaniu współpracy z przedsiębiorstwami. Wynik jest o tyle znaczący, że w większości przypadków współpraca szkół z przedsiębiorstwami to inicjatywa przedstawicieli szkół, rzadziej pracodawców. Potrzeba korzystania ze wsparcia zewnętrznego może z jednej strony wskazywać na trudności pojawiające się w tym zakresie, ale z drugiej może być też wyrazem świadomości korzyści płynących z inicjatyw podejmowanych wielotorowo. Uzyskany wynik potwierdza głosy, które niejednokrotnie wyrażane są w publicznych wypowiedziach dyrektorów oraz kadry nauczycielskiej szkół.

W kontekście form wsparcia znaczący odsetek, bo aż 80% szkół wskazało na potrzebę tworzenia i udostępniania bazy firm chętnych do współpracy (zob. wyk. 18). Wynik ten z dużym prawdopodobieństwem obrazuje fakt pojawiania się trudności bądź niepewności w obszarze kanałów dotarcia do przedsiębiorstw i podejmowania inicjatywy współpracy. Należy również zwrócić uwagę na odpowiedź wskazującą na potrzebę korzystania ze wsparcia w postaci pośredniczenia w nawiązywaniu kontaktów (53%) lub uruchomienia regionalnej instytucji koordynującej takie działania (33%) lub na obie te formy naraz – udzieliło jej 67,7% respondentów.

Wykres 18. Potrzeby w zakresie wsparcia zewnętrznego dla szkół w nawiązywaniu współpracy z przedsiębiorstwami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Badania „Szkolnictwo zawodowe w województwie podkarpackim w 2015 roku” Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

d) Dodatkowe wnioski płynące z opinii nt. współpracy szkół z przedsiębiorstwami

- **znaczenie zaangażowania pracodawców w organizację procesu dydaktycznego**
 - istotna jest współpraca szkół z pracodawcami na wszystkich poziomach – od planowania pracy dydaktycznej po system egzaminowania;
 - programy nauczania nie są dostosowane do praktycznej nauki zawodu, często występują rozbieżności pomiędzy podstawą programową a oczekiwaniami pracodawców – ważny jest rozwój współpracy poprzez zaangażowanie pracodawców w organizację procesu nauczania;
 - firmy powinny opracowywać i aktualizować rekomendacje, w których określają, w zakresie jakich kompetencji i kwalifikacji powinny uczyć szkoły;
 - proces dydaktyczny powinien być tak zorganizowany, by pracodawcy mogli skutecznie przygotować ucznia do pracy w rzeczywistych warunkach pracy, by ponosili za to większą odpowiedzialność, ale by jednocześnie przyjęcie ucznia na zajęcia praktyczne było dla nich bardziej opłacalne zarówno w sensie finansowym, jak i organizacyjnym;
 - efektywna współpraca szkół z przedsiębiorcami da możliwość wcześniejszego przygotowania absolwentów szkół do podjęcia pracy w przedsiębiorstwie – informacje o umiejętnościach i wiedzy uczniów, którzy wchodzi na rynek pracy, podnosi efektywność rekrutacji prowadzonej przez przedsiębiorstwa;
 - istotna jest również współpraca na poziomie przedsiębiorstwo-nauczyciel przedmiotów zawodowych z uwagi na to, iż wiedza nauczycieli nabyta podczas studiów rozbiega się z upływem czasu z wiedzą na temat aktualnie stosowanych technologii i rozwiązań;
- **nastawienie pracodawców do udziału w organizacji procesu kształcenia**
 - w regionie Podkarpacia przedsiębiorcy wykazują małe zainteresowanie organizacją procesu dydaktycznego w szkole;

- problemem jest słaba znajomość organizacji kształcenia zawodowego (m.in. klasyfikacji zawodów, zasad uzyskiwania kwalifikacji zawodowych, podstaw programowych) – z tego wynika brak korelacji między oczekiwaniami pracodawców a umiejętnościami absolwentów;
- pracodawcy posiadają małą świadomość tego, w jakim stopniu mogą wpływać na poziom wyników na egzaminach zawodowych;
- **proces nawiązywania współpracy szkół z przedsiębiorstwami**
 - współpraca wynika najczęściej z prywatnych kontaktów dyrektorów szkół z właścicielami lub dyrektorami firm – szkoły pozostawione są same w zakresie poszukiwania pracodawców do współpracy;
 - istotne byłoby koordynowanie działań na rzecz współpracy szkół z pracodawcami i zatrudniania absolwentów na terenie regionu;
 - młodzież powinna mieć możliwość uzyskania takiego wykształcenia, by było ono atrakcyjne na rynku pracy nie tylko w powiecie, ale i w kraju – szkoła powinna mieć możliwość współpracy z pracodawcami również w innych powiatach i województwach, potrzebna do tego jest zarówno współpraca pracodawców, jak i władz, które mają wpływ na kształt szkolnictwa zawodowego;
- **niestabilność rynku pracy**
 - współpraca jest bardzo skomplikowana, ponieważ rynek pracy jest niestabilny i szybko się zmienia; szkołom trudno jest opracować strategię rozwoju dopasowaną do realiów;
 - w małych miejscowościach brakuje firm nowoczesnych i innowacyjnych, z którymi współpraca poszerzałaby znacząco wiadomości i umiejętności zawodowe uczniów;
- **mechanizmy wspierające współpracę**
 - wskazane byłoby wzmocnienie korzyści wynikających ze współpracy firm ze szkołami zawodowymi poprzez mechanizmy wspierające przedsiębiorców otwartych na współpracę (m.in. korzyści finansowe, ulgi);
 - przedsiębiorcy chętnie podejmą współpracę ze szkołami w zakresie organizacji procesu dydaktycznego, ale musi się im to opłacać; niekoniecznie należy przez to rozumieć tylko wymiar finansowy – ważne w tym zakresie byłyby rozwiązania prawno-skarbowe regulujące te relacje;
- **baza dydaktyczna szkół**
 - nadal brakuje odpowiedniego wyposażenia szkół w nowoczesny sprzęt do praktycznej nauki zawodu;
- **współpraca z pracodawcami a promocja szkoły**
 - aktywizacja działań szkół w kierunku współpracy ze znanymi na rynku pracodawcami to skuteczna forma promowania szkół w lokalnym środowisku, przyciągająca uczniów.

6.4. Plany rozwojowe szkół zawodowych²⁶

77% szkół deklaruje posiadanie planów rozwojowych. Jest to o tyle istotne, że uruchomienie środków EFS w ramach perspektywy lat 2014-2020 (Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014-2020) uzależnione jest od przygotowania planu rozwoju szkoły ubiegającej się o wsparcie, zatwierdzonego przez organ prowadzący.

Analiza wykazała, że plany rozwojowe są opracowywane i zatwierdzane na poziomie poszczególnych szkół/zespołów szkół, bez udziału osób/instytucji zewnętrznych. Rezygnacja z udziału w opracowaniu, a zwłaszcza zatwierdzeniu planu rozwoju, osób spoza szkoły, ma dwojakie skutki: po pierwsze powoduje zamknięcie dopływu pomysłów i wizji do hermetycznego środowiska nauczycieli danej szkoły, którym może być trudno wyjść poza wieloletnie przyzwyczajenie do stanu bieżącego rozwoju szkoły, po drugie odseparowuje szkołę od pozostałych szkół i placówek oświatowych, choćby podległych temu samemu organowi prowadzącemu i pozbawia organ prowadzący możliwości koordynowania rozwoju sieci szkół o charakterze zawodowym. Natomiast, w przypadku przyjęcia strategii rozwoju szkolnictwa na terenie powiatu, plany rozwojowe szkół mogłyby realizować z góry przyjęty kierunek działań.

a) Wsparcie zewnętrzne dla szkół w zakresie opracowywania planów rozwoju

65,7% szkół wskazało na potrzebę wsparcia zewnętrznego w opracowaniu planu rozwoju. Najbardziej zasadne formy wsparcia to: analizy lokalnego rynku pracy, analizy preferencji kandydatów do szkoły ponadgimnazjalnej, diagnozy potrzeb szkół, które stanowią element opracowania planu rozwoju. Dodatkowo: udostępnianie środków na badania i analizy zewnętrzne, przeszkolenie osoby odpowiedzialnej w zakresie przygotowania planu rozwoju, przygotowanie wzoru planu rozwoju, zatrudnienie moderatora pracy nad przygotowaniem planu rozwoju.

b) Trudności w opracowywaniu planów rozwojowych szkół

46% szkół wskazuje na trudności w opracowaniu planu rozwoju szkoły. Dotyczą one:

- **analiz rynku pracy** (m.in. braku analiz rynku pracy, preferencji kandydatów, umiejętności i kompetencji wymaganych przez pracodawców, losów absolwentów);
- **trudności rynku edukacyjnego** (m.in. braku stabilności w prawie oświatowym, niżu demograficznego);

²⁶Na podstawie badania „Szkolnictwo zawodowe w województwie podkarpackim w 2015 roku” zrealizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

- **trudności technicznych – w odniesieniu do osób i instytucji** (m.in. braku jednolitych narzędzi i wzorów planu rozwoju szkoły, braku szkoleń dotyczących zasad przygotowania planu rozwoju, trudności ze wskazaniem osoby/osób, które miałyby przygotować plan);
- **braku wsparcia/współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym** (m.in. trudności z zaangażowaniem do pracy nad programem rozwoju szkoły wszystkich środowisk, w szczególności rodziców i młodzieży; braku wsparcia ze strony osób bądź instytucji zajmujących się tworzeniem profesjonalnej strategii rozwoju);
- **braku wsparcia/współpracy z organem prowadzącym** (m.in. braku określonej polityki rozwoju szkół przez organ prowadzący);
- **obiektywnych trudności rozwojowych szkoły** (m.in. ograniczonych środków finansowych, które uniemożliwiają uruchomienie nowych kierunków kształcenia, modernizacji i remontów bazy lokalowej, utworzenia lub doposażenia pracowni, doskonalenia zawodowego nauczycieli itp.; małego naboru do szkoły);
- **pracodawców i rynku pracy** (m.in. zbyt małego otwarcia pracodawców na współpracę; dużej inercji szkół – dopiero po kilku latach szkoła wypuści absolwentów, których pracodawca oczekuje w krótkiej perspektywie);
- **braku pomysłów na rozwój** (m.in. problemów z określeniem obszarów rozwoju; nieumiejętności/niechęci wobec identyfikowania problemów w różnych obszarach funkcjonowania placówki);
- **niechęci bądź braku potrzeby opracowywania planu rozwoju szkoły** (m.in. biernej postawy dużej części nauczycieli, krytyki środowiska nauczycielskiego niechętnego zmianom; braku dystansu do szkoły jako miejsca, w którym się pracuje).

c) Plany rozwojowe podkarpackich szkół

Wykres 19. Plany rozwojowe podkarpackich szkół

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Badania „Szkolnictwo zawodowe w województwie podkarpackim w 2015 roku” Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

Odnosząc się do faktycznych planów rozwojowych szkół w najbliższych 3 latach niemal wszystkie szkoły wskazały na: podnoszenie kwalifikacji nauczycieli (95,4%), nawiązywanie/poszerzanie współpracy z przedsiębiorcami oraz zakup doposażenia (po 93,5%) (zob. wyk. 19). Plany obrazujące bardziej skonkretyzowane działania przedstawiła mniejsza grupa respondentów, dotyczyły one: uruchomienia konkretnej pracowni kształcenia (71,3%), wykonania inwestycji związanych z poprawą warunków estetycznych szkoły i jej otoczenia (69,4%). Liczba odpowiedzi wskazuje na to, że działania te nie znajdują się wśród najwyższych priorytetów w planach dyrektorów szkół. 66,7% wskazuje na plany uruchomienia kształcenia w nowych zawodach. Tylko 10,2% wskazało na plany zamknięcia nauczania w zawodach.

d) System wsparcia doradców zawodowych dla młodzieży w planach rozwojowych szkół

88% szkół widzi zasadność uwzględnienia w planach rozwojowych systemu wsparcia doradców zawodowych dla młodzieży. Uzasadnienie tego faktu:

- **odniesienie do rynku pracy** (m.in. pomoc w świadomym podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych zgodnie z własnymi predyspozycjami i wymaganiami rynku pracy; wsparcie w zakresie rozwijania umiejętności aktywnego poszukiwania pracy; wyposażenie w wiedzę i kompetencje w zakresie podejmowania własnej działalności gospodarczej);
- **konieczność zapewnienia doradztwa edukacyjno-zawodowego dla gimnazjalistów**
- **możliwość wsparcia polityki rozwojowej szkoły** (wiedza doradców na temat rynku pracy jako wsparcie dla szkoły w dostosowaniu oferty do rzeczywistych wymogów oraz jako pomoc w modyfikowaniu bądź poszerzaniu współpracy szkoły z pracodawcami);

e) Pozostałe opinie dotyczące planów rozwojowych szkół

- **potrzeba opracowania planów rozwojowych** (posiadanie koncepcji rozwoju szkoły jest jednym z warunków skuteczności działania, pozwala na płynne funkcjonowanie szkoły);
- **konieczność odniesienia do strategii wyższego szczebla** (planowanie rozwoju szkół powinno wynikać z bieżącej polityki edukacyjnej państwa i regionów; plan rozwoju szkoły jako dokument jest nierealny, jeśli uwzględnia wyłącznie aspiracje szkoły; powinien uwzględniać plany organu prowadzącego w zakresie lokalnej strategii oświatowej);
- **konieczność odniesienia planów rozwojowych szkół do rynku pracy** (dotychczasowe planowanie rozwoju szkół opiera się na podstawie posiadanej kadry i bazy, ale brak jest powiązania z rynkiem pracy);
- **kształcenie na potrzeby rynku pracy** (dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy; konieczne są rozwiązania ustawowe/systemowe regulujące kształcenie zawodowe uczniów przez pracodawców i przedsiębiorców);

- **potrzeba tworzenia narzędzi finansowych wspierających rozwój szkół** (potrzebne środki finansowe na poprawę bazy dydaktycznej; postulat respektowania planów finansowych sporządzanych przez szkoły przez organ prowadzący);
- **konieczność współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym** (planowanie rozwoju szkół powinno odbywać się we współpracy szkoły, organu prowadzącego, instytucji rynku pracy, pracodawców, uczniów i ich rodziców);
- **przeszkodą rozwoju niestabilny system edukacji** (m.in. częste zmiany podstaw programowych, brak niektórych zawodów na liście ministerialnej MEN, pomieszanie obszarów kształcenia w niektórych zawodach);

f) Wnioski z analizy opracowanych planów rozwojowych poszczególnych szkół zawodowych

Na podstawie analizy 25 planów rozwojowych szkół, do których dostęp uzyskano podczas wykonywania badania, stwierdzono, że najczęściej plany przygotowywane są w perspektywie 5-letniej (12) lub 4-letniej (5). Pojawił się też: 1 plan 7-letni, 2 plany 3-letnie oraz 3 plany roczne. W 2 przypadkach dokumenty planistyczne nie zostały określone w czasie, co oznacza brak możliwości sprawdzenia stopnia ich realizacji i rozmycie założeń.

Wnioski:

- Oczywista jest potrzeba planowania pracy szkoły, zwłaszcza w obliczu analizy zawartości dokumentów. Wydaje się, że dyrektorzy i nauczyciele posiadają pewne założenia (np. oczywiste jest założenie podnoszenia kwalifikacji nauczycieli czy braki w doposażeniu), przy czym nie są one ujmowane w analizie, w związku z czym nie są możliwe do planowania operacyjnego (podejmowanie działań w celu realizacji celów) i późniejszej weryfikacji zrealizowania założeń.
- Dokumenty strategiczne różnią się, jeżeli chodzi o uwzględnienie perspektywy rynku pracy i pracodawców. W pojedynczych przypadkach odniesienie do tego jest widoczne w całym dokumencie, ale w większości są to jedynie sporadyczne, ogólnikowe odwołania.
- Zaburzenie proporcji, jeżeli chodzi o kształcenie zawodowe, ogólne, wychowanie i bieżącą pracę szkoły (np. zapewnianie realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego) na niekorzyść kształcenia zawodowego (traktowane marginalnie).
- Niedostateczne odniesienie do pracy zawodowej przyszłych absolwentów (nawet w częściach dokumentów dotyczących wizerunku absolwenta).
- Zapisy w formie nie uwzględniającej konkretnej perspektywy, np. „podnoszenie jakości”, „realizacja podstawy programowej”, „uzupełnianie doposażenia”, zamiast wskazywania określonych planów, np. uruchomienia kształcenia w konkretnym zawodzie, zmodernizowania konkretnej pracowni.

- Brak precyzyjnych planów, np. założenie otwierania kierunków „wg potrzeb i zainteresowania” zamiast wskazania konkretnego zawodu i analizy możliwości i potrzeby jego uruchomienia – nawet w planach krótkookresowych (z reguły 5-letnich).
- Redakcja dokumentów na poziomie ogólnym, np. dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb i zainteresowań uczniów oraz do rynku pracy; opracowanie i wdrożenie do realizacji innowacji pedagogicznych – bez wskazania, czego mają dotyczyć i bez diagnozy możliwości i potrzeby ich wdrożenia.
- "Niewidoczni" pracodawcy (nie wspomina się o nich w planach).
- Powszechne założenie analizowania wyników egzaminów w celu poprawy zdawalności, podczas gdy plan powinien uwzględniać już wnioski wypływające z takiej analizy.
- Z analizy treści dokumentów nie wynika jakikolwiek kierunek rozwojowy, a jedynie obraz bieżącego funkcjonowania szkół/placówek.

6.5. Strategie rozwoju szkolnictwa zawodowego na terenie gmin/powiatów²⁷

Spośród organów prowadzących biorących udział w badaniu (26 z 39 organów prowadzących jednostki oświatowe) 6 potwierdziło opracowanie przez dany organ strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego. 13 wskazało na ujęcie kwestii dotyczących rozwoju szkolnictwa zawodowego w innym dokumencie strategicznym (np. strategii rozwoju powiatu).

- a) Wsparcie zewnętrzne dla organów prowadzących szkoły w zakresie opracowywania strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego

65,5% organów prowadzących wskazało na potrzebę skorzystania ze wsparcia zewnętrznego w opracowywaniu strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego. Najbardziej zasadne formy wsparcia to, podobnie jak w przypadku przedstawicieli szkół, dostęp do określonych danych: diagnoz szkół (dostarczanych przez podległe szkoły i/lub placówki oświatowe), analiz lokalnego rynku pracy i analiz preferencji kandydatów. Czynniki organizacyjne (m.in. przygotowanie wzoru, zatrudnienie moderatora prac) znalazły mniejsze poparcie, oczekiwałyby ich około 1/3 organów.

- b) Trudności w opracowywaniu strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego

45% organów prowadzących wskazało na trudności w opracowaniu strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego. Najczęściej wskazywano na trudności natury organizacyjnej, brak potrzebnych analiz,

²⁷ Na podstawie badania „Szkolnictwo zawodowe w województwie podkarpackim w 2015 roku” zrealizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

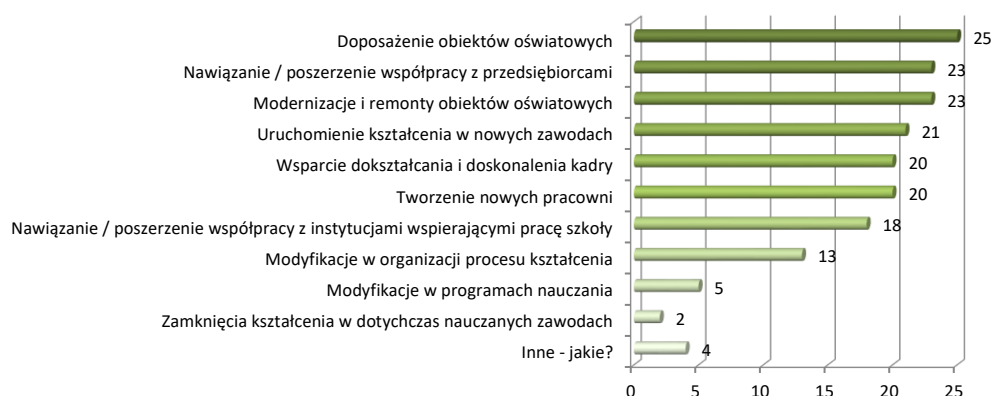

przeciwności wynikające z niskiej przewidywalności trendów rynkowych bądź ze zmiennego prawa oświatowego.

Szczegółowo dotyczyły one:

- **kwestii administracyjnych** (m.in. braku kadry przeszkolonej w zakresie opracowywania strategii; braku funduszy na zlecenie opracowania dokumentu);
- **niedoboru analiz rynku pracy** (braku analiz dotyczących szkolnictwa zawodowego i rynku pracy, brak możliwości ustalenia rzetelnych perspektyw zatrudnienia absolwentów w powiązaniu z rynkiem pracy; brak funduszy na opłacenie badań potrzebnych do przeprowadzenia na rzecz opracowywania strategii);
- **nieprzewidywalnego rynku pracodawców** (szybko zmieniające się zapotrzebowanie na specjalistów w określonych zawodach; zbyt mała współpraca, zwłaszcza z małymi i średnimi przedsiębiorstwami (MŚP); zmiany w technologiach i trudności szkół w nadążaniu za nimi);
- **prawa oświatowego** (niestabilne prawo oświatowe, częste zmiany koncepcji kształcenia zawodowego);
- **wyborów uczniów i demografii** (małe zainteresowanie absolwentów gimnazjów nowymi zawodami wprowadzanymi do oferty edukacyjnej; zmniejszenie liczby uczniów wynikające z demografii);
- **trudności wewnętrznych w szkołach** (środowisko nauczycielskie niechętnie zmianom).

c) Plany rozwoju szkolnictwa zawodowego w perspektywie gmin/powiatów

Wykres 20. Plany rozwoju szkolnictwa zawodowego w perspektywie gmin/powiatów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Badania „Szkolnictwo zawodowe w województwie podkarpackim w 2015 roku” Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

Najczęściej wskazywane plany dotyczą: doposażenia obiektów oświatowych, nawiązywania/poszerzania współpracy z przedsiębiorstwami, modernizacji obiektów oświatowych, uruchomienia kształcenia w nowych zawodach i wsparcia doksztalcania i doskonalenia kadry (zob. wyk. 20).

d) System wsparcia doradców zawodowych dla młodzieży w strategiach rozwoju szkolnictwa zawodowego

Przedstawiciele organów prowadzących w zdecydowanej większości popierają zasadność wspierania systemu doradztwa zawodowego. Opinie przemawiające za takim wsparciem:

- **wsparcie młodzieży w poruszaniu się po rynku pracy** (doradztwo zawodowe ukierunkowane na pomoc uczniom w wejściu na rynek pracy, poruszaniu się na rynku pracy);
- **wsparcie rozwoju edukacyjno-zawodowego młodzieży** (wsparcie doradcy zawodowego na każdym etapie kształcenia w analizie i korygowaniu ścieżki rozwoju zawodowego; uczeń kształcący się zgodnie ze swoimi predyspozycjami ma większe szanse na ukończenie szkoły z dobrym wynikiem i znalezienie satysfakcjonującego zatrudnienia);
- **oczekiwania w tym zakresie zgłaszane przy różnych okazjach** (wynikają z prowadzenia konsultacji, spotkań, warsztatów, seminariów, konferencji dot. tego tematu);

e) Pozostałe opinie dotyczące strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego

- **konieczność współpracy z przedsiębiorcami;**
- **postulat regionalnego planowania strategicznego** (strategia rozwoju szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu powinna być pochodną strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego na terenie województwa i kraju);
- **podkreślenie roli organów prowadzących, którymi co do zasady są samorządy powiatowe** (samorządy powiatowe mają większe możliwości i więcej narzędzi do kształtowania szkolnictwa

zawodowego niż pojedyncze szkoły – powinny opracowywać strategie dla całego obszaru swojego działania i aktywnie współpracować ze wszystkimi podmiotami);

- **konieczność uwzględnienia w strategii doradztwa edukacyjno-zawodowego, kształcenia praktycznego, promocji szkolnictwa zawodowego.**

f) Wnioski z analizy dokumentów strategicznych gmin/powiatów w odniesieniu do planów w zakresie rozwoju szkolnictwa zawodowego

Na podstawie analizy 19 dokumentów, w których organy prowadzące odnoszą się do planów rozwoju szkolnictwa zawodowego, do których dostęp uzyskano podczas wykonywania badania, stwierdzono, że:

- Strategie rozwoju edukacji występują w powiatach incydentalnie. Zagadnienia dotyczące edukacji ujmowane są zazwyczaj w strategiach rozwoju powiatów, jako jeden z obszarów znaczących dla życia lokalnej społeczności.
- Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej danego obszaru przedstawiane w strategiach w każdym przypadku nawiązują do stanu edukacji. Zawierają jej opis (charakterystyki placówek oświatowych) oraz niejednokrotnie widoczne i znaczące dla ogółu tendencje (problemy, możliwości).
- Odniesienie do szkolnictwa zawodowego w strategiach w większości na poziomie celów operacyjnych ustalanych w obrębie ogólniejszych celów strategicznych:
przykład 1: cel strategiczny – wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców powiatu; jeden z celów operacyjnych – rozszerzenie dostępu do oferty edukacyjnej na poziomie szkolnictwa ponadpodstawowego;
przykład 2: cel strategiczny – rozwój kapitału ludzkiego i społecznego; jeden z celów operacyjnych – szeroki dostęp do edukacji zawodowej dopasowanej do potrzeb rynku pracy.
- Zadania realizacyjne w zakresie oświaty w większości odnoszą się do całego spektrum placówek edukacyjnych i ogólnie kładą nacisk na dostosowywanie istniejących kierunków do potrzeb rynku pracy. W niewielu przypadkach nawiązują bezpośrednio do szkolnictwa zawodowego (np. podjęcie działań celem odbudowy szkolnictwa zawodowego; nauczanie w kierunkach dostosowanych do potrzeb gospodarki).
- Sporadycznie uwzględniana jest kwestia bezpośredniej współpracy szkół zawodowych z przedsiębiorstwami.
- Wskaźniki realizacji poszczególnych zadań zawierają nieliczne strategie.

6.6. Analiza SWOT dla obszaru szkolnictwa zawodowego

Tabela 40. Analiza SWOT dla obszaru szkolnictwa zawodowego

Mocne strony	Szanse	Słabe strony	Zagrożenia
<p>95% ponadgimnazjalnych szkół zawodowych współpracuje z przedsiębiorstwami</p> <p>92% inicjatyw współpracy z przedsiębiorstwami dotyczy organizacji praktyk zawodowych, a 60% staży – uczniowie mają kontakt z realnym środowiskiem pracy</p> <p>otwartość środowiska edukacyjnego na skorzystanie ze wsparcia podmiotów zewnętrznych (instytucji rynku pracy, samorządu regionalnego itp.) w zakresie nawiązywania współpracy z przedsiębiorcami</p> <p>świadomość potrzeby przygotowania strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego w skali województwa (opinie organów prowadzących dotyczące tego, że strategia rozwoju szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu powinna być pochodną strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego na terenie województwa i kraju)</p> <p>wysoki poziom nauczania w technikach (wyniki rankingu techników Fundacji Perspektywy oraz wyniki egzaminów zawodowych)</p>	<p>możliwość zaangażowania podmiotów zewnętrznych (instytucji rynku pracy, samorządu regionalnego itp.) w podnoszenie jakości kształcenia zawodowego – zgodnie z kierunkiem aktualnych zmian w systemie edukacji</p> <p>ogromny potencjał w zakresie współpracy szkół zawodowych ponadgimnazjalnych z przedsiębiorstwami wynikający z dużej liczby podmiotów gospodarczych działających na Podkarpaciu (na koniec 2015 r. na Podkarpaciu działało 165 155 podmiotów gospodarki narodowej, z czego jedynie 2% współpracowało ze szkołami)</p> <p>spore zróżnicowanie form współpracy z przedsiębiorstwami (poza praktykami zawodowymi i stażami) i deklaracje planów ich szerszego wykorzystania – stanowi o zwiększającej się świadomości na temat ich znaczenia</p> <p>efektywnie realizowana współpraca z przedsiębiorstwami to baza do przygotowania takich kadr, które odpowiadają na potrzeby rynku pracy</p> <p>dostępność środków EFS na podnoszenie</p>	<p>problem z rozeznaniem w potrzebach rynku pracy: szkoły nie prowadzą badań własnych, badania instytucji zewnętrznych nie są prowadzone bądź nie są dedykowane pod ich potrzeby, brak regularnych/porównywalnych badań losów absolwentów</p> <p>brak pełnego dopasowania kierunków kształcenia do zapotrzebowania ze strony rynku pracy</p> <p>system edukacyjny, który nie daje możliwości skrócenia cyklu kształcenia i elastycznego reagowania na zgłaszane ze strony rynku pracy zapotrzebowanie</p> <p>programy nauczania nie w pełni dostosowane do zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności</p> <p>kwalifikacje nauczycieli przedmiotów zawodowych nie są uaktualniane w oparciu o systematyczny praktyczny kontakt z przedsiębiorstwami i aktualnie wykorzystywanymi technologiami</p> <p>niewielki odsetek pozostałych poza praktykami zawodowymi i stażami form współpracy z przedsiębiorstwami</p>	<p>brak stabilnej sytuacji na rynku edukacyjnym w zakresie popytu na usługi edukacyjne (zmiany demograficzne)</p> <p>mało przewidywalny rynek pracy, duża płynność zawodów na rynku pracy</p> <p>występowanie w województwie obszarów o wciąż wysokim stopniu bezrobocia i niewielkiej zatrudnialności absolwentów</p> <p>nieprzychylnie nastawienie/niski poziom zainteresowania części pracodawców do podejmowania współpracy</p> <p>słaba znajomość wśród pracodawców organizacji kształcenia zawodowego, w tym klasyfikacji zawodów, zasad uzyskiwania poszczególnych kwalifikacji zawodowych, podstaw programowych – z tego wynika brak korelacji między oczekiwaniami pracodawców a umiejętnościami absolwentów</p> <p>pracodawcy posiadają małą świadomość, w jakim stopniu mogą wpływać/wpływają na poziom przygotowania do pracy w zawodzie</p>

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Mocne strony	Szanse	Słabe strony	Zagrożenia
<p>znaczący postęp w zakresie jakości wyposażenia większości szkół i placówek, w tym centrów kształcenia praktycznego – zwłaszcza jako wynik inwestycji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>tradycje kształcenia zawodowego – odsetek uczniów kształcących się w szkołach zawodowych od wielu lat wyższy niż wskaźnik krajowy</p>	<p>jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego</p> <p>trend coraz powszechniejszej promocji kształcenia zawodowego wynikającej z jego dowartościowania; proces odbudowywania jego prestiżu</p> <p>zapotrzebowanie pracodawców na pracowników z wykształceniem zawodowym</p> <p>wśród najczęściej wskazywanych zawodów do zatrudnienia występują głównie zawody nauczane w szkołach zawodowych ponadgimnazjalnych</p>	<p>problemy z realizacją praktyk u pracodawców w oparciu o podstawę programową – nie realizowanie programu praktyk, który został ustalony</p> <p>niewielka liczba inicjatyw współpracy z firmami ze Specjalnych Stref Ekonomicznych</p> <p>trudności w nawiązywaniu kolejnych, nowych kontaktów z pracodawcami (np. brak bazy zainteresowanych firm, brak tego typu działań ze strony instytucji zewnętrznych, pozostawienie dyrektorów szkół bez wsparcia w tym zakresie)</p> <p>niewiele inicjatyw współpracy szkół ponadgimnazjalnych z uczelniami wyższymi</p> <p>słabe zaangażowanie organów prowadzących w podejmowaną współpracę z pracodawcami i uczelniami wyższymi</p> <p>brak określonej polityki rozwoju szkół przez organ prowadzący, niewystarczające wsparcie ze strony organu prowadzącego w tym zakresie</p> <p>postawa części środowisk szkolnych niesprzyjająca zmianom</p> <p>słabe planowanie strategiczne w szkołach: analiza pokazuje, że pomimo deklaracji posiadania planów</p>	<p>trudności w organizowaniu procesu dydaktycznego realizowanego u pracodawców (np. związane z dezorganizacją pracy, spełnieniem wymogów bezpieczeństwa, zachowaniem tajemnicy przedsiębiorstwa)</p> <p>brak kadry w przedsiębiorstwach przygotowanej do nauczania</p> <p>brak trwałości efektów wykorzystania środków EFS</p>

Mocne strony	Szanse	Słabe strony	Zagrożenia
		<p>rozwojowych ze strony 77% szkół, faktycznie dysponuje nimi 25% szkół, dodatkowo są to dokumenty o wysokim poziomie ogólności, nie wskazujące na konkretne rekomendacje możliwe do wdrożenia w praktyce</p> <p>brak instytucji na poziomie regionalnym, która koordynowałaby sieć kształcenia zawodowego w województwie</p> <p>tworzenie sieci kształcenia na poziomie poszczególnych organów prowadzących (co do zasady powiatów) bez powiązania z kontekstem regionalnym</p> <p>brak wsparcia uczniów w świadomym podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych na każdym etapie kształcenia – niewystarczający dostęp do doradztwa zawodowego, programów nauczania kładących nacisk na świadome kształtowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej</p> <p>brak stabilności w prawie oświatowym, niejasności związane z planowaną reformą szkolnictwa</p> <p>ograniczone środki finansowe placówki, które uniemożliwiają jej rozwój w zakresie uruchomienia nowych kierunków kształcenia, modernizacji i remontów bazy lokalowej, utworzenia lub doposażenia pracowni, doskonalenia zawodowego nauczycieli itp.</p>	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Mocne strony	Szanse	Słabe strony	Zagrożenia
		<p>bariery dla osób z niepełnosprawnościami w dostępie do kształcenia zawodowego, które pozwalałoby na późniejsze zatrudnienie na otwartym rynku pracy</p> <p>niedostateczna współpraca szkół specjalnych, zwłaszcza specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych z pracodawcami w zakresie praktycznej nauki zawodu uczniów z niepełnosprawnościami</p> <p>nieefektywność praktyk zawodowych</p> <p>przeciętna ocena umiejętności praktycznych, umiejętności pracy z ludźmi oraz motywacji do pracy absolwentów szkół zawodowych ze strony pracodawców</p> <p>brak treści w programach nauczania ukierunkowanych na wzmacnianie postaw przedsiębiorczych</p> <p>uwagi pracodawców wskazujące na niski poziom kompetencji poszukiwanych na rynku pracy (m.in. pracowitość, rzetelność, sumienność, uczciwość, punktualność, samoorganizacja pracy, interpersonalne)</p>	

Źródło: opracowanie własne na podstawie diagnozy szkolnictwa zawodowego zawartej w niniejszym dokumencie w rozdziale „Zasoby podkarpackiej edukacji”

6.7. Kierunki strategiczne, cele szczegółowe i zadania dla obszaru szkolnictwa zawodowego

Tabela 41. Kierunki strategiczne, cele szczegółowe i zadania dla obszaru szkolnictwa zawodowego

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
Dostosowanie kształcenia zawodowego do realiów rynku pracy	Wspieranie wielopłaszczyznowej współpracy szkół zawodowych z przedsiębiorcami – zwiększenie ilości inicjatyw współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a przedsiębiorcami	promowanie korzyści społeczno-gospodarczych płynących ze współpracy placówek edukacyjnych z podmiotami rynkowymi	liczba inicjatyw promujących korzyści społeczno-gospodarcze płynące ze współpracy placówek edukacyjnych z podmiotami rynkowymi	KO WUP UM organy prowadzące	
		promowanie pracodawców przyjaznych szkołom zawodowym, którzy angażują się w kształcenie zawodowe uczniów w swojej branży – m.in. przeprowadzenie kolejnych edycji rocznych konkursu „Biznes Klasa”	liczba inicjatyw promujących pracodawców przyjaznych szkołom zawodowym, którzy w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu angażują się w kształcenie zawodowe uczniów w swojej branży	KO WUP UM organy prowadzące	
		stworzenie, udostępnienie i bieżąca aktualizacja bazy firm chętnych do współpracy ze szkołami zawodowymi (platforma internetowa służąca do interakcji)	baza firm chętnych do współpracy ze szkołami zawodowymi liczba firm do niej zgłoszonych	UM RARR	
		wdrożenie systemu wsparcia zewnętrznego dla szkół w zakresie nawiązywania współpracy z przedsiębiorstwami, w tym uwzględniającego pośredniczenie w	system wsparcia zewnętrznego dla szkół w zakresie nawiązywania współpracy z przedsiębiorstwami	KO PCEN UM RARR	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		nawiązywaniu kontaktów			
		zawijanie porozumień z przedstawicielami pracodawców, samorządami zawodowymi i organizacjami klastrowymi w zakresie współpracy ze szkolnictwem zawodowym	liczba porozumień z przedstawicielami pracodawców, samorządami zawodowymi i organizacjami klastrowymi w zakresie współpracy ze szkolnictwem zawodowym	KO organy prowadzące szkoły	
		promowanie trybu kształcenia poprzez zatrudnianie pracowników młodocianych	liczba inicjatyw promujących tryb kształcenia poprzez zatrudnianie pracowników młodocianych	KO OHP organy prowadzące	
		zwiększanie liczby uczniów uczestniczących w trybie kształcenia poprzez zatrudnianie pracowników młodocianych	liczba uczniów uczestniczących w trybie kształcenia poprzez zatrudnianie pracowników młodocianych	KO OHP organy prowadzące	
		promowanie trybu kształcenia praktycznego uwzględniającego potrzeby osób z niepełnosprawnościami	liczba inicjatyw promujących tryb kształcenia praktycznego uwzględniającego potrzeby osób z niepełnosprawnościami	KO PFRON POPON WUP organy prowadzące organizacje pozarządowe	
		zwiększenie liczby szkół gotowych do przyjmowania uczniów z danym typem	liczba szkół gotowych do przyjmowania uczniów z danym typem niepełnosprawności	szkoły organy prowadzące	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		niepełnosprawności			
		promowanie współpracy szkół specjalnych, zwłaszcza specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych z pracodawcami w zakresie praktycznej nauki zawodu uczniów z niepełnosprawnościami	liczba inicjatyw promujących współpracę szkół specjalnych, zwłaszcza specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych z pracodawcami w zakresie praktycznej nauki zawodu uczniów z niepełnosprawnościami	KO PFRON POPON WUP organy prowadzące organizacje pozarządowe	
		wzmocnienie zaangażowania organów prowadzących we współpracę z pracodawcami	liczba inicjatyw/wydarzeń wdrażanych przez organy prowadzące na rzecz współpracy z pracodawcami	KO UM RARR organy prowadzące	
		zwiększenie ilości inicjatyw współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a przedsiębiorcami	liczba inicjatyw współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a przedsiębiorcami	szkoły organy prowadzące	
	Wspieranie wielopłaszczyznowej współpracy szkół zawodowych z przedsiębiorcami – zwiększenie ilości inicjatyw współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a przedsiębiorcami ze	przeznaczenie 10% środków EFS w ramach Działania 9.4 RPO WP 2014-2020 na wdrożenie wypracowanego w ramach PO WER modelu współpracy pracodawców funkcjonujących w SSE ze szkołami oraz placówkami systemu oświaty prowadzącymi kształcenie	wykorzystanie alokacji zgodnie z przeznaczeniem	WUP szkoły organy prowadzące	dotyczy wsparcia w ramach EFS (RPO WP 2014-2020)

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
	Specjalnych Stref Ekonomicznych	zawodowe			
		podpisanie porozumień w zakresie współpracy przedsiębiorstw ze SSE ze szkolnictwem zawodowym	liczba podpisanych porozumień w zakresie współpracy przedsiębiorstw ze SSE ze szkolnictwem zawodowym	KO organy prowadzące	
		zwiększenie ilości inicjatyw współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a przedsiębiorcami ze Specjalnych Stref Ekonomicznych	liczba inicjatyw współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a przedsiębiorcami ze Specjalnych Stref Ekonomicznych	szkoły organy prowadzące	
	Wspieranie wielopłaszczyznowej współpracy szkół zawodowych z przedsiębiorcami – rozszerzenie zakresu współpracy szkół zawodowych z przedsiębiorcami	realizacja wsparcia uwzględniającego szerszy wachlarz form współpracy szkół zawodowych z przedsiębiorstwami (oprócz staży i praktyk) w ramach Działania 9.4 RPO WP 2014-2020	wykorzystanie alokacji zgodnie z przeznaczeniem	WUP szkoły organy prowadzące	dotyczy wsparcia w ramach EFS (RPO WP 2014-2020)
		przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów dla kierowników kształcenia praktycznego i dyrektorów szkół z zakresu form i organizacji współpracy z pracodawcami	liczba warsztatów dla kierowników kształcenia praktycznego i dyrektorów szkół z zakresu form i organizacji współpracy z pracodawcami liczba uczestników	PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	
		rozszerzenie zakresu współpracy szkół zawodowych z	liczba inicjatyw współpracy szkół zawodowych z przedsiębiorcami w zakresie szerszym niż praktyki	szkoły organy prowadzące	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		przedsiębiorcami	zawodowe / staże		
	Zwiększenie dopasowania listy zawodów, w których prowadzone jest kształcenie oraz programów nauczania w szkołach zawodowych do zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności	weryfikacja listy zawodów, w których prowadzone jest kształcenie w podkarpackich szkołach zawodowych oraz wydanie rekomendacji w zakresie pożądanych kierunków kształcenia	wydane rekomendacje	organy prowadzące WRRP powiatowe RRP WUP	
		włączanie pracodawców do opracowywania programów nauczania w ramach bieżącej działalności szkół zawodowych	liczba programów nauczania wypracowanych we współpracy z pracodawcami	Szkoły organy prowadzące pracodawcy, organizacje pracodawców	
		realizacja w ramach Działania 9.4 RPO WP 2014-2020 formy wsparcia w postaci włączania pracodawców do opracowywania lub modyfikacji programów nauczania	wykorzystanie alokacji zgodnie z przeznaczeniem	WUP szkoły organy prowadzące	dotyczy wsparcia w ramach EFS (RPO WP 2014-2020)
		przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów służących wypracowywaniu ujednoliconych programów nauczania w ramach sieci szkół kształcących w jednej branży	liczba przeprowadzonych warsztatów służących wypracowywaniu ujednoliconych programów nauczania w ramach sieci szkół kształcących w jednej branży liczba wypracowanych programów	KO PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		organizacja wydarzeń branżowych nastawionych na wymianę wiedzy branżowej szkół zawodowych z przedsiębiorstwami	liczba wydarzeń branżowych nastawionych na wymianę wiedzy branżowej szkół zawodowych z przedsiębiorstwami liczba uczestników	WUP RARR KO PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli szkoły organy prowadzące pracodawcy, organizacje pracodawców	
		przygotowanie oferty podnoszenia kwalifikacji dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w zakresie aktualnej wiedzy branżowej	liczba propozycji szkoleniowych dotyczących podnoszenia kwalifikacji dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w zakresie aktualnej wiedzy branżowej	PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	
		dopasowanie programów nauczania w szkołach zawodowych do zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności	liczba programów nauczania w szkołach zawodowych dopasowanych do zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności	szkoły organy prowadzące	
	Wspieranie efektywnej organizacji kształcenia praktycznego u pracodawców	przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów dla kierowników kształcenia praktycznego i pracodawców z zakresu praktycznych aspektów organizacji	liczba warsztatów dla kierowników kształcenia praktycznego i pracodawców z zakresu praktycznych aspektów organizacji wysokiej jakości kształcenia	PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		wysokiej jakości kształcenia			
		kampanie informacyjne skierowane do pracodawców n/t zasad funkcjonowania systemu kształcenia zawodowego	liczba kampanii informacyjnych skierowanych do pracodawców n/t zasad funkcjonowania systemu kształcenia zawodowego	KO PCEN organy prowadzące	
		przygotowywanie i rozpowszechnianie rozwiązań logistycznych pozwalających na organizację procesu kształcenia w przedsiębiorstwach	zestaw rozwiązań logistycznych pozwalających na organizację procesu kształcenia w przedsiębiorstwach	KO PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	
	Rozeznanie potrzeb rynku pracy dedykowane szkołom zawodowym	przeprowadzenie i rozpowszechnienie analiz dotyczących potrzeb rynku pracy w kontekście kształcenia zawodowego	liczba analiz dotyczących potrzeb rynku pracy w kontekście kształcenia zawodowego	WUP ROT	
		opracowanie ujednoliconej metodologii badania losów absolwentów szkół zawodowych	ujednolicona metodologia badania losów absolwentów szkół zawodowych	WUP ROT	
		wdrożenie cyklicznych analiz losów absolwentów opartych o ujednoliconą metodologię na poziomie poszczególnych szkół i analizy zbiorczej na poziomie regionalnym	liczba porozumień pomiędzy WUP a organami prowadzącymi dot. prowadzenia badania losów absolwentów wg ujednoliconej metodologii liczba cyklicznych analiz losów absolwentów opartych o	szkoły organy prowadzące WUP	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
			ujednoliconą metodologię na poziomie poszczególnych szkół i analiza zbiorcza na poziomie regionalnym		
Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia zawodowego	Podnoszenie jakości umiejętności praktycznych absolwentów szkół zawodowych	zapewnienie zgodności programu praktyk z potrzebami rynku pracy	liczba programów praktyk wypracowanych we współpracy z pracodawcami	szkoły organy prowadzące	
		działania informacyjno-promocyjne dotyczące znaczenia prawidłowej realizacji i dokumentacji praktyk zawodowych w przygotowaniu ucznia do zawodu	liczba inicjatyw z zakresu działań informacyjno-promocyjnych dotyczących znaczenia prawidłowej realizacji i dokumentacji praktyk zawodowych w przygotowaniu ucznia do zawodu	szkoły organy prowadzące KO WUP UM PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	
		dbałość o realizację programu praktyk zawodowych	realizowanie programu praktyk zawodowych zgodnie z założeniami zweryfikowane na podstawie wyników nadzoru dyrektorów szkół	szkoły pracodawcy KO	
		wdrażanie w ramach Działania 9.4 RPO WP 2014-2020 form wsparcia uwzględniających wydłużenie czasu trwania i zwiększanie ilości form praktycznej nauki zawodu	wykorzystanie alokacji zgodnie z przeznaczeniem	WUP szkoły organy prowadzące	dotyczy wsparcia w ramach EFS (RPO WP 2014-2020)

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		dbałość o aktualizację (w stosunku do potrzeb pracodawców) stanu wyposażenia warsztatów i pracowni zawodowych oraz centrów kształcenia praktycznego	wyposażenie warsztatów i pracowni zawodowych oraz centrów kształcenia praktycznego zgodnie z potrzebami pracodawców zweryfikowane w stosunku do realizowanych programów kształcenia	szkoły organy prowadzące	
		wdrażanie w ramach Działania 9.4 RPO WP 2014-2020 form wsparcia w postaci wyposażenia warsztatów lub pracowni szkolnych dla zawodów szkolnictwa zawodowego	wykorzystanie alokacji zgodnie z przeznaczeniem	WUP szkoły organy prowadzące	dotyczy wsparcia w ramach EFS (RPO WP 2014-2020)
		wdrażanie w ramach Działania 6.4.2 RPO WP 2014-2020 form wsparcia dotyczących budowy, przebudowy, nadbudowy i/lub zakupu wyposażenia infrastruktury dydaktycznej szkół zawodowych, placówek kształcenia ustawicznego, w szczególności dla laboratoriów, pracowni i warsztatów	wykorzystanie alokacji zgodnie z przeznaczeniem	UM szkoły organy prowadzące	dotyczy wsparcia w ramach EFRR (RPO WP 2014-2020)
		rozpoznanie elementów zapewniających jakość kształcenia w szkołach policealnych prowadzonych przez inne organy niż JST	raport z monitorowania elementów zapewniających jakość kształcenia w szkołach policealnych prowadzonych przez inne organy niż JST (np. zapewnienia bazy	KO organy ewidencyjne	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
	Podniesienie osiągnięć zdających na egzaminie maturalnym	(np. zapewnienia bazy dydaktycznej, form rekrutacji, sposobów realizacji praktycznej nauki zawodu)	dydaktycznej, form rekrutacji, sposobów realizacji praktycznej nauki zawodu)		
		organizacja zajęć dodatkowych z przedmiotów maturalnych dla uczniów techników, ze szczególnym uwzględnieniem matematyki	liczba zajęć dodatkowych z przedmiotów maturalnych dla uczniów techników liczba uczestników	szkoły organy prowadzące	
		doskonalenie nauczycieli techników (w tym zwłaszcza nauczycieli matematyki) w zakresie efektywnych metod pracy z uczniami	liczba form doskonalenia nauczycieli techników w zakresie efektywnych metod pracy z uczniami liczba uczestników	PCEN i inne placówki doskonalenia nauczycieli szkoły (w ramach WDN) organy prowadzące	
		wprowadzenie działań motywujących uczniów techników do zwiększonego wysiłku podczas przygotowywania się do egzaminu	liczba inicjatyw motywujących uczniów techników do zwiększonego wysiłku podczas przygotowywania się do egzaminu	szkoły organy prowadzące	
	Rozwój kompetencji absolwentów szkół zawodowych niezbędnych do świadomego podejmowania	tworzenie warunków w szkołach zawodowych do rozwoju postaw przedsiębiorczych	liczba szkół zawodowych tworzących warunki do rozwoju postaw przedsiębiorczych	szkoły organy prowadzące PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
	satysfakcjonujących decyzji zawodowych oraz wartościowego dla obu stron zatrudnienia	włączenie do programów nauczania w szkołach zawodowych treści pozwalających na kształtowanie postaw przedsiębiorczych	liczba programów nauczania w szkołach zawodowych zawierających treści pozwalające na kształtowanie postaw przedsiębiorczych	szkoły PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	
		tworzenie warunków w szkołach zawodowych do rozwoju kompetencji poszukiwanych na rynku pracy (m.in. pracowitości, rzetelności, sumienności, uczciwości, punktualności, samoorganizacji pracy, interpersonalnych)	liczba szkół tworzących warunki do rozwoju kompetencji poszukiwanych na rynku pracy (m.in. pracowitości, rzetelności, sumienności, uczciwości, punktualności, samoorganizacji pracy, interpersonalnych)	szkoły organy prowadzące PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	
		promowanie i informowanie n/t ekonomii społecznej jako formy podejmowania aktywności zawodowej absolwentów szkół	liczba szkół promujących i informujących n/t ekonomii społecznej jako formy podejmowania aktywności zawodowej absolwentów szkół	szkoły organy prowadzące PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	
	Uaktualnianie kwalifikacji nauczycieli przedmiotów zawodowych w oparciu o systematyczny praktyczny kontakt z przedsiębiorstwami i	organizacja wydarzeń branżowych nastawionych na wymianę wiedzy branżowej z przedsiębiorstwami	liczba wydarzeń branżowych nastawionych na wymianę wiedzy branżowej z przedsiębiorstwami liczba uczestników	WUP RARR KO PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli szkoły	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
	aktualnie wykorzystywanymi technologiami			organy prowadzące pracodawcy, organizacje pracodawców	
		wdrażanie w ramach Działania 9.4 RPO WP 2014-2020 form wsparcia w postaci staży i praktyk w przedsiębiorstwach nauczycieli przedmiotów zawodowych	wykorzystanie alokacji zgodnie z przeznaczeniem	WUP szkoły organy prowadzące	dotyczy wsparcia w ramach EFS (RPO WP 2014-2020)
		przygotowanie oferty podnoszenia/uaktualniania kwalifikacji dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w zakresie wiedzy branżowej	liczba propozycji szkoleniowych dotyczących podnoszenia/uaktualniania kwalifikacji dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w zakresie wiedzy branżowej	PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	
		budowanie i moderowanie tematycznych sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli przedmiotów zawodowych	liczba tematycznych sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli przedmiotów zawodowych liczba użytkowników	PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli KO	
		uaktualnienie kwalifikacji nauczycieli przedmiotów zawodowych w oparciu o systematyczny praktyczny kontakt z przedsiębiorstwami i aktualnie wykorzystywanymi	liczba nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy zaktualizowali swoje kwalifikacje w oparciu o systematyczny praktyczny kontakt z przedsiębiorstwami i aktualnie wykorzystywanymi technologiami	szkoły organy prowadzące pracodawcy, organizacje pracodawców	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		technologiami			
	Wspieranie wielopłaszczyznowej współpracy szkół zawodowych z uczelniami wyższymi – zwiększenie ilości inicjatyw współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a uczelniami wyższymi	przygotowywanie i rozpowszechnianie rozwiązań z zakresu form współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a uczelniami wyższymi	zestaw rozwiązań z zakresu form współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a uczelniami wyższymi	PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli KO	
		wzmocnienie zaangażowania organów prowadzących we współpracę szkół z uczelniami wyższymi	liczba inicjatyw/wydarzeń wdrażanych przez organy prowadzące na rzecz współpracy szkół z uczelniami wyższymi	organy prowadzące uczelnie wyższe	
		podpisanie porozumień w zakresie współpracy szkół z uczelniami wyższymi	liczba podpisanych porozumień pomiędzy szkołami a uczelniami wyższymi	szkoły organy prowadzące uczelnie wyższe	
Skoordynowana sieć kształcenia zawodowego	Wspieranie współpracy w obrębie regionalnej sieci kształcenia zawodowego	wspieranie współpracy pomiędzy organami samorządu województwa oraz organami samorządów powiatowych i gminnych a uczelniami wyższymi na rzecz skoordynowania sieci kształcenia na poziomie wyższym	liczba inicjatyw dotyczących współpracy pomiędzy organami samorządu województwa oraz organami samorządów powiatowych i gminnych a uczelniami wyższymi na rzecz skoordynowania sieci kształcenia na poziomie wyższym		
		wspieranie współpracy pomiędzy organami samorządu województwa oraz organami samorządów powiatowych i gminnych a uczelniami wyższymi na rzecz skoordynowania sieci	liczba inicjatyw dotyczących współpracy pomiędzy organami samorządu województwa oraz organami samorządów powiatowych i gminnych a uczelniami wyższymi na rzecz skoordynowania sieci		

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
		kształcenia na poziomie wyższym	poziomie wyższym		
	Wspieranie planowego rozwoju szkół w sieci kształcenia zawodowego	działania informacyjno-promocyjne propagujące korzyści z planowego rozwoju szkół w sieci kształcenia zawodowego	liczba inicjatyw informacyjno-promocyjnych propagujących korzyści z planowego rozwoju szkół w sieci kształcenia zawodowego	KO WUP	
		przygotowanie planów/strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego poszczególnych organów prowadzących oraz spójnych z nimi planów rozwojowych poszczególnych szkół	liczba strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego poszczególnych organów prowadzących oraz spójnych z nimi planów rozwojowych poszczególnych szkół	szkoły organy prowadzące	
		planowanie kierunków rozwoju szkolnictwa zawodowego w oparciu o pogłębione analizy potrzeb edukacyjnych, uwzględniające kontekst rynkowy	liczba strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego poszczególnych organów prowadzących oraz spójnych z nimi planów rozwojowych poszczególnych szkół opartych na pogłębionych analizach potrzeb edukacyjnych, uwzględniających kontekst rynkowy	WRRP PRRP szkoły organy prowadzące WUP ROT	
		wsparcie konsultacyjno-doradcze w zakresie planowania rozwoju szkół w sieci kształcenia zawodowego	liczba szkół i organów prowadzących, których przedstawiciele skorzystali ze wsparcia konsultacyjno-doradczego w zakresie planowania rozwoju	PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli WUP	

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Kierunek strategiczny	Cel szczegółowy	Zadanie	Wskaźnik produktu	Odpowiedzialny / realizator	Komentarz
			szkół w sieci kształcenia zawodowego	UM	
Wspieranie świadomych wyborów edukacyjno-zawodowych	Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług doradczych na każdym etapie edukacyjnym	przygotowywanie i realizowanie programów indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego	liczba wdrożonych programów indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego liczba odbiorców usług doradztwa zawodowego	organy prowadzące szkoły	
		wsparcie konsultacyjno-doradcze dla szkolnych doradców zawodowych	liczba szkół, których przedstawiciele skorzystali ze wsparcia konsultacyjno-doradczego dla szkolnych doradców zawodowych	WUP PPP PCEN i inne ośrodki doskonalenia nauczycieli	
	Wzmocnienie pozytywnego wizerunku szkolnictwa zawodowego	promowanie wśród uczniów i rodziców ścieżki kształcenia zawodowego jako pozytywnego wyboru	liczba inicjatyw promujących wśród uczniów i rodziców ścieżkę kształcenia zawodowego jako pozytywny wybór	KO organy prowadzące PPP	

Źródło: opracowanie własne – wynika z diagnozy i analizy SWOT szkolnictwa zawodowego zawartych w niniejszym dokumencie

7. Wykorzystanie środków z funduszy europejskich

7.1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013

Poniżej prezentowane są zbiorcze dane odnośnie stanu realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 (zob. tab. 51-59) oraz realizacji w jego ramach projektów systemowych (zob. tab. 60-62).

a) Informacje ogólne

Tabela 42. Dane dotyczące realizacji projektów w ramach PO KL 2007-2013 Osi IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Oś Priorytetowa IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	
1 324	Liczba podpisanych umów od dofinansowanie (do 31.03.2016 r.)
534,08 mln PLN	łączna kwota wynikająca ze wszystkich podpisanych umów
99,71%	stopień wykorzystania alokacji na lata 2007-2013
512,78 mln PLN (95,73% alokacji)	wydatki uznane za kwalifikowalne
45	liczba konkursów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

b) Wyniki w zakresie realizacji celów szczegółowych

- **Cel szczegółowy 1: Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi**

Tabela 43. Wskaźniki rezultatu dla celu szczegółowego 1 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013

Wskaźniki rezultatu	Wartość docelowa	Osiągnięta wartość wskaźnika		
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat uczestniczących w różnych formach edukacji przedszkolnej w ramach Priorytetu na obszarach wiejskich w stosunku do ogólnej liczby dzieci w tej grupie	20%	45,62%	42,99%	44,27%
Odsetek osób w wieku 25–64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w stosunku do całkowitej liczby osób w tej grupie wiekowej	1%	0,97%	0,5%	0,74%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

Tabela 44. Wskaźniki produktu dla celu szczegółowego 1 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013

Wskaźniki produktu	Wartość docelowa	Osiągnięta wartość wskaźnika			Stopień realizacji wskaźnika
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	
Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Priorytetu	417	nie dotyczy	nie dotyczy	642	153,96%
Liczba dzieci w wieku 3-5 lat, które uczestniczyły w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich	nie określono	9 084	9 010	18 094	nie dotyczy
Liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Priorytetu	160	nie dotyczy	nie dotyczy	222	138,75%
Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu, w tym w zakresie	nie określono	5 837	3 070	8 907	111,56%
a) form szkolnych		529	342	871	nie dotyczy
b) języków obcych		1 956	979	2 935	
c) ICT		2 275	959	3 234	
d) kwalifikacyjnych kursów zawodowych		184	176	360	
Liczba osób dorosłych, które skorzystały z usług doradztwa edukacyjno-szkoleniowego	nie określono	583	365	948	nie dotyczy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

- Cel szczegółowy 2 – Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)

Tabela 45. Wskaźniki rezultatu dla celu szczegółowego 2 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013

Wskaźniki rezultatu	Wartość docelowa	Osiągnięta wartość wskaźnika		
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Odsetek szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu, w podziale na:	60,00%	nie dotyczy	nie dotyczy	45,78%
	42,00%			43,20%
	80,00%			46,68%
Odsetek szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania	70,00%	nie dotyczy	nie dotyczy	85,26%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

Tabela 46. Wskaźniki produktu dla celu szczegółowego 2 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013

Wskaźniki produktu	Wartość docelowa	Osiągnięta wartość wskaźnika			Stopień realizacji wskaźnika
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	
Liczba szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania	679	nie dotyczy	nie dotyczy	931	137,11%
Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu, w tym na	1 366	nie dotyczy	nie dotyczy	818	59,88%
a) obszarach miejskich	204			200	98,04%
b) obszarach wiejskich	1 162			618	53,18%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

- Cel szczegółowy 3: Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego

Tabela 47. Wskaźniki rezultatu dla celu szczegółowego 3 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013

Wskaźniki rezultatu	Wartość docelowa	Osiągnięta wartość wskaźnika		
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Odsetek szkół prowadzących kształcenie zawodowe, które wdrożyły programy rozwojowe w relacji do wszystkich szkół tego typu	50,00%	nie dotyczy	nie dotyczy	92,04%
Odsetek szkół prowadzących kształcenie zawodowe, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych, w relacji do wszystkich szkół tego typu	38,00%	nie dotyczy	nie dotyczy	89,82%
Liczba uczniów w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach w ramach Priorytetu	16 027	7 563	10 648	18 211

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

Tabela 48. Wskaźniki produktu dla celu szczegółowego 3 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013

Wskaźniki produktu	Wartość docelowa	Osiągnięta wartość wskaźnika			Stopień realizacji wskaźnika
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe	168	nie dotyczy	nie dotyczy	208	123,81%
Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych	126	nie dotyczy	nie dotyczy	203	161,11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

- **Cel szczegółowy 4: Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenie kwalifikacji nauczycieli na obszarach wiejskich**

Tabela 49. Wskaźniki rezultatu dla celu szczegółowego 4 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013

Wskaźniki rezultatu	Wartość docelowa	Osiągnięta wartość wskaźnika		
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Odsetek nauczycieli, którzy podnieśli swoje kompetencje w wyniku doskonalenia zawodowego w krótkich formach w relacji do ogólnej liczby nauczycieli: a) nauczyciele na obszarach wiejskich b) nauczyciele kształcenia zawodowego	11,00%	nie dotyczy	nie dotyczy	22,76%
	33,00%			36,92%
	8,00%			17,42%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

Tabela 50. Wskaźniki produktu dla celu szczegółowego 4 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013

Wskaźniki produktu	Wartość docelowa	Osiągnięta wartość wskaźnika			Stopień realizacji wskaźnika
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	
Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach	4 883	7 262	1 597	8 859	181,43%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

- **Realizacja projektów systemowych**

Tabela 51. Dane dotyczące realizacji projektu systemowego „Podkarpacie stawia na zawodowców”, Działanie 9.2 PO KL 2007-2013

Działanie	9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego
Projekt	Podkarpacie stawia na zawodowców
01.05.2012-30.09.2015	okres realizacji
cel	modernizacja i podniesienie jakości kształcenia zawodowego w szkołach zawodowych
31	liczba uczestniczących organów prowadzących
173	liczba szkół biorących udział (skupionych w 100 zespołach szkół; ok. 85% szkół zawodowych z województwa)
33 657	kumulatywna liczba uczestników
14 682	liczba uczestników staży i praktyk u pracodawców
6 378 uczennic i 8 304 uczniów	
24 402	liczba uczestników zajęć dodatkowych, kursów i szkoleń zawodowych (cel: wyrównanie dysproporcji edukacyjnych oraz wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje potrzebne na rynku pracy i poszukiwane przez pracodawców)
10 380 uczennic i 14 022 uczniów	
110	liczba nauczycieli i nauczycielek uczestniczących w studiach podyplomowych z zakresu doradztwa zawodowego
100	liczba stworzonych lub zmodernizowanych pracowni doradztwa edukacyjno-zawodowego we wszystkich zespołach szkół
48	liczba szkół prowadzących kształcenie w zawodach technik mechanik, technik informatyk, technik mechatronik, technik elektroniki – w oparciu o programy nauczania wypracowane w projekcie innowacyjnym „Modernizacja oferty kształcenia zawodowego w powiązaniu z potrzebami lokalnego/regionalnego rynku pracy”

„PROGRAM ROZWOJU EDUKACJI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM DO ROKU 2020”

Działanie	9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego
405	liczba pracowni praktycznej nauki zawodu, które doposażono lub wyposażono w całości we wszystkich szkołach objętych wsparciem
12	liczba centrów kształcenia praktycznego, które zmodernizowano i doposażono
„Przejdź na zawodowstwo”	kampania informacyjna szkolnictwa zawodowego, która toczyła się w okresie 04.2013-10.2014
87 164 280,77 PLN 98,15 % dofinansowania	suma wydatków

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

Tabela 52. Dane dotyczące realizacji projektu systemowego „Podkarpackie szkolenie informatyczno-metodyczne”, Działanie 9.4 PO KL 2007-2013

Działanie	9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty
Projekt	Podkarpackie szkolenie informatyczno-metodyczne
01.01.2009-30.06.2013	okres realizacji
1 649	liczba osób, które zakończyły udział w szkoleniach
1 402	liczba osób, które otrzymały Certyfikat Kluczowych Kompetencji Podkarpackiego Nauczyciela
163	liczba szkół, które otrzymały certyfikat
1 584	liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w szkoleniu zawodowym w krótkich formach
Działanie	9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty
5 878 916,69 PLN 91,86% dofinansowania	suma wydatków rozliczonych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

Tabela 53. Dane dotyczące realizacji projektu systemowego „Podkarpackie szkolenie informatyczno-metodyczne”, Działanie 9.4 PO KL 2007-2013

Działanie	9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty
Projekt	Edukacja skuteczna, przyjazna, nowoczesna – rozwój kompetencji kadry zarządzającej i pedagogicznej szkół i placówek oświatowych w województwie podkarpackim
01.06.2011-30.06.2015	okres realizacji
5 948	liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach
10.956.252,66 PLN 91,86% dofinansowania	suma wydatków rozliczonych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

7.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014-2020

Poniżej prezentowane są zbiorcze dane odnośnie stanu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2014-2020 (zob. tab. 63-67).

• Planowane działania z obszaru edukacji

Tabela 54. Szczegółowe informacje dotyczące planów w zakresie realizacji działań w ramach RPO WP 2014-2020 VI Osi priorytetowej

Oś priorytetowa VI Spójność przestrzenna i społeczna			
Działanie 6.4 Infrastruktura edukacyjna			
Poddziałanie	Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu
6.4.1 Przedszkola	zwiększona dostępność edukacji przedszkolnej	wskazane na późniejszym etapie	liczba miejsc w objętej wsparciem infrastrukturze w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastrukturze edukacyjnej liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej
6.4.2 Kształcenie zawodowe i ustawiczne oraz PWSZ	lepsze warunki kształcenia zawodowego i ustawicznego	wskazane na późniejszym etapie	liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego liczba wspartych obiektów infrastruktury szkół wyższych
6.4.3 Szkolnictwo ogólne	lepsze warunki edukacji ogólnokształcącej wspierające kluczowe umiejętności	wskazane na późniejszym etapie	liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty
6.4.4 Instytucje popularyzujące naukę		liczba osób objętych działaniami instytucji popularyzujących naukę i innowacje	liczba wspartych instytucji popularyzujących naukę i innowacje liczba osób odwiedzających instytucje popularyzujące naukę w ramach zorganizowanych grup

Źródło: opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

Tabela 55. Szczegółowe informacje dotyczące planów w zakresie realizacji działań w ramach RPO WP 2014-2020 IX Osi priorytetowej

Oś priorytetowa IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie		
Działanie 9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej		
Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu
zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego	liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie
Działanie 9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego		
Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu
wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności, innowacyjności i pracy	liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po	liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć

zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; wzrost kompetencji nauczycieli kształcenia ogólnego, w szczególności w zakresie wykorzystania TIK w nauczaniu	opuszczeniu programu liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	edukacyjnych liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie
Działanie 9.3 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w obszarze TIK i języków obcych		
Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu
wzrost kompetencji w obszarze TIK i języków obcych u osób dorosłych będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy	liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie
Działanie 9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego		
Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu
wzrost zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe poprzez poprawę jakości szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół	liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących wyposażenie zakupione dzięki EFS liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy liczba uczniów szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe objętych wsparciem w programie liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u przedsiębiorcy nie będącego pracodawcą liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które nawiązały trwałą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które podniosły jakość procesu dydaktycznego i/lub funkcjonowania szkoły/ placówki

Działanie 9.5 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych		
Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu
wzrost kwalifikacji osób dorosłych poprzez uczestnictwo w pozaszkolnych formach kształcenia	liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia	liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie
Działanie 9.6 Wsparcie stypendialne dla uczniów		
Poddziałanie 9.6.1 Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych – szkolnictwo ogólne		
Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu
wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	odsetek Indywidualnych Planów Rozwoju zrealizowanych zgodnie z założonymi celami	liczba wypłaconych stypendiów – szkolnictwo ogólne liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie
Poddziałanie 9.6.2 Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych – szkolnictwo zawodowe		
Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki produktu
wzrost zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe poprzez poprawę jakości szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół	odsetek Indywidualnych Planów Rozwoju zrealizowanych zgodnie z założonymi celami	liczba wypłaconych stypendiów – szkolnictwo zawodowe

Źródło: opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województw Podkarpackiego na lata 2014-2020

Dotychczas realizowane działania

Tabela 56. Informacje dotyczące stanu realizacji działań konkursowych w ramach RPO WP 2014-2020 VI i IX Osi priorytetowych (wg stanu na dzień 20.03.2017)

Działanie/Poddziałanie	Liczba wniosków zakwalifikowanych do oceny merytorycznej / stan na dzień		Liczba projektów wybranych do dofinansowania / stan na dzień		Liczba podpisanych umów o dofinansowanie / stan na dzień	
6.4 Infrastruktura edukacyjna	44	22.06.2016	43	03.03.2017	-	-
6.4.1. Przedszkola			+ 12			
6.4 Infrastruktura edukacyjna	18	07.04.2016	17	09.06.2016	-	-
6.4.2. Szkolnictwo zawodowe i ustawiczne						
6.4 Infrastruktura edukacyjna	79	07.04.2016	79	22.06.2016	78	20.09.2016
6.4.3. Szkolnictwo ogólne						
9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej	48	02.02.2016	36	13.10.2016	34	02.01.2017
9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej	77	29.12.2016	-	-	-	-
9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego	60	31.08.2016	48	03.03.2017	-	-
9.3 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w obszarze TIK i języków obcych	172	02.03.2016	50	17.11.2016	-	-
9.3 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w obszarze TIK i języków obcych	145	25.10.2016	-	-	-	-
9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego	55	24.02.2016/1 2.04.2016	40	30.08.2016	28	08.12.2016
9.5 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych	51 7	15.11.2016 24.01.2017	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych Podkarpackiego Urzędu

Marszałkowskiego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

Tabela 57. Informacje dotyczące stanu realizacji działań pozakonkursowych w ramach RPO WP 2014-2020 IX Osi priorytetowej (wg stanu na dzień 20.03.2017)

Działanie/Poddziałanie	Liczba projektów pozakonkursowych wybranych do dofinansowania		Liczba podpisanych umów o dofinansowanie	
9.6 Wsparcie stypendialne dla uczniów	1	29.06.2016	1	25.07.2016
9.6.1 Wsparcie stypendialne dla uczniów – szkolnictwo ogólne				
9.6 Wsparcie stypendialne dla uczniów	1	07.06.2016	1	25.07.2016
9.6.2 Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych – szkolnictwo zawodowe				

Źródło: opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w

Rzeszowie

• **Ogłoszone nabory**

Tabela 58. Ogłoszone nabory w ramach RPO WP 2014-2020 IX Osi priorytetowej (wg stanu na dzień 20.03.2017)

Działanie	Poddziałanie	Nr naboru	Termin naboru
9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego	-	RPPK.09.04.00-IP.01-18-012/17	15.03.-05.05.2017
9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego	-	RPPK.09.04.00-IP.01-18-015/17	31.03.-28.04.2017
9.6 Wsparcie stypendialne dla uczniów	9.6.1 Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych – szkolnictwo ogólne	RPPK.09.04.00-IP.01-18-013/17	20.03.-31.03.2017
Działanie	Poddziałanie	Nr naboru	Termin naboru
9.6 Wsparcie stypendialne dla uczniów	9.6.2 Wsparcie stypendialne dla uczniów zdolnych – szkolnictwo zawodowe	RPPK.09.04.00-IP.01-18-014/17	20.03.-31.03.2017

Źródło: opracowanie własne WUP w Rzeszowie na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie

8. Spis tabel

Tabela 1. Strategia Europa 2020 – priorytety dla Unii Europejskiej i Polski.....	5
Tabela 2. Ludność według miejsca zamieszkania i płci w województwie podkarpackim.....	7
Tabela 3. Prognoza ludności (w tysiącach).....	8
Tabela 4. Mediana wieku populacji.....	8
Tabela 5. Mediana wieku populacji w województwie podkarpackim.....	8
Tabela 6. Zmiany stanów ludności w latach 2013-2050 w województwie podkarpackim	9
Tabela 7. Liczba dzieci i młodzieży w szkołach/placówkach w latach 2014-2016	11
Tabela 8. Liczba likwidacji i przekazanych szkół na Podkarpaciu w latach 2014-2016	12
Tabela 9. Szkoły i placówki podlegające nadzorowi pedagogicznemu Podkarpackiego Kuratora Oświaty – stan na dzień 30.09.2014 r.....	12
Tabela 10. Szkoły i placówki podlegające nadzorowi pedagogicznemu Podkarpackiego Kuratora Oświaty - stan na dzień 30.09.2015 r.	14
Tabela 11. Szkoły i placówki podlegające nadzorowi pedagogicznemu Podkarpackiego Kuratora Oświaty – stan na dzień 30.09.2016 r.....	16
Tabela 12. Liczba szkół i placówek w latach 2014-2016.....	17
Tabela 13. Liczba nauczycieli w latach 2014-2016 we wszystkich szkołach i placówkach na poziomie województwa.....	19
Tabela 14. Wyniki uczniów – parametry statystyczne	20
Tabela 15. Wyniki uczniów – parametry statystyczne	21
Tabela 16. Wyniki uczniów – parametry statystyczne	21
Tabela 17. Wyniki uczniów – parametry statystyczne	22
Tabela 18. Wyniki uczniów – parametry statystyczne	22
Tabela 19. Wyniki uczniów – parametry statystyczne	23
Tabela 20. Wyniki uczniów – parametry statystyczne	24
Tabela 21. Liczba absolwentów, którzy przystąpili do obu etapów egzaminu w latach 2014-2016 potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i uzyskali dyplom	30
Tabela 22. Liczba absolwentów, którzy przystąpili w latach 2014-2016 do obu etapów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i uzyskali dyplom	31
Tabela 23. Liczba osób przystępujących do egzaminu na czeladnika i mistrza w zawodzie w Izbie Rzemieślniczej w Rzeszowie latach 2014-2016 oraz liczbę osób, które uzyskały tytuł	36
Tabela 24. Liczba uczniów szkół podstawowych biorących udział w konkursach przedmiotowych w latach 2015-2017	38
Tabela 25. Liczba uczniów gimnazjów biorących udział w konkursach przedmiotowych	38
Tabela 26. Liczba szkół wyróżnionych certyfikatem „Szkoła przyjazna utalentowanym uczniom”	40
Tabela 27. Laureaci i finaliści olimpiad i turniejów.....	40
Tabela 28. Laureaci i finaliści olimpiad dla gimnazjalistów.....	42
Tabela 29. Dofinansowanie działalności szkoły z funduszy rady rodziców	45
Tabela 30. Liczba studentów i absolwentów uczelni wyższych zlokalizowanych na terenie województwa podkarpackiego	47
Tabela 31. Zestawienie liczby studentów i absolwentów w województwie podkarpackim w 15 najbardziej popularnych kierunkach kształcenia.....	48
Tabela 32. Zestawienie liczby studentów w województwie podkarpackim wg dziedzin nauki.....	49
Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru szkolnictwa ogólnego, wychowania i opieki	53
Tabela 34. Kierunki strategiczne, cele szczegółowe i zadania dla obszaru szkolnictwa ogólnego i wychowania.....	57

Tabela 35. Liczba uczniów wg typu szkoły oraz statusu organu prowadzącego w roku szkolnym 2016/2017.....	69
Tabela 36. Liczba uczniów i absolwentów szkół policealnych wg statusu organu prowadzącego.....	70
Tabela 37. Liczba uczniów szkół zawodowych w województwie podkarpackim w latach 2013-2016 w grupach branżowych kształcenia zawodowego.....	71
Tabela 38. Liczba absolwentów szkół zawodowych w województwie podkarpackim w latach 2013-2016 w obszarach kształcenia zawodowego	72
Tabela 39. Zdawalność egzaminów z kwalifikacji na Podkarpaciu i w Polsce w latach 2014-2016....	78
Tabela 40. Analiza SWOT dla obszaru szkolnictwa zawodowego	92
Tabela 41. Kierunki strategiczne, cele szczegółowe i zadania dla obszaru szkolnictwa zawodowego	96
Tabela 42. Dane dotyczące realizacji projektów w ramach PO KL 2007-2013 Osi IX Rozwój wyszktałenia i kompetencji w regionach.....	111
Tabela 43. Wskaźniki rezultatu dla celu szczegółowego 1 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013.....	111
Tabela 44. Wskaźniki produktu dla celu szczegółowego 1 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013.....	112
Tabela 45. Wskaźniki rezultatu dla celu szczegółowego 2 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013.....	112
Tabela 46. Wskaźniki produktu dla celu szczegółowego 2 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013.....	113
Tabela 47. Wskaźniki rezultatu dla celu szczegółowego 3 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013.....	113
Tabela 48. Wskaźniki produktu dla celu szczegółowego 3 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013.....	113
Tabela 49. Wskaźniki rezultatu dla celu szczegółowego 4 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013.....	114
Tabela 50. Wskaźniki produktu dla celu szczegółowego 4 w ramach IX Osi priorytetowej PO KL 2007-2013.....	114
Tabela 51. Dane dotyczące realizacji projektu systemowego „Podkarpacie stawia na zawodowców”, Działanie 9.2 PO KL 2007-2013	114
Tabela 52. Dane dotyczące realizacji projektu systemowego „Podkarpackie szkolenie informatyczno- metodyczne”, Działanie 9.4 PO KL 2007-2013	115
Tabela 53. Dane dotyczące realizacji projektu systemowego „Podkarpackie szkolenie informatyczno- metodyczne”, Działanie 9.4 PO KL 2007-2013	115
Tabela 54. Szczegółowe informacje dotyczące planów w zakresie realizacji działań w ramach RPO WP 2014-2020 VI Osi priorytetowej	116
Tabela 55. Szczegółowe informacje dotyczące planów w zakresie realizacji działań w ramach RPO WP 2014-2020 IX Osi priorytetowej	116
Tabela 56. Informacje dotyczące stanu realizacji działań konkursowych w ramach RPO WP 2014- 2020 VI i IX Osi priorytetowych (wg stanu na dzień 20.03.2017)	119
Tabela 57. Informacje dotyczące stanu realizacji działań pozakonkursowych w ramach RPO WP 2014-2020 IX Osi priorytetowej (wg stanu na dzień 20.03.2017)	119
Tabela 58. Ogłoszone nabory w ramach RPO WP 2014-2020 IX Osi priorytetowej (wg stanu na dzień 20.03.2017).....	120

9. Spis wykresów:

Wykres 1. Migracje ludności na pobyt stały w województwie podkarpackim w 2015 r.	9
Wykres 2. Liczba uczniów w latach 2008-2016	10
Wykres 3. Liczba uczniów szkół podstawowych w 2015 r.....	18
Wykres 4. Łączna liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów biorących udział w konkursach przedmiotowych w latach 2015- 2017.	38
Wykres 5. W jakim stopniu prowadzona wymiana międzynarodowa wpływa na rezultaty edukacyjne szkoły/placówki.....	43
Wykres 6. Główne kierunki mobilności zagranicznej podkarpackich szkół.....	44
Wykres 7. Stopień wpływu rodziców na życie szkoły	46
Wykres 8. Liczba studentów uczelni wyższych w latach 2013/2014 – 2016/2017.....	47
Wykres 9. Prognozy pracodawców co do zatrudnienia absolwentów wg obszarów kształcenia w Polsce i na Podkarpaciu a struktura kształcenia na podkarpackich uczelniach wyższych	50
Wykres 10. Współczynnik aktywności zawodowej [w %] w Polsce i w województwie podkarpackim – ogółem.....	51
Wykres 11. Wskaźnik zatrudnienia [w %] w Polsce i w województwie podkarpackim – ogółem i w grupie osób z wykształceniem wyższym.....	51
Wykres 12. Stopa bezrobocia wg BAEL [w %] w Polsce i w województwie podkarpackim – ogółem i w grupie osób z wykształceniem wyższym.....	52
Wykres 13. Liczba uczniów szkół zawodowych w województwie podkarpackim w latach 2013-2016 w grupach branżowych kształcenia zawodowego	74
Wykres 14. Liczba absolwentów szkół zawodowych w województwie podkarpackim w latach 2013-2016 w grupach branżowych kształcenia zawodowego.....	75
Wykres 15. Liczba uczniów uczestniczących w kształceniu ogólnym i zawodowym w Polsce i w województwie podkarpackim w latach szkolnych 2005/06 – 2015/16	77
Wykres 16. Formy współpracy z przedsiębiorstwami	80
Wykres 17. Plany w zakresie podejmowania/rozszerzania współpracy z przedsiębiorstwami.....	81
Wykres 18. Potrzeby w zakresie wsparcia zewnętrznego dla szkół w nawiązywaniu współpracy z przedsiębiorstwami.....	82
Wykres 19. Plany rozwojowe podkarpackich szkół.....	85
Wykres 20. Plany rozwoju szkolnictwa zawodowego w perspektywie gmin/powiatów	89

